

ပအိုဝ်းလိတ်လှိုင်စွမ်းလီတားအစွို၊

လိတ်ရဲဉ်း အမဲ့င်(၃၄)

ဝေင်နယးသီးသဲင်း တနယးလုမ်းဆဲင်းရာ၊

ဝေနာရာမ ပရိယတ္တိလိတ်သွဉ်တွိုက်

ဝေင်သီးသဲင်း

ပွေးဗွန်ကောဝိဒ

(ဓမ္မစရိယ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)

နဲင်းငံးတေား ဗဟိုးသံးယားဝွန်းဆောင်း

တဲမ်း

ဝယုပဒ

အမဲ့င်(၉)

နေင်း ၁၃၇၈-ဟး၊ ဒဲဉ်ရှုတ်လာ

ပအိုဝ်းလိတ်ချုတ် - ဝိန်တောင်းကီ၊။

“ မျိုးရက် ခွန်ထွန်းလှိုင် ” တားဝွန်းခံး ချုတ်ထန်းပေး

ပထမလဲင်း အုပ်ပေါင်း (၂၀၀၀၀)

ပအိုဝ်းလိတ်လဲ့င်၊ စွမ်၊လီတားအစွဲ၊

လိတ်ရဲဉ်း အမဲ့င် (၃၄)

ဝေင်၊နယ်းသီးသဲင်၊ တနယ်းလုမ်းဆဲင်၊ရာ၊
ဝေဏာရာမ ပရိယတ္တိလိတ်သွဉ်တို့က်
ဝေင်၊သီးသဲင်၊

ပွေးဗွန်ကောဝိဒ

(ခမ္ဘာစရိယ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ၊
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)
နဲင်၊ငံးတေား၊ ဗဟိုးသံဃားဝွန်၊ဆောင်၊

တဲမ်း

ဓမ္မပဒ

အမဲ့င် (၉)

ငေါဝ်းတယ်းအွဉ်

နောင်း ၁၃၇၇-ဟး၊ ဒဲဉ်ရုတ်လောင်း(၃)နီ၊ ပအိုဝ်းလိတ် လဲင်၊စွမ်းလိတာ၊ ဗဟိုသံဃားစွါ၊ နောင်းခွပ်ပွယ်၊မော့ခွဲ ဝေင်၊နယ်း သီးသင်း၊ ကျောင်၊သုခအောင်းညီး သဲင်၊ခေါပ်ကို ဆွံ၊ဖျတ်ချက် အလ၊ နောင်းလေ ၁၃၇၈-ဟး၊ ဗဟိုသွဉ်တန်၊ အမဲ့င်(၃၂) ဝေင်၊ ပင်းလုံ ကျောင်၊ဝေဠဝန်(ဝါးခြာ)လိတ်သွဉ်တို့က်ကို အတွက်တာ၊ ကအွဉ်းထွေးဒါ၊ ဓမ္မပဒ အမဲ့င်(၉) ဘားသားနောင်၊တဲ့ ပွေးဗွန်- (ကောဝိဒ) ဇေနာရာမလိတ်သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသင်း ယံကတဲမ်း ဖေးဖျင်သွေးအကျောင်၊ ပွေးပေါင်၊သံဃား ဖေးအပ်ယင်းဒျား တားဝွန်းနင်းယိုသွ။။

ဓမ္မပဒကျမ်၊ယို ဗွန်ထိုပွေးဘုရာ၊ ကဟော်၊ခါ၊ဝတ္ထု ပဉ်စုစု ပဉ်ဗူးဗူး ပဉ်ဝက်ဝက်နပ်၊ အဝ်းနီဆီသူစုဗူး (၂၆-ဝက်)သွ။။

နောင်အကို -

၁။ နောင်း ၁၃၅၇-ဟးနပ်၊ ပွေးဗွန်ကျောင်၊အေးစေတီ လိတ်သွဉ် တို့က် တဲမ်းဖေး “ ယမကဝက် ”

၂။ နောင်း ၁၃၆၀-ဟးနပ်၊ ပွေးဗွန်ကျောင်၊အေးစေတီ လိတ်သွဉ် တို့က် တဲမ်းဖေး “ အပ္ပမာဒဝက် ”

(ခ)

ဓမ္မပဒ အမည် (၉)

- ၃။ နေင်း ၁၃၆၂-ဟးနဝ်၊ ပွေးစင်၊တန်ကုဝေရ (ဟိုပုံ၊ ဆရား
တမ်းလိတ်၊ ခွန်ကုဝေ-ပါခဲတ်)တမ်းဖေး “ စိတ္တဝဂ် ”
- ၄။ နေင်း ၁၃၆၄-ဟးနဝ်၊ ပွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမ
လိတ်သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တမ်းဖေး “ ပုပ္ဖဝဂ် ”
- ၅။ နေင်း ၁၃၆၉-ဟးနဝ်၊တွဲ ပွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမ
လိတ်သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တမ်းဖေးယင်း “ ဟလဝဂ်”
- ၆။ နေင်း ၁၃၇၁-ဟးနဝ်၊တွဲ ပွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမလိတ်
သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တမ်းဖေးယင်း “ ပဏ္ဍိတဝဂ်”
- ၇။ နေင်း ၁၃၇၃-ဟးနဝ်၊တွဲ ပွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမလိတ်
သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တမ်းဖေးယင်း “ အရဟန္တဝဂ်”
- ၈။ နေင်း ၁၃၇၅-ဟးနဝ်၊တွဲ ပွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမလိတ်
သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တမ်းဖေးယင်း “ သဟဿဝဂ်”
- ၉။ နေင်း ၁၃၇၇-ဟးနဝ်၊တွဲ ပွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမလိတ်
သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တမ်းဖေးယင်း “ ပါပဝဂ် ”
ယိုသွ။

ကတမ်း ဓမ္မပဒအမုင်(၉)ယို အခြပ်အရဲဉ်းနဝ် -

- ၁။ ဝတ္ထုဇာတ်တွယ်၊
- ၂။ တရာ၊ဂါးထားပါဠိ
- ၃။ တရာ၊ဂါးထားအနက်
- ၄။ တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင်
- ၅။ တရာ၊ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အချွတ်
- ၆။ နားဟားတရာ၊ယိုအကျို၊
- ၇။ ထေနယ်ဖေး လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊အီ သတိ၊တရာ၊
- ၈။ ဟောင်တောင်၊ခရာ၊ အဓိပ္ပါယ်၊
- ၉။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊
- ၁၀။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

ဝတ္ထုတွယ်၊ တပျုတ်တပျုတ်ကိုနဝ်၊ တမ်းလွေ၊ အခြပ်အရဲဉ်း
ယိုအတိုင်း၊သွ။။

သွဉ်ဒါးထွ။ ဓမ္မပဒတရာ၊ယိုတင် ဗွေမျုတ်ဘုရာ၊ ကသွဉ်သင်
ကဆွဲ၊မ၊ခါ၊အတိုင်း၊ လွေ၊သင်၊အုံအောင်း၊ ဒေါ၊ဖြောင်းကျုံးမာ၊
ကျို၊စာ၊သောင်းသာလွေ၊သွော့၊ လွော့က၊နားကျို၊စာ၊ မဉ်းမာ၊နဲင်း
နဝ်၊နဝ်၊ ယိုခါဆိုင်၊တာ၊ ချမ်းသာအာမျို၊ အကျို၊အောင်းငါ၊ မရေး
မရာ၊နောင်၊သွ။။

(ဃ)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၉)

ကဗျာမေတ္တာ

၁။ ဓမ္မပဒ - ယံကျဘားသာ၊
ကလိုဒေသာနာ - တွက်တာနဝ်ရာ၊
တဲမ်းဖေးဖျင်ရင် - ခွန် နင်၊ သံဃာ၊
သွဉ်သွဲနာ - ချမ်သာ၊ လင်္ဂါ။

၂။ ဓမ္မပဒ - ယံကျဘားသာ၊
(နေထူသွဉ်သာ - ခွိုင်းကားအများ)
နမ်းယိုတွမ်းသာ - ယံခွလွေဗား၊
ဆုကွီဒျာ - မေတ္တာ ပသာင်။

တောင်ခါ -

၁။ (ကထင်းလွဉ်ဒါ - သံဃာအများ)

၂။ (ကထင်းသွဉ်ဒါ - တကားအများ)

၃။ (ကထင်းသွဉ်ထူ - နင်မူအများ)

၄။ (ကောသွဉ်ဖေးဒါ - ဆရာနဝ်ရာ)

မာတိကာလိတ်ကတူးစဉ်း

စဉ်း	အကျောင်းခရာ	လိတ်မဲ့ငါ
၁။	ငေါင်းနယ်ထွဉ်း	- ‘က-ခ-ဂ-ဃ-င’
၂။	စူဠကေသာဋက ပုဏ္ဏားဝတ္ထု	----- ၁
၃။	သေယျသက မထေရ်းဝတ္ထု	----- ၁၂
၄။	နင်းလူမှု “လာဇာ”ဝတ္ထု	----- ၁၇
၅။	အနားထပ်ဇာတ် သဋ္ဌေတန်ဝတ္ထု	----- ၂၆
၆။	အသညတပရိက္ခရာ ရဟန်းဝတ္ထု	----- ၄၀
၇။	ဗိဇ္ဇာလပဒကသဋ္ဌေ ဝတ္ထု	----- ၄၇
၈။	မဟာနေ ကွန်းသယ်တန် ဝတ္ထု	----- ၅၈
၉။	ကုက္ကုဋမိတ္တ မုဆိုးဝတ္ထု	----- ၆၇
၁၀။	ကောက ထွီးမုဆိုးဝတ္ထု	----- ၈၈
၁၁။	မဏိကာရ ကုလူပကတိဿ မထေရ်းဝတ္ထု	- ၉၆
၁၂။	တယောဇန ဝတ္ထု	----- ၁၀၅
၁၃။	သုပ္ပဗုဒ္ဓ သားကီးဝင်းခွန်တန်ဝတ္ထု	----- ၁၂၀
၁၄။	ငေါင်းရီလွှဲခန့်	----- ၁၃၁
၁၅။	ငေါင်းရီလွှဲခန့် အဖြေမဲဉ်း	----- ၁၃၃
၁၆။	ငေါင်းရဲပန်နိဂုံးကဗျာ	----- ၁၃၅
၁၇။	ငေါင်းရဲပန်နိဂုံးတွမ်း ငေါင်းဆုတောင်း	----- ၁၃၆
၁၈။	ထွား အားကျိုး ပိဋကတ်ကျမ်း	----- ၁၃၇

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၉။ ပါပဝဂ်

၁။ စူဠကေသာဋက ပုတ္တကဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရားအင်းအုံ သာဝတ္ထိခင်း ဇေးတဝှန်းကျောင်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “စူဠကေသာဋကပုတ္တက” ယိုတင် ဟော်ဗား “အဘိတ္ထရေထ ကလျာဏေ ” စတင် တရားယိုသွ။

ဝိပဿီဗျေဒဘုရားစိုး စခါနင်၊ ဂွေထွာဖိုပါမည်၊ “မဟာကေသာဋကပုတ္တက”၊ ပုတ္တကယိုနင်၊ ဗျေဒဘုရားစိုး ယိုခါ အင်းသာဝတ္ထိခင်း၊ မည်၊ “စူဠကေသာဋကပုတ္တက” နှောင်သွ။

ကမည်ဗား “ကေသာဋက” အကျောင်းနင်၊ ပုတ္တကနင်နင်၊ အင်းကွဉ်နင်းလောင်း တဖျူချား၊ အမာပုတ္တကမူနင်တဲ့ အင်းနီးနင်းလောင်းတဖျူချား၊ ဂွေသီး တမာဝါဝင်နီနင်၊ အင်းညီဝင်၊ ဆင်တန်တဖျူလွှမ်း၊ အဝါပုတ္တက မည်းလွေအထန်းတဲ့ ကလွေဆင်နင် (အမာအုံကဲ့င်ဗားလမ်း)၊ အမာပုတ္တကမူ မည်းလွေအထန်းတဲ့ ကလွေဆင်နင် (အဝါအုံကဲ့င်ဗားလမ်း) နှင်သွ။

အတွင်းနင်ခါ တွိုးတနီတော့၊ ဝင်ဆေးခန်း ထင်းနား တရားကျောင်းကီ၊ အဝါပုတ္တကပြားရိုး -

“ပါမူးပြားနင်၊ ဝင်ဆေးနားတရားသူ၊ အီးမာနိုင်းမဲ့င်၊ ထင်းနားတရား မူးယာခိုနဲ့၊ မွေးတင်းတဲ့ ထင်းနားချား မူးဟာ

ခိုးနဲ့၊ ကွပ်ဆင်၊အဲဉ်ထင်းတင် နီတမာဝါ၊ဝင်၊နီ၊ ထင်းနားသွိုလို့
ဝင်၊ တထွာတင်း” ဒေါ၊ဖေးအမာနိုင်းနောင်၊သွ။

အမာပုဏ္ဏ၊မူးရိုး -

“မောင်းဖါ - ခွေထင်းနားဒျား မွူးယာခိုး” ရိုးနိုင်းနပ်၊ထွ။
တင် က၊ဆင်၊(ထန်းလမ်း) လွေ၊နားခန်း တရာ၊နပ်၊သွ။

အဝါ၊ပုဏ္ဏ၊နပ်၊ အံ့ဗားဒျားလမ်း တနီ၊မွူးမွူး၊ မွူးဟာခိုး
(အဟာ)နပ်၊နပ်၊ အဝါ၊ထင်း၊ အံ့စွဉ်းနီဗွေးဘုရာ၊ဆင်၊ နားတရာ၊
နားတရာ၊တွင်၊နောင်၊ခါ နပ်သက်သ၊ရေ၊ငါးထာ၊ ပီတိငတ်၊ပါ၊
စွမ်းစွမ်းစစ်၊လို့စွဉ်း ပုဏ္ဏ၊နမ်းတဗားလုမ်းနပ်၊သွ။

ပုဏ္ဏ၊နောင်၊ မဉ်လူး မဉ်ပူးဇောငါး နီဗွေးဘုရာ၊တင် ယူး
စဉ်၊စာ၊နိုင်းယို -

“အီးလူး ပူးဇေားခရားတဲ့ အင်းဒျားဆင်၊ယိုလွမ်း၊ မဉ်းလူး
ထို၊ ဆင်၊ယိုတဲ့ မာပုဏ္ဏ၊မူးတားတဲ့နပ်၊ ခွေတားတဲ့နပ်၊ က၊ခရား
ဆင်၊ အဲဉ်ထင်းဒွါမ်” ယူးစဉ်၊စာ၊နိုင်းနပ်၊။

တိုးနပ်၊ခါ သ၊စေ၊တရောင်ဖုံး ထွာပြိုးသော့စွဉ်း ပုဏ္ဏ၊သ၊
ကို၊ “သဒွါး”ကရိုးဒါး ထာ၊ကေးညိုးယို ထွာဖျင်တလဲင်း၊ တရောင်
စေ၊ဗား ယားကိုင်ဆွမ်းစွဉ်းဒျား သဒွါးထွ။ခါ စေ၊ချာယင်းစွဉ်း
တလဲင်း၊ ပုဏ္ဏ၊သ၊စေ၊တန်နပ်၊ အားတလာ အင်းပေ့တာခါ၊
သ၊ကေးညိုး သ၊မဉ်လူးနောင်၊သွ။

ပုဏ္ဏားနဝ်၊ “လူ-လူမွဲနိ” သ၊အဝ်းယိုု်းယိုု်းနိနဝ်တဲင်
အချိန်မွဲနာ၊လိ လိုု်ထိုု်စဉ်း၊ မွဲးကွို်နာ၊တွင်၊တဲ လူထွာတဝ်း၊
ကထင်းတိုု် မွဲးကွို်နာ၊လွဉ်၊တော့၊ ပုဏ္ဏားနဝ်၊ ချ၊သ၊နိနဝ်ယိုု်-

“ခွေနဝ်၊ သ၊သဒ္ဓါးတွမ်းသ၊စေ၊ တိုု်ကလွေ၊လိဝ်၊တဲင်
(မွဲးကွို်နာ၊လိ တွမ်း မွဲးကွို်နာ၊တွင်၊ အချိန်သ္မု၊မ၊ဗျင်၊ နိချိန်လဲဉ်း
သ္မု။ ခွေသ၊စေ၊ ပေါးအားတလာလွေ၊နိနဝ်ယိုု်နဝ်၊ ကတူအဝ်းစိ၊
သော့၊ အပါယိးလစ်၊ခမ်း၊ ပေဟ်နမ်းငွေ၊ကတူ အမျို၊နွေ၊ဒွါမိနိ။
ခွေလူထွာထွာခန်း ဆဲင်၊တန်ယိုု်မ၊” ချ၊သ၊နိနဝ်၊ထွါခါ တရေင်
စေ၊သ၊ တေက်၊ချ၊ယားကွဲင် အဉ်းတိုင်သ၊သဒ္ဓါး ပွေင်းခန်းချား
အဆဲင်၊ အဉ်းလင်၊လိလွေ၊ ဘုရားခင်းထျ၊ထွါတဲင် -

“ ခွေအောင်းလဲဉ်း ၊ ခွေအောင်းလဲဉ်း ” ခြာဝ်သန်စဉ်း
အငေါင်းနိနဝ်၊ သွံလဲဉ်းသ္မု။

ပသေဒိဒိကောသလခွန်တန် အဝ်းနားတရာ၊တွင်၊ ဟိုု်နိ
ပုဏ္ဏားငေါင်းနောဝ်၊တဲင် -

“ရီလွ ပါ၊ပုဏ္ဏားနဝ်၊မွဲး၊ ပါ၊ပုဏ္ဏားနဝ်၊ အအောင်းတစိုး
တမျို၊ ထမုင်၊ဟောင်း ” ခွန်တန် ထွဉ်းရီနိနဝ်။

ခွန်လိ၊ဖုး ကထိုု်းရီပုဏ္ဏားတော့၊ ပုဏ္ဏားဒေါ၊နယ် ဂွေ၊လူး
ထွာထိုု် အဆဲင်၊အကျောင်၊ ခွန်တန်ကတိန်းဟိုု်နိဟး ငေါင်းနဝ်၊
တဲင် -

“ပါ၊ပုဏ္ဏားယို မာ၊နွှောင်မွေးစွဉ်း အယပ်၊အခဲင်းဟွေး၊ ခွေ
ဖေးအားပင်းထိုက ပုဏ္ဏားယိုမ၊” ချ၊သ၊နဲင်းနပ်၊တော့၊ ဆု၊ဖေး
ပုဏ္ဏားခွမ်၊လာ၊ တစွံ၊၊ ခွမ်၊လာ၊နပ်၊တဲ့ ပုဏ္ဏားလူးချားဘုရား၊
ခွန်ဆု၊ဖျင် နီစွံ၊၊ လူးချားဘုရား၊ ခွန်ဆု၊ဖျင် လမ်းစွံ၊၊ ပုဏ္ဏားလူး
ချားဘုရား၊ ခွန်ဆု၊ဖျင် သွမ်၊စွံ၊၊ ပုဏ္ဏားလူးချားဘုရား၊ ခွန်ဆု၊ဖျင်
တဆီသုစွံ၊၊ ပုဏ္ဏားလူးချားဘုရား၊ ခွန်ဆု၊လွှဲထင်း နီပွန်းနီပွန်း
တင် (ဆု၊နွှတ်၊လဲင်းကို) တွိုးဆု၊သွမ်နီစွံ၊ယိုနပ်၊ ပုဏ္ဏားစဉ်၊စာ၊
ယူးနဲင်းယို -

“ခွန်ဆု၊ဆု၊တင်ထူး၊ လ၊တွိုင်၊လ၊တွိုင်၊တဲ့ ပုဏ္ဏားလူးထို၊
လို့ချားတန်ဟနော” ငမ်းဝင်၊ဒေါ၊နဲင်းနောင်၊၊ ဖေးကလွမ်ဝင်၊ဒေါ၊
နဲင်းနောင်၊မ၊ ခွမ်၊လာ၊သွမ်နီစွံ၊ကိုနပ်၊ ဝွေ၊ထူး ဝွေ၊တားတစွံ၊၊
ထူးဖေးပါ အမာတားတစွံ၊၊ ထူးယိုနီစွံ၊၊ အဝ်းကဲ့င် အစွံ၊သွမ်
နပ်၊ လူးယင်းချားဘုရား၊ ခွန်တန်နပ်၊ ဆု၊ခန်းပုဏ္ဏား အလဲင်း
တရားတဲ့ယင်း (တက္ခို၊သ၊တင်း) အဝ်းမဉ်ဆု၊ထဲင်းချားနပ်၊သွ။

ခွန်တန်နပ်၊ ထွဉ်းအလို၊နဲင်းယို -

“ ဟွေ့ ပါ၊စားနပ်၊ -

ပါ၊ပုဏ္ဏားယို မာ၊နွှောင်မွေးစွဉ်း အယပ်၊အခဲင်း၊ (ခွေမဉ်
ဆု၊ထဲင်းက၊ ကွပ်နပ်၊မ၊) သဲင်၊ထူးခွေဟော်ကို ကမ္မလာ၊ နီဖွူ၊
နပ်၊ဟဲ့င်း ”

ခွန်ထွဉ်းနှင်းနောင်၊တင် ခွန်လို၊ဖုံးတဲ့ ခွန်ကထွဉ်းအတိုင်၊
သင်၊ထူးလွဉ်၊ ကမ္မလား ကတန်းတသိန်၊ နီဖျူ၊နပ်၊ ခွန်ဆု၊ထင်း
ယင်း ပုဏ္ဏား၊ ပုဏ္ဏားယူးစဉ်၊စာ၊နှင်းယို -

“ကမ္မလားဖုံးယိုနောင်၊ ခွေကွဉ်က၊ တထွိုက်တန်းတင်း၊
ကမ္မလားဖုံးယိုနောင်၊ ထွိုက်တန်းရမဲ့ဒျားတွမ်း နီဗွေးဘုရာ၊ သား
သနား” ပုဏ္ဏားယူးစဉ်၊စာ၊နှင်းနောင်၊ထွိုက်တင် ကမ္မလားတဖျူ၊နပ်၊
ယိုင်းဗေး နီဗွေးဘုရာ၊ ခင်းလမ်းကိန်းဆကီ၊ တဖျူ၊နပ်၊ ယိုင်း
ဝွေလမ်းကို ဗွေးရဟန်၊သီး ကသွံ၊သွမ်း ဆကီနပ်၊သွ။။

မွူးဟာတန်ချိန်နပ်၊ ခွန်တန်ပသေနဒီကောသလ ထင်းထေ
နီဗွေးဘုရာ၊ (ကထင်းထီးကမ္မလားနောင်၊) တောင်၊ဒျားတင်
လောင်းရီ နီဗွေးဘုရာ၊နှင်းယို -

“ဘွန်၊တေားတန်ငါး ဗွေးဘုရာ၊ဗွေးသြ -

ကမ္မလား (နီဗွေးခင်းလမ်းကိန်း ဆကီ)နောင်၊ ပါ၊မဲ့၊လူး
ပူးဇေး ဗွေးသြ”

ခွန်ရီနှင်းနပ်၊တင် နီဗွေးဘုရာ၊ရီ၊ -

“ ကေသာဋ္ဌကပုဏ္ဏားလူး ပူးဇေး ”

ခွန်တန်ရီ၊ -

“ပါ၊ပုဏ္ဏားနောင်၊ ခွေကကေးညို၊အတိုင်၊ ကေးညို၊ဒါး
နှင်းနှင်းဟေး”

ခွန်သ၊ရေ၊မွေးစွဉ်းထားတင် ဆု၊ထင်းစွဉ်းပုဏ္ဏား -

ဆင်လစ်၊ဗား၊ သေလစ်၊ဗား၊ ရွှင်လစ်၊ရေင်၊ လို၊မူး(ရိုးရိုး)
လစ်၊ဖြာ၊ သွဉ်းမူးလစ်၊ဖြာ၊ ခွန်လို၊လစ်၊ဖြာ၊ ဒုံတန်လစ်၊ဒုံ၊
ယိုနွတ်၊မျိုး ကားကအင်၊ လစ်၊ဗားစီး “ သဗ္ဗစတုက္က-ဆု၊ ”ဖုံး
ယိုနောင်၊သွ။

ရဟန်းသီးဖုံး အံ့ပြိုးလွဝင်၊ ဒေါ၊လွနင်းယို -

“စူဠကေသာဋကပုဏ္ဏား ကလူးထားနပ်၊ အံ့ဖြားခရား
ဟောင်ငါးဟွေး၊ တဆင်းလွမ်းတော့၊ လ၊စော့စွဉ်းဒုား ဆု၊နွတ်၊
မျိုး လစ်၊ဗားလွဉ်းလွဉ်းနပ်၊ဟွေး၊ သစ်ကလူးဗား ကုသိုလ်းကံနပ်၊
အကျိုးဖေးထွူစွဉ်း တနီ၊ချင်နပ်၊ဟွေး”

အံ့ဖြားမွေးပုဏ္ဏား နှင်းနပ်၊တွင်၊ နီဗွေးဘုရားကျ၊လွဉ်၊
နီဗွေးဘုရားရီ -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

သီအံ့ပြိုးလိုဝင်၊ယိုဟ သီဒေါ၊လွ ငေါင်းထမဲ့င်၊ဟောင်း”

“နီသွဉ်းသီးဒေါ၊လွဒုား တကားပုဏ္ဏား ကလူးထား ကလ၊
ဆု၊အကျောင်၊ ဗွေးဩ”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ကေသာဋကပုဏ္ဏားနပ်၊ အမဉ်းလူးရွှင်ခွေ ခါးလားမွူးကွိုး၊
နာ၊ (သစ်ဝွေ၊ကမဉ်လူးထား)နပ်၊ရွှင်ဟ လ၊ဆု၊နွတ်၊မျိုး၊ ကားက
အင်၊ တဆီဆူဗားလွဉ်းလွဉ်း ‘သဗ္ဗသောဠသက-ဆု၊’နပ်၊သနယံ။

မွူးကွို့နာတွင်၊ ဝွေမဉ်းလူးခွေမ္ဗိုင်ဟ လဆုနွတ်မျိုး၊
ကားကအဝ်း သွမ်ဗားလွဉ်းလွဉ်း ‘သဗ္ဗအဋ္ဌက-ဆု’ နဝ်းသနယ်။

ယိုနဝ် (ယွိုန်းထွို့ပွန်းထွို့) မွူးကွို့နာလွဉ် အချိန်းပွန်းငါ
လဲင်လို့အာထွူမ၊ ကွဲလူးထွာနဝ်မ၊ လဆုနွတ်မျိုး၊ ကားကအဝ်း
လမ်ဗားလွဉ်းလွဉ်း ‘သဗ္ဗစတုက္က-ဆု’ နဝ်းလွမ်သွ။

လို့ကမဉ်မာ၊ ကုသိုလ်းနဝ် သမ်သကမဉ်မာတွဲ သယွိုန်း
ထွို့မွန်း မာစွဉ်းတလဲင်ချင်မ၊ ပေါးမာယွယွ ယင်ယင်ထာတွဲ
အကျိုမဉ်းဖေ၊ စေစိန်းချမ်သားတွဲ အကျိုဖေယွယွယင်ယင်
ထာ၊ ကွပ်နဝ်မ၊ သမ်သကထွာတွဲ မာထွာထွာစွဉ်းကုသိုလ်းမ”
(မဲ့သပျော့လွဉ်းဒါ၊ ထာတဟင်တဝ်းအလောင်း အကျောင်၊ ယံ
တောင်သေးသေး) ပွေးမျတ်ဘုရာ၊ ဟော်ခါတရာယား ဂါးထား
နှင်းယိုသွ။

၁၁၆။ အဘိတ္ထရေထ ကလျာဏေ၊ ပါပါ စိတ္တံ နိဝါရယေ ။

ဒန္တံ ဟိ ကရောတော ပုညံ၊ ပါပသ္မိံ ရမတိ မနော ။

၁၁၆။ ဂါးထားအနက် -

ပုညံ - ကုသိုလ်းယို၊ ဒန္တံ - ယွယွယင်ယင်၊ ကရောတော
မနော - ကမာဒါးပါနောင်၊ အသနဝ်၊ ဟိယသ္မာ - ကွပ်မဲ့ရို
တဝ်း၊ ရမတိ - အပျော့လွဉ်းဒါ၊ ပါပသ္မိံ - ထာတဟင်တဝ်း

လောင်းနှင်းသွ။ တသ္မာ - ကွပ်ပွိုးနှောင်းမ၊ ကလျာဏေ - ကုသိုလ်းဖုံးယို၊ အဘိတ္ထရေထ - လိုးမာ၊ မွိုင်မွိုင်ခန်း၊ စိတ္တံ - သ၊ယို၊ နိဝါရယေ - လိုးရဲခါ၊ လ၊လ၊ ပါပါ - ထာ၊တဟော်တင်း ထျ၊နှင်းသွ။

၁၁၆။ **ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

ကုသိုလ်းယို ယွယွယံင်ယံင် ကမာ၊ဒါးပါ၊နှင်းအသ၊နှောင်း ကွပ်မိုင်၊ရိုးတင်း အပျော့လွဉ်းဒါး ထာ၊တဟော်တင်းလောင်း နှင်းသွ။ ကွပ်နှောင်းမ၊ ကုသိုလ်းဖုံးယို လိုးမာ၊ မွိုင်မွိုင်ခန်း၊ သ၊ယို လိုးရဲခါ၊ လ၊လ၊ ထာ၊တဟော်တင်းထျ၊နှောင်းသွ။

၁၁၆။ **ဂါးထားအဝိပ္ပါယ်အရွှတ် -**

ပေါးမာ၊ယွယွယံင်ယံင် ကုသိုလ်းနှင်း သ၊တို့၊လွေ့တောဒါး အကုသိုလ်းလောင်း၊ ဖေးကတို့၊မွှန်း အကုသိုလ်းထျ၊နှင်း လိုးရဲ လ၊လ၊ သ၊နှောင်းသွ။

နားဗားတရာ၊အကျို၊

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊နှင်း နားတရာ၊သားလို၊အာ လ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာသော၊တားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင် နှင်းနှင်း ဖုံးသွ။

(၉)

ဓမ္မပဒ အမည် (၉)

**ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “ ကေသာဋကပုဏ္ဏာ, ”ဝတ္ထုယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိနဲ့ယို -**

၁။ ဘဝသံသရာအကို ကေန်၊ခြောဗားထာ၊ နဲ့ယိုတဲ့အဝံး-

၂။ ပေါးနားဗားတရာ၊နပ်၊ သ၊မဉ်လူးထာ၊/ သ၊မဉ်မာ၊ကုသိုလ်း
ပေါးလွဉ်ဒါး -

၃။ နွှောင်၊လ၊ကိလေးသာ၊ အကိုနောင်၊မ၊ ဟဲ့၊အနွှောင်၊၊
ရိုးဗားအအောင်၊ -

၄။ ပေါးနွှောင်၊ဗော၊ ရန်းအထန်းလွမ်၊နပ်၊ တွိုးဆဲင်၊ရန်းလွဉ်
ချာဒါးတင် ဟဲ့၊တမ်းအနွှောင်၊၊ ရိုးတမ်းအအောင်၊ -

၅။ ကုသိုလ်းနပ်၊ မာ၊မွိုင်မွိုင်၊မ၊ အကျိုးလ၊မွိုင်မွိုင် -

၆။ သ၊နပ်၊ ပျော့လွဉ်၊ချာ၊ ထာ၊တဟောင်တမ်း(အကုသိုလ်း)
အလောင်း - စတင် နဲ့နောင်၊ သေထွေ၊ လ၊အိသတိ
အာတန်သွ။

ဟောဝိတောဏ်၊ ခရာ၊ အဓိပ္ပါယ်၊

“ ဧကသာဓူက ” = ဧက - တဖျူ၊ သာဓူက - ပိတ်၊
ဧကသာဓူက - (ဆဲင်၊) ပိတ်ယားအောင်းတဖျူ၊ ခရာ၊ အဓိပ္ပါယ်၊
လ၊ နှိုင်းနှောင်းသွ။ ။

၁၁၆။ တရာ၊ ဂါ၊ ထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

- ၁။ ကုသိုလ်၊ မဉ္ဇ၊ စာ၊ ၊ သစ်စဉ်၊ စာ၊ ၊ လို၊ မာ၊ မွိုင်မွိုင်သွ။ ။
၂။ သ၊ ယိုဟွိုန်ပျော၊ ၊ တဖျူန်လော၊ ၊ မွို၊ ခြော၊ အကိုင်သွ။ ။
၃။ ကိုင်လောင်းမွို၊ သ၊ ၊ ရဲ၊ ထွို၊ မ၊ ၊ စွို၊ လ၊ သ၊ ဗ္ဗာစွ။ ။

၁၁၆။ တရာ၊ ဂါ၊ ထာ၊ လင်္ကာ၊ ကဗျာ

- သ၊ ယူ၊ စဉ်၊ စာ၊ - မဉ္ဇ၊ မာ၊ ကုသိုလ်၊
မာ၊ မွိုင်ခန်းမ၊ - မဲ့၊ သ၊ ပြောင်ထို၊
သ၊ ကိုင်စဲညာ၊ - ရဲ၊ ခါ၊ အောင်းလို၊
ဟောဝိစွိုင်သ၊ - မွိုင်မ၊ လ၊ မွိုင်ကျို၊ ။

ရှုဋ္ဌဧကသာဓူကပုဏ္ဏ၊ ဝတ္ထ၊ ထွ၊ ယိုသွ။

ဇွဲင်ဇွဲင် တွမ်း ယွယွ

- ၁။ သ၊မဉ်မာ၊ကုသိုလ်း မဉ်းထွာလွဉ်နဝ်၊ သဲစ်သ၊ကထွာတဲ့
မာ၊ဇွဲင်ဇွဲင်ကုသိုလ်း၊ မဉ်းမာ၊ယွယွနောင်၊ အဝ်းထွာသ၊
ကုသိုလ်းတဲ့ မဲ့ထွာတောဒါး သ၊အကုသိုလ်း ။
- ၂။ ကုသိုလ်းနဝ်၊ အကျိ၊ချမ်၊သား၊ အကုသိုလ်းနဝ်၊ အကျိ၊
ဒုက္ခ၊ အဗားလ၊ဒျား ထာ၊ချမ်၊သားတဲ့ မဲ့လတောဒါး
ထာ၊ဒုက္ခ ။
- ၃။ သ၊မဉ်မာ၊အကုသိုလ်း မဉ်းထွာလွဉ်နောင်၊ ယူးခူက၊
ယွယွမာ၊က၊ ထွဲ၊ညညသွော့အချိန်း၊ မဉ်းမာ၊ယွယွ မဉ်း
ထွဲ၊ညညအချိန်းနဝ်၊ အဝ်းထွာ သ၊အကုသိုလ်းတဲ့ မဲ့ထွာ
တောဒါး သ၊ကုသိုလ်း ။
- ၄။ သ၊အကုသိုလ်းနောင်၊ အကျိ၊ဒုက္ခ၊ သ၊ကုသိုလ်းနဝ်၊
အကျိ၊ချမ်၊သား၊ အဗားမော့သွ။ ဒုက္ခတဲ့ မဲ့မော့တော
ဒါး ထာ၊ချမ်၊သားနောင်၊သွ။ ။

၂။ သေယျသက မထေရ်းဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဂ္ဂန်းကျောင်းကို အတွင်း ပြိုင်းပွိုတွမ်း “သေယျသကမထေရ်”တင် ဟော်၊ဗား “ပါပဉ္စေ ပုရိသော” စတင် တရားယိုသွ။

သေယျသကမထေရ်းနဝ်၊ အင်းအုံညီ၊ လာဠုဒါယီမထေရ်၊ ထွာလာဠုဒါယီ သဒ္ဓိဝိဟာရိက တပဲ့နောင်၊သွ။

ဇွေ(အုံကျောင်း)ပျေးတင်း၊ ဇွေ(မည်ထွက်ထား)အကျောင်း၊ လောင်းနယ်အဆရာတင် -

“နာ၊မဉ်းမည်ထွက်ထားတဲ့ နာ၊နမ်းတွမ်းနာ၊နမ်း နာ၊ဖြေးသ၊ ချာဟော့နဝ်၊” အဆရာဒေါ၊ဖေးနင်းနဝ်၊ အတပဲ့တဲ့ နားအဆရာ၊ ငေါင်းတွေ့၊ မာ၊ဖြေးသ၊ချာ၊ ထွာထို၊ (လွိုဘုရားစီ၊ကန်၊တင်) ပထမသံဃာဒီသေသ်အာပတ်ဗား၊ သေယျသကရဟန်၊ မာ၊နင်း နဝ်၊အကျောင်း၊ ဗွေဘုရားဟိုန်တင် ဟဲ့လွဉ် ရီနင်းယို -

“သေယျသက နာ၊မာ၊နင်းနောင်၊မွေးနဲ့”

“မွေး ဗွေဒြာ”

တို့၊နဝ်၊တွေ့၊ ဗွေဘုရားတဖျသွမ်၊သဲ့၊ ကဲ့ရဲ့နင်းယို -

“သေယျသကဟေး -

နာ၊နဝ်၊ လို၊ညာ၊မဂ်ဖိုလ်း လို၊ခိုသို၊ လို၊ခွဉ်းဆော့၊ နာ၊မွေ့ မာ၊တွေ့၊တို့၊ ထာ၊မာ၊အပဲစ်တန် နင်းနဝ်၊ဟောင်း၊ (ထာ၊မာ၊နင်း

နဝ်၊နဝ်၊ တွမ်းရဟန်၊ တအပ်စပ်တောင်း) တလျောက်ပတ်တမ်း”
စတင်နိုင်နောင်း၊ သွမ်းသွဲ၊ ကွဲ၊ရဲ၊အမျိုးမျိုးထွေထွေ၊ ပညတ်
သိက္ခာပုဒ် (ထုတ်ဥပဒေ၊ ဖေးစီ၊ကန်၊) ထာ၊မာ၊ကိုင်နိုင်ယိုနဝ်၊
ဘဝယိုတဲ့နဝ်၊ ဘဝငါတဲ့နဝ်၊ မာ၊ထွာအီ ထာ၊ယပ်၊ထာ၊ဆင်၊ရယ်၊
မျိုး၊ အကျိုးဖေး ထာ၊ဒုက္ခခရား၊ ဗွေ၊ဘုရားဟော်၊နယ် တွမ်း
ဂါးထားနိုင်ယို -

၁၁၇။ ပါပဇ္ဇေ ပုရိသော ကယိရာ၊ န နံ ကယိရာ ပုနပ္ပန်။
န တမိ ဆန္တံ ကယိရာထ၊ ဒုက္ခော ပါပဿ ဥစ္စယော။

၁၁၇။ **ဂါးထားအနက်** -

ပုရိသော - ပါ၊နိုနဝ်၊ ပါပံ - ထာ၊တဟောင်တမ်းယို၊
စေကယိရာ - တလဲင်းတမြို့က် ကွပ်မြို့က်တင် မဉ်းမာ၊မားတဲ့၊
နံ - ထာ၊တဟောင်တမ်းနဝ်၊နဝ်၊ န ကယိရာ - ဟောင်မာ၊ထင်း
တမ်း၊ ပုနပ္ပန် - အလဲင်းလဲင်း အမြို့က်မြို့က်၊ တမိ - ထာ၊တဟပ်
တမ်းနဝ်၊အလောင်း၊ ဆန္တံ - ကမဉ်မာ၊ဒါးဆန္တယို (ဝိနောဒေတွာ-
ပယ်းထိုးထွေတင်) န ကယိရာထ- ဟောင်မာ၊တောင်းလာ၊လာ၊
(ကိကာရဏာ - ပွိုးထမဲ့င်၊နဲတင်) ပါပဿ ဥစ္စယော - ထာ၊
တဟပ်တမ်း အမဉ်းအာလွဉ်နဝ်၊ ဒုက္ခော - မာ၊ယပ်၊ မာ၊ဆင်၊
ရယ်၊ မာ၊ဒုက္ခဒါးလို၊နောင်၊သွ။ ။

၁၁၇။ **ဂါထာပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

ပါရိနဝ်၊ ထာတဟောဝ်တဝ်းယို တလဲင်းတမြိုက် ကွပ်မြိုက်
တဲင် မဉ်းမာမားတဲ့ ထာတဟောဝ်တဝ်းနဝ်၊ ဟောဝ်မာထဲင်းတဝ်း
အလဲင်းလဲင်း အမြိုက်မြိုက်၊ ထာတဟောဝ်တဝ်းနောဝ်၊ အလောင်း
ကမဉ်မာဒါးဆန္ဒယို ပယံးထိုထွဲတဲင် ဟောဝ်မာတဝ်းလာလာ၊
ပွိုးထမိုင်းနဲတဲင် ထာတဟောဝ်တဝ်း အမဉ်းအာလွဉ်နဝ်၊ မာယဝ်၊
မာဆင်ရယ်၊ မာဒုက္ခဒါးလိုနောဝ်သွ။ ။

၁၁၇။ **ဂါထာအဓိပ္ပါယ်အဇ္ဈုတ် -**

ထာတဟောဝ်တဝ်းယို မဉ်းမာမားတဲ့ မာထဲင်းမြိုန်း၊ မဉ်မာ
စွဉ်းတဲ့ မာမြိုန်း၊ ထာတဟောဝ်တဝ်းနဝ်၊ မာဒုက္ခဒါးလို၊ ။

နာမာတရာအကျိုး

တရာယို တထင်းသွတ်နဝ်၊ နာမာတရာသားလိုအာ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင်နဲင်းနဝ်၊
ဖုံးသွ။ ။

**ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “ သေယျသကမထေရ်း
”ဝတ္ထုယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိနဲ့ယို -**

၁။ ဆရာဟင်တမ္ပးတင်းနပ်၊ ဒေါ၊သွဉ်ဖေးဒါ၊ ထာ၊မာ၊မာ၊-

၂။ ပေါ၊ထာ၊မာ၊မာ၊နပ်၊ ဆရာ၊ကဒေါ၊သွဉ်အတို၊ လို၊မာ၊
လွဉ်၊တောင်း -

၃။ မဉ်၊မာ၊လွဉ်၊ ထာ၊မာ၊မာ၊နပ်၊နပ်၊ မော့၊ဒါ၊ထာ၊ဒုက္ခ -

၄။ ထာ၊မာ၊မာ၊နောင်၊ ဘဝယိုတဲ့နောင်၊ ဘဝငါတဲ့နောင်၊
မာ၊ဒုက္ခဒါ၊လို၊ -

၅။ ထာ၊မာ၊နပ်၊ မဉ်၊မာ၊စိန်၊စွေ့၊တဲ့ ဖေးကမာ၊တလဲင်းငါ၊
ဆိုင်၊ချာ ဖေးကမာ၊ထဲင်းမွှန်းတင်း - စတင်နဲ့နောင်၊
သေထွေ၊ လ၊အိသတိ အာတန်သွ။ ။

၁၁၇။ တရာ၊ဂါ၊ထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

၁။ ဟောင်တင်းအမာ၊ ၊ မွိုက်မာ၊ဒါ၊ ၊ ယံမာ၊ တလဲင်းငါ။

၂။ မဉ်မာ၊ထဲင်းယွှန်း ၊ ယူ၊စွို၊စွို၊နပ် ၊ မာ၊မွှန်း ဆိုင်၊ဆိုင်၊ချာ။

၃။ အာလဲင်းပေါ၊မာ၊ ၊ ဆိုင်၊ချာတာ၊ ၊ ယပ်၊မာ၊ ဒုက္ခအာ။

၁၁၇။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

အကျိုးအိုင်ထောင်း - ဟောင်းတင်း မျိုးမား
တလင်း၊ တမြို့က် - ကွပ်မျက်ကမား
တွမ်းမားထင်းမွန်း - ယံယွန်းဒါးဒါး
အာလင်းမား - ဖင်းဒါး ဒုက္ခအာ ။

သေယျသကမထေရ်းဝတ္ထု၊ ထွေယိုသွေ

ထင်းသွေ - ထင်းမွန်း

- ၁။ ပေါးမားကုသိုလ်း (ထားဟင်)နပ်၊ အွဉ်းထွေထို၊မွန်း
တလင်းငါ၊ ဆိုင်၊ဆိုင်၊ချာတဲ့ မားထင်းထင်းသွေ ။
- ၂။ ပွိုးထမိုင်၊နဲတင် ကုသိုလ်း (ထားဟင်)နပ်၊ ဖေးအကျိုး၊
ချမ်းသားတွေ့၊ ဖေးကချမ်းသား ထင်းထင်းနပ်၊သွေ ။
- ၃။ ပေါးမားအကုသိုလ်း (ထားကိုင်)နပ်၊ အွဉ်းထွေထို၊ခန်း
တလင်းငါ၊ ဆိုင်၊ဆိုင်၊ချာနပ်၊ မားထင်းမွန်း ။
- ၄။ ပွိုးထမိုင်၊နဲတင် အကုသိုလ်း (ထားကိုင်)နပ်၊ ဖေးအကျိုး၊
ဒုက္ခတွေ့၊ ဖေးကမော့ထင်းထင်းမွန်း ဒုက္ခနပ်၊သွေ ။

၃။ နင်၊လူ၊မူးလာဇာဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝွန်းကျောင်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုလွှဲတွမ်း “ နင်၊လူ၊မူးလာဇာ ” တင် ဟော်၊ဗား “ ပုညဇ္ဈ ” စတင် တရားယိုသွ။

ဗွေးမဟာကဿပနင်၊ ဝင်းစားဈာန်၊ ပိပ္ပလိထမ်းကို နွှတ်၊နီ၊ ဗွေနီ၊နင်၊ အွဉ်းထွူဈာန်၊တင် နေးတွမ်းစက္ခုအဘိညာဉ်း ထွားလွေ၊ ကအီးကျွဲတွံ၊သွမ်း အရပ်ကို၊ ထီးလွေ၊ခန်း ပါ၊မူးပွေ၊ဗျူဟို၊ ပါ၊မူး နင်၊နင်၊ ကဉ်းဗျူဒြီး ငိုးဟူမောင်း၊ ပါ၊မူးသူ၊နင်၊ “ သဒ္ဓါးတရား အောင်းဟောင်း / အဲဉ်ထောင်းဟောင်း ” ယူးထွားလွေ၊နင်းနောင်၊ “ သဒ္ဓါးတရားအောင်း ” သေဗားနင်းနင်၊။

“ အီးလူးနွောင်၊နေ ခွေဟောင်း၊ လူးနွောင်၊တင်းဟောင်း ” ယူးထွားလွေ၊ဖျင်နင်းနောင်၊။

“ ပါ၊မူးသူ၊နောင်၊ ငမ်းတင်း (ထားလူး) ရှင်းရှင်းဟန်ဟန် (စေးတနားသန်သန်) အီးလူးဒျားခွေ၊ လူးခွေထွူတော့၊ အီးလူးစွေ၊ စေ၊စိန်းတန် ”

နေးတွမ်း စက္ခုအဘိညာဉ်း ထီးရီးသေရီးနင်းနောင်၊တင် ရှုံးသင်္ကန်း၊ မေ့၊သပိတ်၊ ကျွဲလွေ၊အုံထွိုင်းတနောင်း ဗျူဟို၊ထူး နောင်၊သွ။

ပါ၊မူးနင်၊နင်၊ သဲစ်ကထီး ဗွေးမဟာကဿပမထေရ်၊တင် သ၊ရေ၊မွေးစွဉ်းထား၊ ငတ်၊ပါ၊ပိတ်၊ စွမ်းစွဉ်းဒျား နမ်းတဗားလမ်း

တွေ့ရ လောင်းဒေါ့နဲ့ယို -

“ဩဗ္ဗေ အံ့ထိုင်းဆောင်းသော့ တဆင်းပေး ပွေးဩ”

လောင်းနဲ့နောင်ထွေခါ နံစံလွဉ်ငါလူ၊ ထူးအဟူဖေါင်း
ထောက်သော့မထေရ်မျတ် သပိတ်ကို၊ ဝိုင်းလွဉ်ရိုးရိုးသေးသေး
တွမ်းခွေါင်းရွတ်ပါ၊ ကွီခါဆုနဲ့ယို -

“ဩဗ္ဗေ -

ကွပ်ပွိုး ခွေသွဉ်နင်မူ၊ လူဟူးဟူဖေါင်း သရောင်းသရေ၊
နဲ့ယိုတင် နီဗွေးသီး ကလဒါ၊ ကထီးဖြောင်ခါ၊ တရာထူး တရာ၊
မျတ်နောင်၊ နင်မူခွေသွဉ် ယံကလ၊ ဖေးကထီးနဲ့နဲ့သော့
ပွေးဩ” ကွီဆုနဲ့နင်တွေ့၊ ပွေးမဟာကဿပ ဒေါ့ဖေးချာ
နဲ့ယို -

“တကာမနင်၊ ကမဉ်ထူး တကာမမူ၊ ကမဉ်လအတို့၊
ဖေးကလသော့နော့”

ဗွေးမျတ်တဲ့ သရေဟောင်ငါ၊ ဟော်ဖေးအနုမောဒနား
နင်းနောင်သွ။

ပါမူနင်နင်၊ ဝိုင်းရိုးရိုးသေးသေး ပွေးမဟာကဿပထွေခါ
သင်ချာအလမ်း ယူးပါခန်း ဝွေကလူဟူး သရေခရာ အထာ၊
လူနောင်သွ။

လဲင်းကွန်းလောင်း၊ တဖူးထူး၊ ထာအောင်ကိုနင်၊ အစွူး
သန် ရူးတန်တဟူး အဝ်းပင်းသော့၊ ရူးတန်နောင်၊ ကျဲအဲင်း

ဗွေမဟာကဿပ ခင်းလောင်းတဲ့ သင်္ကန်းပွိုင်း သမ်းအင်းပတ်ခါ၊
တွေ့၊ အင်းလတင်းနောင်သွ။

ပါးမူးနပ်၊ ယူးအထာလူ၊ သင်ချာ၊ တွိုးနပ်ကိုခြာတွေ့၊
ရှူးအင်းထာအောင်ကို လော့ထန်း၊ အင်းစွဉ်းဒျားပါးမူးနပ်၊ ဝ၊ဖေါင်၊
ဒင်း လှိုင်းကွန်းလောင်းကီ၊ သီထိုစွဉ်း တလင်းချင်းနပ်သွ။

ပါးမူးပွေလှိုင်းနောင်၊ သီတွမ်းသကေးညှိုး (သီတွမ်းသ၊
ကုသိုလ်း)တင် တွိုးထင်းတာဝတိသာလူခမ်း၊ ထင်းထွာနင်းလူမူး၊
နင်းလူမူး ယူးချာ -

“ခွေမာဗား ကုသိုလ်းအမျိုးမိုင်းတွေ့၊ ခွေလုစွေတွိုး
စေ့စိန်းယိုနီ” နေးတွမ်းလူမဲ့ စင်းစွဲထီးချာ၊ “လူးဗား ဗွေမဟာ-
ကဿပ ဟူဖေါင်းတွေ့၊ လုစွေစေ့စိန်းယို” သေခန်းနင်းနပ်သွ။

“ခွေကုသိုလ်းဆွေဆွေပေးတဲ့ လုနွောင်စွဉ်း စေ့စိန်းချမ်း
သား (တွိုးဗားစွဉ်းလူခမ်း)နင်းယို၊ ခွေဖေးနေး ကလုသေးသေး
စေ့စိန်းချမ်းသားယို ခွေမာက ဗွေမဟာကဿပ ဝှတ်ပေးဝှတ်တန်
မ” ယူးလုနင်းနောင်တင် ထူးတောင်ဖွစ်၊ ထူးထာအီးခြောင်း
လင်းဖွစ်ကြောင်းဖေး ဗွေမဟာကဿပ ကျောင်တလင်း၊ တွောင်
ဗွေဖေးထီ၊ ဗွေမဟာကဿပ ထင်းဒျား သျှင်းပေးစင်းပေးဖွစ်၊
ထင်းဒျား သျှင်းပေးစင်းပေး တွောင်နောင်သွ။

ကထင်းတွိုး သွံနီကိုနပ်၊ ဗွေမဟာကဿပဟွိုန်ခန်း ဖွစ်၊
ထာငေါင်းယင်၊ ထီးခန်း နင်းလူမူးအရောင်း အောင်းအွိုးတခါအို

တောင်းသော့ကျောင်းကိုနပ်၊ယင်တွေ့၊ ဗွောင်ရွှေ့တခါ၊ -

“ကဖွစ်၊ထာ၊ယို ပါ၊မဲ့င်၊နောင်၊ဟွဉ်း”

“ဩဗွေ - ခွေသွဉ်းနပ်၊ ကောဝွတ်ပတ်ဖေးနီဗွေ၊ နင်၊လူ၊မူ၊
လာဇာဒျာ၊ ဗွေ၊ဩ”

“ခွေနပ်၊ ကောဝွတ်ပတ်ဖေး တကာ၊မူ၊နင်၊ပေး အဲဉ်ထဝ်း
မွေးတောင်းနဲ့”

“ဩဗွေ - ခွေသွဉ်းမူ၊နောင်၊ အုံပေါဗ္ဗူဟို၊ ငိုးဟူဖေါင်း
လူ၊ နီဗွေ၊ထွ၊ သဲင်၊လမ်း၊ တဖူ၊လောင်း ရူးအဲင်းသီ၊ ယိုခါတွိုးကီ
တာဝတိံသာ၊လူ၊ခမ်း၊ ကွပ်လူ၊နီဗွေ၊မ၊ လ၊စေ၊စိန်၊ချမ်၊သာ၊နိုင်း
ယို၊ စေ၊စိန်၊ချမ်၊သာ၊ယို ဖေးကလ၊သေးသေး၊ မာ၊ဖေးနီဗွေ၊
ဝွတ်ပတ်နိုင်းယိုသွ၊ဩ”

“မစာ၊နီ၊တဲ့ မာ၊ မဟာ၊နီ၊တဲ့ မာ၊နဲ့”

“မွေး ဗွေ၊ဩ”

“ဖွစ်၊ကြောင်းကျောင်းတလင်၊ တွောင်ဗွေထီနပ်၊ နာ၊နဲ့”

“မွေး ဗွေ၊ဩ”

“နင်၊လူ၊မူ၊ဟွေ - နာ၊ကမာ၊မဟာ၊နီ၊ မစာ၊နီ၊နောင်၊တဲ့
ယောင်း၊ ဟန်းနီ၊နပ်၊ မာ၊ထင်းမွန်းဒွ၊မြဟိုင်း၊ ထန်းသင်၊ထို၊ခန်း
လှိုင်း၊ လွဉ်မွန်းဒွ၊မြယိုကိုဟိုင်း” ဝါးသင်၊ထို၊နိုင်းနောင်၊သွ။

နင်၊လူ၊မူ၊ရို၊ -

“ယားကိုင်ထို၊မွန်း ခွေသွဉ်းကုသိုလ်းယိုဗွေ၊ ခွေသွဉ်း

ဖေးကလ၊သေးသေး၊ စေ၊စိန်ချမ်းသားနောင်၊ သညင်တန်တန်
ခွေသွဉ်း၊ ဖေးခွင်၊ဗဲင်း မာဖေး၊ နီဗွေးဝွတ်ပေး၊ ဝွတ်တန်နပ်၊ဗွေးသြ”

“တကာမနင်၊မူ၊ ထို၊ခန်းလှိုင်း၊ တွိုးဆဲင်း၊မဲ့၊ ဟော်၊တရာ၊
ဓမ္မကထိကသား အံ့ဒင်း၊ ပလင်းထွူတင် မဲ့၊ဟော်၊သော့၊ပါ ခွေ
ခရာ၊ - ‘ဗွေးမဟာကဿပနပ်၊ နင်၊လူ၊မူ၊တဖြာ၊ လင်၊မာ၊ဖေး
ဝွတ်ပေးဝွတ်တန်၊ ဖွစ်၊ဖေးထာ၊ တွောင်ဖေးထီ’ မဲ့၊ဝင်၊ဟော်၊သော့၊
ပါနိုင်းနပ်၊ ဖေးနေး၊ ဝင်၊ကဟော်၊သော့၊လ၊မွန်းနိုင်းနောင်၊ နာ၊ထန်း
သင်၊ထို၊ခန်းလှိုင်း၊ တွိုးဆဲင်း၊ လွဉ်မွန်းဒွါမ်ယိုကိုဟိုင်း”

“ဩဗွေး - ယားကွဲထို၊မွန်း၊ ခွေသွဉ်းကုသိုလ်းယိုဗွေး”
အောင်၊တောင်၊ပြန်၊တိတ်၊တိတ်၊ဒျာ၊ နိုင်းနောင်၊သွူ။

တွိုးနောင်၊တွေ့၊ ဗွေးမဟာကဿပရီ၊ -

“နင်၊လူ၊မူ၊ယို နားတင်းခွေငေါင်း သူးသေတင်းထာ၊” ရီ၊
နိုင်းနောင်၊တင် ယှိုင်းစူဟောင်၊ စူမွူးတွမ်း၊ စူနံအလီးထဝနပ်၊ အွဉ်း
ပွစ်၊သန်သန်လှိုင်း၊ အငေါင်းသင်းပျက်ပျက်၊ တွိုးနပ်၊မ၊ နင်၊လူ၊မူ၊
အံ့နပ်၊ကိုလ၊ဒွါမ်၊ စူဝိုင်း၊ ကျောင်းကီမို့လောင်း၊ ဖြောင်းဒေါ့၊ပါ
နိုင်းယို -

“ဩဗွေး -

ခွေသွဉ်းကလ၊ဒါ၊ စေ၊စိန်ချမ်းသားယို ယားကွဲထို၊မွန်း
ဗွေး၊ ဖေးကလ၊သေးသေးနောင်၊ ဖေးခွင်၊သော့၊ ခွေသွဉ်းဗွေးသြ”
ဒေါ့၊ငြိုးဒေါ့၊ငြိုးထာ၊ မို့လောင်းနိုင်းနောင်၊။

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဇ္ဇာကျောင်းကို ဟိန္ဒူထိုင်းနင်းလူမှု၊ ငြိုးထား၊
နဝ်၊တင် အွဉ်းစွဲထိုင်းရောင်းတော့၊ နိုင်းစွဉ်းထိုင်းဟော်၊တရား၊
နင်းလူမှုဆင် -

“နင်းလူမှုဟေး -

(ငမ်းဝင်ကဲ့ရဲ့ သဲ့သွမ်းတင်) ရဲခါနမ်းတား ဝါးထန်းဟေး
နားနောင်၊ ခွေတပဲ့၊ မဟာကဿပတားဝွန်း ‘ကုသိုလ်းယိုနောင်၊
ခွေအတား အကျိုးအဝိဇ္ဇာ’ ယူနိုင်းနဝ်၊တင် မာကုသိုလ်းနဝ်၊
ကမဉ်မာကုသိုလ်းသား (နား)တားဝွန်း။

မာကုသိုလ်းနဝ်၊ ဘဝယိုတွဲနဝ်၊ ဘဝငါတွဲနဝ်၊ ထွာအီထား၊
ချမ်းသာ” အကျောင်း ဗျေဒဘုရားဟော်၊နယ် တရားယား တွမ်း
ဂါးထားနိုင်းယိုသွ။

၁၁၈။ ပုညဓမ္မ ပုရိသော ကယိရာ၊ ကယိရာ နံ ပုနပ္ပုနံ ။

တမိ ဆန္ဒ ကယိရာထ၊ သုခေါ ပုညဿ ဥစ္စယော ။

၁၁၈။ တရားဂါးထားအနက် -

ပုရိသော - ပါရိနောင်၊ စေ ကယိရာ - အမဉ်းမား၊
ပုည - ကုသိုလ်းယို၊ နံ - ကုသိုလ်းယိုနဝ်၊ ကယိရာ - ဟင်
မာ၊ငါး၊ပုနပ္ပုနံ - အလဲင်းလဲင်း အမြိုက်မြိုက်သွ။ တမိ - ကုသိုလ်း
နဝ်၊အလောင်း၊ ဆန္ဒ - ကမဉ်မာ၊ သုဆန္ဒအတ္ထိုင်း၊ ကယိရာထ-

မာ၊လွသော့ (ကုသိုလ်း)ဟဲ့င်း၊ (ကိ ကာရဏာ - ပွိုးထမဲ့င်နဲတင်)
ပုညဿ ဥစ္စယော - ကုသိုလ်းစင်ဗွာ အမဉ်းထွာအာအာနောင်၊
သုခေါ - မာ၊ချမ်သားဖေးဒါးလို၊နောင်သွ။

၁၁၈။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ပါ၊ခိုနပ်၊ အမဉ်းမာ၊ ကုသိုလ်းယို၊ ကုသိုလ်းယိုနပ်၊ ဟပ်
မာ၊ငါး အလဲင်းလဲင်းအမြိုက်မြိုက်သွ။ ကုသိုလ်းနောင်၊အလောင်း
ကမဉ်မာ၊ သ၊ဆန္ဒအတိုင်း၊ မာ၊လွသော့(ကုသိုလ်း) ဟဲ့င်း၊ (ပွိုး
ထမဲ့င်နဲတင်) ကုသိုလ်းစင်ဗွာ အမဉ်းထွာအာအာနပ်၊ မာ၊ချမ်သား
ဖေးဒါးလို၊နောင်သွ။

၁၁၉။ ဂါးထားအဝိပ္ပါယ်အရွတ် -

ကုသိုလ်းနပ်၊ ဟောင်မာ၊အလဲင်းလဲင်းအမြိုက်မြိုက်၊ ပွိုး
ထမဲ့င်နဲတင် ကုသိုလ်းနပ်၊ အမာ၊ချမ်သားဒါးလို၊နောင်သွ။

နားဗားတရာ၊အကျိုး

တရာ၊ယို ကထင်းသွတ်၊ နင်၊လူ၊မူးနပ်၊ အဝ်းအုံပို့၊လောင်း
တွင်၊ ထွာစွဉ်း နင်၊“သေားတားပန်း”မူး နောင်သွ။

**ဟော်ထွားသွဉ်ဗား “ နင်လူမှုလာဇာ ” ဝတ္ထုယိုတင်
လဗဟုသုတ လသတိနှိုင်းယို -**

- ၁။ ထာလူနောင်၊ ဆွေပေး အငိုတတန်းတင်းစွဉ်းတဲ့
ကွပ်စေးတနား သဒ္ဓါသန်တင် အကျိုးတန်ချာ -
- ၂။ မဉ်းသီတွမ်း သကုသိုလ်းနပ်၊ တွိုးထင်းဗားလူခမ်း -
- ၃။ ဗွေရဟန်းသီးနပ်၊ ငမ်းဗားဝင်ကွဲရဲ့သွဲသွမ်း -
- ၄။ ကုသိုလ်းနောင်၊ လိုဗားအာအာ၊ ထွာအီထာချမ်းသာ၊
အကျောင်း - စတင်နှိုင်းနပ်၊ သေထွေးလအီသတိ အာတန်
သွေ။

၁၁၈။ တရာဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ ထာမာဟင်ဒါ၊ ကုသိုလ်းတာ၊ မာဗား ယိန်းအာအာ။
- ၂။ သမဉ်လူထင်း၊ ယူစွဲစွဲစွဲ၊ မာထင်း ဆိုင်ဆိုင်ချာ။
- ၃။ အာလင်းဟင်ဒါ၊ ကွပ်မာဗား၊ ချမ်းသာ၊ ထင်းငါငါ။

၁၁၈။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

အကျိုးအစီးရာ - ဟောင်မာအာငါး
အာလင်းအာဂြိုဟ် - ကွပ်ထွိုက်ကမာ၊
ယူးသွော့စင်းစင်း - လူးထင်းမာ၊ဗား
အာကုသိုလ်း - ထွာပိုး သုခအာ ။

နင်၊လူ၊မူးလာစာဝတ္ထု ထွ်ယိုသွ။

ထားလူ ၄- မျိုး

၁။ လူးဆွေ့ဆွေ့ ၊ သးရေဆွေ့ဆွေ့

၂။ လူးဆွေ့ဆွေ့ ၊ သးရေအာအာ

၃။ လူးအာအာ ၊ သးရေဆွေ့ဆွေ့

၄။ လူးအာအာ ၊ သးရေအာအာ

၁။ လူးအာအာ ၊ သးရေအာအာနဝ်း လ- ပထမ

၂။ လူးဆွေ့ဆွေ့ ၊ သးရေအာအာနဝ်း လ- ဒုတိယ

၃။ လူးအာအာ ၊ သးရေဆွေ့ဆွေ့နဝ်း လ- တတိယ

၄။ လူးဆွေ့ဆွေ့ ၊ သးရေဆွေ့ဆွေ့နဝ်း လ- စတုတ္ထ

၄။ အနာဒထပိဏ်သဋ္ဌေတန်ဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝ္ဂန်းကျောင်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုို့တွမ်း “အနာဒထပိဏ်သဋ္ဌေတန်” တဲင် ဟော်ဗား “ ပါပေါပိ ပဿတိ ဘဒြိ ” စတဲင် တရားယိုသွ။

အနာဒထပိဏ်သဋ္ဌေတန်နပ်၊ လူကျောင်းဇေးတဝ္ဂန်း လို့ ငတ်ဆီလစ်ကုဇူး၊ နိဗ္ဗေဒဘုရား ကထင်းသတင်းသွံ့သော့တဲင် တနီသွံလဲင်း ထင်းထေရိုးသေး နိဗ္ဗေဒဘုရား။

ပေါးကျောင်းတကာ အနာဒထပိဏ်သဋ္ဌေ ထင်းကျောင်းတဲ့ “အစူကိုနပ်၊ တဗြို(ထားအံး) ထမဲ့င်ပါထင်းနဲ” ပွေးသျှင်းပေး ပွေးစင်းပေးဖုံး အင်းထွားဆွမ်းသေးသေးတွေ့၊ ထင်းခြင်ဖိုတင်း တလဲင်းလဲင်း။

၁။ ပေါးထင်းကျောင်း မွူးရောင်၊ခိုးစောင်းစောင်းချိန်းနပ်၊ အီထင်း သွမ်းယာဂု။ ။

၂။ ပေါးထင်းကျောင်း အံးဒဲဉ်ရောင်ထွူနပ်၊ အီထင်း ထောပတ် - စတဲင် တသီးဖုံး ။

၃။ ပေါးထင်းကျောင်း မွူးဟာခိုးနပ်၊ အီထင်း ကောင်း နံးသား ပိတ်ယား(သင်္ကန်း) စတဲင် နှဲင်းနပ်သွ။ ။

အနာဒထပိဏ်သဋ္ဌေတန်နပ်၊ မားသေးသေး ကုသိုလ်း ဒါးန၊ ခံးထူးသေးသေး သီးလ ဂွမ်းနီ၊စွမ်းနီ၊ နှဲင်းယိုသွ။

တို့၊ဆိုင်၊နောင်၊တွေ့၊ အစီ၊ပျါ၊ရေ၊ ထဲသွမ်း၊စွော့၊ထိုး၊ ပါ၊
ထူး၊ငါး တဆီသွမ်း၊ကုဋေ၊ (နပ်၊တဲ့ ဖေးချာတင်း၊ဒွိန်း)၊ ကလွေ၊
လို့၊ခါ၊ ခြောင်ဖင်း၊ တဆီသွမ်း၊ကုဋေ၊နပ်၊တဲ့ ထိတန် ဖင်းပြင်၊
ခြွင်းလင်၊ထိုး၊ခန်း၊ဒျား၊ ထိသမုဒ္ဒရာ၊ကိုနောင်၊သွ။

အနားထပ်၊ဏ်း၊သဋ္ဌေ၊တန်နပ်၊ ဥစ္စား၊တမြို့၊ လို့၊ထိုး၊နင်း၊နပ်၊
တဲ့ အင်း၊လောင်၊လူး၊သေး၊သေး၊ဒျား၊ သံဃား၊ ကွဲ၊တွေ့၊ လောင်၊
လူး၊နွောင်၊တင်း၊ဒွမ်၊ အိုး၊အိုး၊ဟောင်၊ဟောင်၊နပ်၊သွ။

တို့၊တနီ၊တွေ့၊ နီဗ္ဗေ၊ဘုရာ၊ ရီ၊စွော့၊နင်း၊ယို -

“ တကား၊သဋ္ဌေ၊တန်ဟွေး -

တကား၊လမ်း၊ကိုနပ်၊ အောင်း၊လူး၊ဟေး၊ဒျား၊ထား၊နဲ့”

“ဩဗ္ဗေ -

လူး၊တဲး၊တဲ့ အောင်း၊လူး၊ဟေး၊ဒျား၊ ကွဲ၊တွေ့၊ လူး၊နွောင်၊ကွို့၊
ဟန်း၊အို၊ဟေး၊ထိတွမ်း၊ သွမ်း၊ဟူ၊နေး၊လွမ်း၊ လူး၊ဟေး၊ဆေး၊ငါး၊ ဗ္ဗေ၊ဩ”

“တကား၊ဟွေး -

‘ခွေ၊လူး၊ဟေး၊ဆေး၊ငါး’ တွမ်း၊ယူး၊မွန်း၊နင်း၊နပ်၊ဟိုင်း၊ ပေါး၊အွင်း၊
သ၊ဗ္ဗာ၊ဗ္ဗာ၊လူး၊နပ်၊ ‘လူး၊ဟေး၊ဆေး၊ငါး ဘုရာ၊ , သံဃား’ နင်း၊နပ်၊မွေး၊
တင်း၊ အမဲ၊ဦး၊တဟေး၊နပ်၊ တကား၊လူး၊ဟေး၊လဲ၊ဦး၊ အရိယား၊ပုဂ္ဂိုလ်း၊
သွမ်း၊ပါ၊ မော့၊နပ်၊ခါ ခွေ၊ကအင်း၊ထွာ ဝေလာမပုဏ္ဏား၊တွင်း၊နပ်၊
(ခမ်း၊သား၊ကား၊ကအင်း) ဖေး၊လုပ်၊ဒွမ်၊ထား၊ ခွေ၊တဖြာ၊လူး၊(လို့၊က
အာ)ပဉ်၊တကား၊နပ်၊နပ်၊ လို့၊ကို၊ကွယ်း၊ ရတနား၊သွံ၊ပါ၊ တဖြာ၊ဖြာ၊

ပါတောင်း၊ အီးလုဟး အလူးခံးပုဂ္ဂိုလ်းမျတ် (အီးလူးဟး ပုဂ္ဂိုလ်း
မျတ်)နဝ်၊ ယဝ်၊ငါးနိုင်းနောင်၊သွ။

ကွပ်နောင်၊မ၊ ‘ခွေထာ၊လူးနဝ်၊ ဆွေ၊ငါး၊ ခွေလူးဟး ဆွေ၊
ငါးထာ၊’ ယူးမျှန်းနိုင်းနဝ်၊ (ထာ၊လူးသီးအမျိုးနဝ်၊ အဆွေ၊အဲဉ်
ထဝ်း) ” ပွေးစောင်းဘုရာ၊ ဟော်၊ကျာ၊နယ်ပါ “ဝေလာမသုတ်”
နောင်၊သွ။

လူ၊ကပွေါဒါး အနားထပ်ဏ်းတခါ၊ငါးနဝ်၊ ပွေးဘုရာ၊မဉ်းကျ၊
လွဉ်တဲနဝ်၊ ပွေးဘုရာ၊တပဲ၊ သံဃားမဉ်းကျ၊လွဉ်တဲနဝ်၊ ကွပ်ခွေ၊
ပွေးသီး (သီးလ)တံ၊ရို၊တင် အံထိုထာ၊လ၊တဝ်း ထို၊ဆောင်းဖေး
ဟး၊ ကွပ်နောင်၊မ၊ လူးနဝ်၊ကျံးနိုင်းယို “ပွေးဘုရာ၊သံဃား ဖေးနေး
ကကျ၊လွဉ်မျှန်းလမ်းယိုနဝ်၊ ခွေလွေ၊သွေ၊ကိုင်က သဋ္ဌေ၊ သဋ္ဌေ၊
ကအဝ်းခြွေတွင်၊နဝ်၊ (ကမ်းသ၊လူးနွောင်၊တွင်၊နဝ်၊) သွေ၊ကိုင်
တပဲးတဝ်း၊ ယိုခါနဝ်၊ ကေန်၊ခြောလဲဉ်းဟ အလွှီးနားသွ။ ခွေငေါင်း
နဲ့ ” ယူးနိုင်းနဝ်၊တင် ထာ၊ခွေ၊ရို၊နဝ်၊ နွို့လွေ၊ သဋ္ဌေ၊ကျက်သရေ၊
လုတ်၊ခန်၊ကို၊ အံသဋ္ဌေ၊ ခင်းလမ်းပင်းဆကီ၊ သဋ္ဌေ၊ရီနိုင်းယို-

“နာ၊နောင်၊ ပါမိုင်၊”

“သဋ္ဌေ၊တန်ဟေး- ခွေယိုနဝ်၊ လူ၊ပွေါနာ၊တံခါ၊ လစ်၊ဟးကို
နဝ်၊သွ။ မဉ်ဆွံ၊မ၊ , မဉ်သွဉ်ငါးနာ၊တင် လွဉ်ဟးယိုကိုသွ။”

“ပေါးနဝ်၊တဲ ဆွံ၊မ၊ခွေဟိုင်း ခွန်လူ၊ ”

“သဋ္ဌေတန်ဟေ့ - နာနရ်ထွားတမ်း ဆိုင်းဆိုင်းတာ၊ နာတမြို့နရ်၊ နာမာလီလာကိုင်ထိုးချား ဘုရားဂေါတမသာသနာကို၊ ယိုခါ နာထွာသွူလိုခြောတဲ့ နာထာမာလီလာနရ်၊ အွဉ်းစွ၊ စူတမ်းဒွါနိး (အဝ်းလူးဟောပ်သိုင်နေကာထာ)၊ ပေါးနာအဝ်းမာ၊ စွူစွူနိုင်းယိုနရ်၊ ထင်းဖျင် နီနီသွံနီ၊ ငါ အံးခရာ၊ ဖြေခရာပေးငါတဲ့ အဲဉ်ထောင်းဒွါမ်ကွေး၊ နာဆယ်ကပ် ရဟန်းဂေါတမနရ်၊ နာတာ အကျိုအဝ်းကဲထိုင်၊ လူးမွန်နိးဒွါမ်ထာ၊ ဖြေစာလုပ်လဲင်း မာ ကိုင်းကိုင်း စတင်နိုင်းနောင်တွေ့၊ ဖေးကထွာယင်း လိုခြေတဖြာ၊ မာချားနိုင်းနောင်ဟိုင်း ” လူဒေါဖေး ငေါင်းဆွံ့မ၊ နိုင်းနရ်သွူ။

“ခွန်လူးဟေ့ - နာကဖေးခွေ အဆွံ့အမာနရ်နရ် (ငေါင်း) ယိုဖုံးသွူနိ”

“မွေး - ယိုသွူ သဋ္ဌေဟေ့”

“ပေါးနရ်တဲ့ လွေဟိုင်း၊ လူနိုင်းနာအဖြာ တရားတဲ့ယင်း၊ အဖြာတရောင်တဲ့ယင်း၊ အဖြာတသိန်တဲ့ယင်း ချားနားဖေးခွေ နိုင်းနရ်တလတမ်း၊ လောကီအံးခွေ နိုင်းနရ်တလတမ်း၊ နာနောင် ငေါင်းအမျို၊ တဒေါဖေးတမ်းခွေ နာဒေါ၊ နာနရ်၊ အံ့ခွေလမ်းယို အကျိုအဲဉ်ထောင်း၊ ထန်းမွိုင်မွိုင်ထို၊ ခွေလမ်းယိုဟိုင်း” ဝါးထန်း ထိုထင်း နိုင်းနောင်သွူ။

အနားထပ်ဏ်းသဋ္ဌေနရ်၊ လတမင်တဖိုလ်း ထွာသောတား ပန်းပုဂ္ဂိုလ်း၊ ထွာနီဗွေးဘုရား ကျောင်းတကာ၊ အရိယာသာဝက

တဲင် ကတိန်းဝါးထန်းထိုလူ၊ လူကထင်းဟွန်ငေါင်းနောင်နောင်၊
အုံလတင်းဒွမ်တွေ၊ ဟဲ့တွမ်းအပိုခိုပေး၊ အပိုမူးပေး ထန်းထို၊
ဗားစွဉ်းသွ။

ကတိန်းထန်းထိုဗားနောင်၊ အုံခရားခင်းလမ်း အလောင်း
အလင် တလတင်းတဲင် “ဖေးကအုံဗားချာယင်း သဋ္ဌေလမ်း၊
မဲ့တောင်ပြန်းယင်းသဋ္ဌေ” ယူးနဲင်းနောင်တွေ၊ လွေထေ့လူပေါ
ဝင်၊ထျ၊ ဝွေဒေါနယ် ဝွေကဒေါမားဗား သဋ္ဌေခရားထွခါ
ကွီပါအကူးအညီး (အစွဲအကမ်း)နဲင်းယို -

“ခွန်လူပေါဝင်၊ဟေး - လွဉ်ယိုဟဲင်း၊ လွေပသာခွေ
သဋ္ဌေတန်ထျလူ၊ ထွဉ်းသယ်ခံယင်း၊ ထွဉ်းဖေးအုံယင်းခွေ ခင်း
လမ်းလီနပ်” ရှိနဲင်းနောင်သွ။

လူပေါဝင်၊ရှိ -

“နာနပ် ငေါင်းအမျိုတဒေါတောင်း နာလွေဒေါဟ၊
ခွေလွေသဋ္ဌေတန်လမ်းသူဗွန်းတင်း” ရှိနဲင်းနပ်တဲင် စူတင်း
လူနပ်ငေါင်း။

လူ(ပေါတခါ)နပ် လွေထေ့တော လူတန် လစ်ဖြာသီး
ထျ၊ လူတန်သီး လစ်ဖြာတဲ့ စူတင်း လူနပ်ငေါင်း၊ လူနပ်နပ်
လွေထေ့တော ခွန်သိကျာထျ၊ လောင်းနယ်အကျောင်အရား
ထွတဲင် တောင်ပြန်းနဲင်းယို -

“ဩဗွေ ခွန်သိကျာ -

ခွေသွဉ်းယိုခါနပ်၊ (အုံခရာ၊ အဝ်းခရာအဲဉ်ထဝ်း) လ၊တဝ်း
ခင်းလမ်းတင် စွဲးတွမ်းပိုခိုပေး ပိုမူးပေးတော့၊ အားကျိုးခရာ၊ အဲဉ်
ထောင်းနင်းဝင်၊ အဝ်းလွင်၊ချားထာယို၊ ထွဉ်းဖေးချာသော့၊ ခွေ
ခင်းလမ်းအုံ ကရီးနပ်၊” တောင်၊ပြန်ဟပ်ဟပ်ဒါဒါ၊ ခွန်သိကျာ၊
နင်းနောင်၊သွ။

တို့၊နပ်၊တော့၊ ခွန်သိကျာ၊ ဖေးကျုံးဉာဏ်းနင်းယို -

“ကွပ်နာ၊ငေါင်းခါ၊ လောင်းမားသဌေ၊တင် ခွေတဲ့ တစင်း
ဒေါ၊ဖေးတင်း သဌေ၊ ကွဲးတော့၊ ခွေအီးဒေါ၊ဖေးနာ၊ အကျုံးဉာဏ်း
ဟောင်ယို”

“ဒေါ၊ဟိုင်း ဗွေးဩ”

“မားနင်းယိုဟိုင်း -

နာ၊နမ်းနပ်၊ ဖန်၊ဆင်၊ခွမ်စားရင်၊သားဟိုင်း၊ ထူးသဌေ၊
စားရင်၊ ထွားအွိုးဝင်၊ကလို၊ဖေးဖုံးနပ်၊ နေးတွမ်းနာ၊ အာနုဘော၊
အစွန်၊တင် လယ်၊ကွီလို့လို့ဖေးနီး၊ ကလို၊လ၊ တဆီသွပ်၊ကုဋေ၊
နပ်၊ယင်၊ ဟံးသွ။တင် ကခြဉ်းသော့၊ထီ တဆီသွပ်၊ကုဋေ၊နပ်၊ယင်၊
(ပါ၊ကလို၊ခါ၊ဟံးကို၊ ယိုခါ အမွေးအဲဉ်ထောင်း) အရပ်ယိုအရပ်နပ်၊
တဆီသွပ်၊ကုဋေ၊နပ်၊ယင်၊ လို့၊လို့၊စင်စင် အွဉ်းခြပ်သော့၊ဖေး
အဘဏ္ဍားတို့၊ကံထွ။ခါ ထွာနင်းနာ၊ထုမ်းဖေး၊ နာ၊မားတံး၊ ထွဉ်း
သဌေ၊သယ်၊ခံး၊ ကန်းတော့၊သော့နော့” ခွန်သိကျာ၊ဖေးကျုံးဉာဏ်း
နင်းနပ်၊သွ။

လူနတ်ရိုး- “မွေးသွဉ်းပွေး၊ မဲ့မာလွဉ်းနတ်အတိုင်၊” အာမခံ
မာ၊ ခွန်သိကျာ၊ ကဖေးကျုံးဉာဏ်နတ်အတိုင်၊ (မာမွေးတဲ့ထွာ
မွေးစွဉ်း)၊ ထာမာကားကအပ်၊ ထင်းထွဉ်းလို့သွဉ်းတင် လွေယင်း
သဋ္ဌေတန် ကျက်သရေ၊ လုတ်ခန့်ကို၊ အွဉ်းစွအရောင်း၊ လေ၊
တောင်းစွဉ်း သဋ္ဌေတန် ခင်းလမ်းမင်းဆက်၊ သဋ္ဌေရီ -

“ပါယိုနတ်၊ ပါမဲ့ဟောင်း”

“ခွေသွဉ်းယိုနတ်၊ လူပေါသဋ္ဌေတန် တခါလစ်ဟားကို၊
လူမွှိုက်မွေးမင်းတဖြာ၊ လူသူသေတမ်းထာ၊ ပွေးဩ၊ ခွေသွဉ်း
နတ်၊ ကွပ်မွှိုက်မွေးမင်း သူသေတမ်းထာတင် နေတွမ်းငေါင်းခါး
လောင်းမားနီပွေး၊ အပဲစ်နတ်၊ နီပွေးသယ်ခံသွော့ဩ၊ ခွေသွဉ်း
နတ်၊ ခွန်သိကျာ၊ ကဖေးကျုံးဉာဏ်အတိုင်၊ ခွေသွဉ်းမာလဲဉ်းတံး၊
(ကွီဖေးနီး တဆီသွစ်ကုဋ္ဌေ၊ ထူးဖေးထီကို တဆီသွစ်ကုဋ္ဌေ၊
ထူးပါကလို့ခါ၊ ထူးပါထာ၊ အပွေးတအဲဉ်ထင်းခွမ်နတ်၊ တဆီသွစ်
ကုဋ္ဌေ၊ ရွဉ်ငတ်ဆီလစ်ကုဋ္ဌေ၊ သော့ပွေဖေးလဲဉ်း နီပွေးဘဏ္ဍား
တို့က်ကိုသူဩ၊ ကွပ်ပိုးလတမ်း ခင်းလမ်းအံတင် ယင်းဒုက္ခငါး
ပွေး၊ ဖေးအံချာသွော့ ခွေသွဉ်းခင်းလမ်းလီနတ်၊ ပွေးဩ” လောင်း
တောင်းပြန်နင်းနောင်သွဉ်း။

တို့နတ်တွေ၊ အနားထပ်ဉာဏ်သဋ္ဌေတဲ့ ယူးလွေ့နင်းယို-

“လူယိုနတ်၊ ‘ခွေသွဉ်းမာလဲဉ်းတံး’ ရိုးနင်းနတ်၊ ဂွေနမ်း
အမားတဲ့ ဂွေဂွန်းခံချား၊ လူယို ဟဲ့လွေ့က ဘုရားထူး၊ လွေ့အွဉ်း

နယ်က သဗ္ဗညုတ ဗုဒ္ဓဗွေဘုရားမ၊” ယူလုနင်းနပ်၊တင် လူနပ်၊
အနားထပ်ထိန်းသဋ္ဌေ၊ ဟဲ့လွေဘုရားထူး၊ လောင်းနယ်ပါ လူနပ်၊
အခရားနပ်၊သွ။

တို့နပ်၊ခါ လူနပ်၊ အွဉ်းလင်းကတူး အံ့အွပ်၊နီဗွေဘုရား
ခင်းထူးထူးခါ လောင်းပါနင်းယို -

“ဘွန်းတော့တန်ငါး ဆရာဗွေဘုရား၊ -

မြိုက်မွေးမင်း၊ သူးသေတင်းထား၊ သေတင်းဗွေစောင်း
ဘွန်းထူး၊ ဂွဏ်းကော၊ဇူတော့၊ နေ့တွမ်းငေါင်းခါး လောင်းမားလဲဉ်း
သဋ္ဌေ၊ သယ်၊ခံးဗေးသော့ ခွေသွဉ်းအပဲစ်နပ်၊ ဗွေသြ”

တောင်၊ပြန်နင်းနပ်၊ထွေတော့၊ ကန်းတော့၊ရိုးသေး နီဗွေ
ဘုရား၊ ကန်းတော့၊ပါလွေ၊ အနားထပ်ထိန်းသဋ္ဌေ၊ယင်သွ။

နပ်၊ထွေတော့၊ ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း ကုသိုလ်းကံးတွမ်း အကုသိုလ်း
ကံးယို ဗွန်ထိုဗွေဘုရား၊ ဆွဲ၊မ၊ဒေါ၊လွေ၊ သဋ္ဌေတွမ်းလူနင်းယို-

“အနားထပ်ထိန်းသဋ္ဌေ၊ဟေး -

လောကကိုယိုနောင်၊ လို၊ယွတ်လို၊မြိုက်တဲ့ အထား၊မြိုက်
အကုသိုလ်းနောင်၊ အကျိုးဗေးအချိန်၊ လ၊တိုးတင်းဒွိန်း အတွင်း
နပ်၊နပ်၊ ထီးချားအရော့၊ မော့ချားအဟောင်း၊ အကုသိုလ်း အကျိုး
ဗေးချိန်၊ ကထင်းလွဉ်နပ်၊ရာ၊ ပါ၊ကမာ၊ အကုသိုလ်းနပ်၊ ထီးသွ။
အမား၊ မော့စွဉ်းချား ထားဒုက္ခသွ။

လိုဟင်ပုဂ္ဂိုလ်း ကမာကုသိုလ်းသားနင်၊ ကုသိုလ်းအကျိုး
ဖေးချိန်း တလ၊တို့၊ခွိန်း အတွင်၊နင်၊နင်၊ ထီးချားအမား မော့ဟား
ထာ၊ဒုက္ခ၊ ကုသိုလ်းအကျိုးဖေးချိန်း ကထင်းတို့၊နောင်၊ ထီးချား
အရော့ မော့ချားအဟင်”အကျောင်၊ ငေါင်းအွဉ်းစပ်ချာ ဟော်၊ငါ
တရာယား တွမ်းဂါးထား ပါဠိနဲ့င်းယို -

၁၁၉။ ပါပေါပိ ပဿတိ ဘဒ္ဒိ၊ ယာဝ ပါပံ န ပစ္စတိ ။
ယဒါ စ ပစ္စတိ ပါပံ၊ အထ ပါပေါ ပါပါနိ ပဿတိ ။

၁၂၀။ ဘဒ္ဒြောပိ ပဿတိ ပါပံ၊ ယာဝ ဘဒ္ဒိ န ပစ္စတိ ။
ယဒါ စ ပစ္စတိ ဘဒ္ဒိ၊ အထ ဘဒ္ဒြော ဘဒ္ဒြာနိ ပဿတိ။

၁၁၉။ **ဂါးထားအနက်** -

ပါပံ - ထာတဟောဝ်တင်း အကုသိုလ်းနင်၊ ယာဝ န
ပစ္စတိ - အကျိုးလ၊ဖေးတင်းခွိန်း၊ တာဝ - အကုသိုလ်းအကျိုး
လ၊ဖေးခွိန်းတွင်၊နင်၊ ပါပေါပိ - ပါကမာထာတဟောဝ်တောင်း
အကုသိုလ်းသားနင်၊တဲ့၊ ဘဒ္ဒိ ပဿတိ - ထီးချားအရော့ မော့
နေကအဟောဝ်၊ ပါပံ - ထာတဟောဝ်တင်း အကုသိုလ်းနင်၊
ယဒါစ ပစ္စတိ - ပေါးအကျိုးဖေးသွ။ အထ - တို့၊အချိန်းနင်၊နင်၊
ပါပေါ - ပါကမာ ထာတဟောဝ်တောင်း အကုသိုလ်းသားနင်၊

ပါပါနိ ပဿတိ - ထီးသွၼအတဗော၊ မော့သွၼအကုသိုလ်းကျိ၊
အခိုးအလျား ဒုက္ခမျိုးနောင်သွၼ။

၁၂၀။ **ဂါထာအနက်** -

ဘဒြိ - ထာဟင်ကုသိုလ်းနောင်၊ ယာဝ န ပစ္စတိ -
အကျိလဖေတင်းဒွိန်း၊ တာဝ - ကုသိုလ်းအကျိ၊ လဖေဒွိန်း
တွင်နင်၊ ဘဒြောပိ - ပါကမာ၊ ထာဟင်ကုသိုလ်းသားနင်တွဲ၊
ပါပံ ပဿတိ - ထီးဒါအတဗော၊ မော့ဒါအခိုးအလျား၊ ဘဒြိ-
ထာဟောင်ကုသိုလ်းနင်၊ ယဒါ ၈ ပဿတိ - ပေါအကျိလဖေသွၼ၊
အထ - တွိုးအချိန်းနင်နင်၊ ဘဒြော - ပါကမာထာဟောင်
ကုသိုလ်းသားနင်၊ ဘဒြောနိ ပဿတိ - ထီးသွၼအရော့၊ မော့သွၼ
ကုသိုလ်းကျိ၊ အရောင်းအရူး ချမ်းသားမျိုးနောင်သွၼ။

၁၁၉။ **ဂါထာပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင်** -

ထာတဟောင်တင်း အကုသိုလ်းနင်၊ အကျိလဖေတင်း
ဒွိန်း၊ အကုသိုလ်းအကျိ၊ လဖေဒွိန်းတွင်နင်၊ ပါကမာ၊ ထာ
တဟောင်တင်း အကုသိုလ်းသားနင်တွဲ ထီးဒါအရော့၊ မော့နေ
ကအဟောင်၊ ထာတဟောင်တင်း အကုသိုလ်းနင်၊ ပေါအကျိ
လဖေသွၼ တွိုးအချိန်းနောင်နင်၊ ပါကမာထာတဟောင်တင်း
အကုသိုလ်းသားနင်၊ ထီးသွၼအတဗော၊ မော့သွၼအကုသိုလ်းကျိ၊
အခိုးအလျား ဒုက္ခမျိုးနောင်သွၼ။

၁၂၀။ **ဂါထာပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

ထားဟင်္ဂကုသိုလ်နှင့်၊ အကျိုးလုဖေးတမ်းခွဲခြား၊ ကုသိုလ်
အကျိုးလုဖေးတမ်းခွဲခြားတွင်၊ ပါကမာ၊ထားဟင်္ဂ ကုသိုလ်
သားနှင့်၊ထဲ ထီးဒါအတဗော၊ မော့ဒါအခိုးအလျား၊ ထားဟင်္ဂ
ကုသိုလ်နှင့်၊ ပေါအကျိုးဖေးသွ။ တွိုးအချိန်နှင့်၊ ပါကမာ၊
ထားဟင်္ဂ ကုသိုလ်သားနှင့်၊ ထီးသွ။အရော့၊ မော့သွ။ကုသိုလ်
ကျိုး၊ အရောင်းအချိုး၊ ချမ်းသားမျိုးနောင်သွ။

၁၁၉။ **ဂါထာအဓိပ္ပါယ်အရွတ် -**

အကုသိုလ်အကျိုး၊ တဖေးတမ်းခွဲခြားတွင်၊ ပါကမာ၊
အကုသိုလ်သားနှင့်၊ထဲ ထီးဒါအဟင်္ဂ၊ ပေါအကုသိုလ်အကျိုး
ဖေးသွ။နှင့်၊ မော့သွ။ ထားဒုက္ခ။

၁၂၀။ **ဂါထာအဓိပ္ပါယ်အရွတ် -**

ကုသိုလ်အကျိုး၊ တဖေးတမ်းခွဲခြားတွင်၊နောင်၊ ပါကမာ၊
ကုသိုလ်သားနှင့်၊ထဲ ထီးဒါအကိုင်၊ ပေါကုသိုလ်အကျိုးဖေး
သွ။နှင့်၊ မော့သွ။ ထားချမ်းသား။

နာမာတရာယိုအကျိုး

တရာယိုကထင်းသွတ်၊နှင့်၊ လူနှင့်၊နှင့်၊ လုသောတာပတ္တိ
ဖိုလ်း (ထွာလူသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) ကတ္တိုးလွှဲဒါး ပရိသတ်သီး
အတားတဲ့ ထွာအကျိုးအဝ်းငါး တရာဒေးသနာနှင့်သွ။

**ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “အနားထပ်ဝံးသဋ္ဌေတန်”
ဝတ္ထုယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိနှိုင်းယို -**

- ၁။ အဝံးခြွေခြွေတဲ့ ကေန်၊စွော့ထို၊ဒါး -
- ၂။ ကမဉ်လူးထားသားနဝံ၊ မဉ်ကေန်၊ကေန်၊ မဉ်ခြောခြော
ကနွောင်၊ရာ၊ လူးစူစူချား -
- ၃။ လို၊မွိုက် သူးသေတဝံးထားသားနဝံ၊ မ၊ဒါးန-လူးထားနဝံ၊
ယူးတော့ချား ယားကွဲင်ထို၊ တခြို၊ -
- ၄။ လို၊မ၊ကုသိုလ်း လို၊ဟောင်လို၊ဒါးနဝံ၊ လူးသီးငမ်းဗား -
- ၅။ ခါးလား အကုသိုလ်းကျို၊ ကဖေးနောင်၊ ချမ်၊သားတဲ့
အကုသိုလ်းကျို၊ ကထင်းဖေးနဝံ၊ မော့ဗားဒုက္ခ -
- ၆။ ခါးလား ကုသိုလ်းကျို၊ ကဖေးနဝံ၊ ဒုက္ခတဲ့ ကုသိုလ်းကျို၊
ကထင်းဖေးနဝံ၊ ချမ်၊သားယင်းချား -
- ၇။ “ထားလူး”ကရို၊နဝံ၊ “ဆွေ၊ငါးအိုင်ထောင်း” ဗွေးစောင်း
ဘုရားဟော်၊ - စတင်နှိုင်းနဝံ၊ သေ၊ထွ၊ လ၊အိသတိ
အာတန်သွ။

“ အနာထပိဏ္ဍိက ” အဓိပ္ပါယ်

အနာထပိဏ္ဍိက = အနာထ - ကွဲ၊ ခရားအဲဉ်ထင်းသား
(အတား)၊ ပိဏ္ဍိက - ဝွေဖေးဒါးဒဲဉ်။

ကွဲ၊ ခရားအဲဉ်ထင်းသားအတား ကွပ်ပွိုးဝွေဖေးဒါးဒဲဉ်တင်
ဝွေနပ်၊ ဝင်ဟဲ့ “အနာထပိဏ္ဍိက - အနာထပိဏ္ဍိက” နှင်းနပ်သျှ။

၁၁၉။ တရာ၊ ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ အကုသိုလ်မျိုး ၊ ဖေးဒွိန်းကျိုး ၊ ကုင်လို၊ မော့အဟပ်။
၂။ အကုသိုလ်မျိုး ၊ တွိုးဖေးကျိုး ၊ မော့ထို၊ ဒုက္ခတပ်။

၁၂၀။ တရာ၊ ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ ဟပ်ကုသိုလ်မျိုး ၊ ဖေးဒွိန်းကျိုး ၊ ဟပ်လို၊ မော့အကုင်။
၂။ ဟပ်ကုသိုလ်မျိုး ၊ ချိန်းဖေးကျိုး ၊ ရော့ထို၊ ချမ်းသားတုင်။

၁၁၉။ တရာ၊ ဂါးထာ၊ လင်္ကာကဗျာ

- အကု - ကုင်စား - ခါးလား ကျိုးဖေး
ကမားသားဒေါ့ - ထီးမော့၊ ဟောင်လွေ၊
အကုသိုလ်မျိုး - အကျိုးထင်းဖေး
မော့ခိုးလျား - ငွိုးငါး မထွူသေ ။

၁၂၀။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

ကုသိုလ်း ဟင်စား - ခါးလား ကျိုးဖေး
ကမာသားဒေါ၊ - ထီးမော့ ကိုင်လွေ၊
ဟောင်ကုသိုလ်းမျိုး - အကျိုးထင်ဖေး
မော့ချမ်သား - ရော့ငါး မထွါသေ ။

အနာထဝိတံသဋ္ဌေတန်ဝတ္ထု လွှဲယိုသွ။

ဒေါ၊ကျားမွန်း - ဒေါ၊လျားယွန်း

၁။ အကုသိုလ်းသား ၊ ခြွေတဲဝါး ၊ ဒေါ၊ကျား မွန်းဒွိုန်းထား။

၂။ အကု-ကျိုးဖေး ၊ လျားကယ်မေး ၊ တမေး ငွိုးဟားထား။

၃။ မာ၊ကုသိုလ်းသား ၊ ကေန်ခြောခြား ၊ ဒေါ၊လျား မွန်းဒွိုန်းပါ။

၄။ ကုသိုလ်းကျိုးဖေး ၊ ချမ်သားသေး ၊ ခေးနေး ဟင်းလဲဉ်းပါ။

၅။ အသညတ ပရိက္ခရာရဟန်းဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဇ္ဇာသုတ္တံခမ်း ဇေယျဝိဇ္ဇာကျောင်းကို အတွင်း ပြိုင်းပျက်တမ်း “ရဟန်းတပါး”တင် ဟော်ဗား “ မာဝ မညေထ ပါပဿ”စတင် တရားဒေသနာယုတ္တံ။

ရဟန်းနတ်နတ် အကူအကလာထင် - စတင် ပရိက္ခရာ ဖုံးနတ် မင်းအွဉ်းကျောင်းထန်းတဲ့ အွဉ်းစွန့်ချားဟော့ ကျောင်းထန်း နတ် (အွဉ်းဟင်ချာတမ်း ကျောင်းကို)၊ ပရိက္ခရာနတ်နတ် ခမ်းလော့ စောင်းတဲ့နတ် , ယာခိုးဟားတဲ့နတ် , ဖီးအွာအံ - စတင် နှင်းနတ် တွေ့ ကိုင်ကီထိုးလို့၊ ရဟန်းနတ် ရဟန်းဖိုးဒေါလွန့်ယို -

“ဩဗ္ဗေ - ပရိက္ခရာကရိုနတ် အဝိဇ္ဇာအွဉ်းဟော့ဟော့ မွေးတောင်းနဲ့” ကထင်းခွံမ၊နှင်းနတ်နတ် ရဟန်းနတ် လောင်းချာ နှင်းယို -

“ဩဗ္ဗေ - ခွေသွဉ်းတအွဉ်းဟော့တမ်း ပရိက္ခရာထာမာ (မား)ယိုနတ် အပေးပေးလွှမ်း၊ ပရိက္ခရာဖုံးနတ် ဖေးနေးကကိုင်ထိုး သ၊ရေးနှင်းနတ်အိုင်ထမ်း၊ စွှော်စွှော်အွဉ်းမွေးတမ်း” လောင်းချာဟော့ နှင်းနတ်လွှမ်း၊ အွဉ်းစွန့်ချား ကျောင်းထန်းနတ်သွဉ်။

ရဟန်းသီးဖိုး (ဒေါတနားတမ်းတင်) လွေလင်းလွဗ္ဗေဘုရား၊ ရဟန်းနတ်ကမာ နှင်းနတ်ခရာ ဗ္ဗေဘုရားထွဉ်းဟဲ့လွဉ် ရဟန်း နတ်တင် ရှိနှင်းယို -

“ရဟန်းဟွေး -

ပရိက္ခရာဖုံးနပ်၊ နာအွဉ်းပြားလွင်၊ ချားထား၊ ကျောင်းထန်း
တဲ့၊ မွေးနေဟောင်း”

ဗွေးဘုရားကထင်းရီတင် ရဟန်းနပ်၊ လောင်းဖွဲ့ဖိုင်ချာထား၊
နင်းယို -

“ အွဉ်းကျောင်းထန်းနောင်၊ ထွာကဲထမဲ့ဗွေး၊ ခွေသွဉ်း
ထားမာ၊ (မား)ယိုနပ်၊ အပေးပေးလျှမ်း၊ ပရိက္ခရာဖုံးနပ်၊ ဖေးနေး
ကကိုင်ထို၊ သ၊ ရေးနင်းနပ်၊ အဲဉ်ထောင်း၊ စွော်စွော်အွဉ်းမွေးတင်း”
လောင်းဖွဲ့ဖိုင်ချာထား၊ နင်းနောင်၊ သွ။

တို့နပ်၊ တွေ့၊ နီဗွေးဘုရားဒေါချာ ရဟန်းနပ်၊ နင်းယို -

“ရဟန်းသီးအမျိုးနပ်၊ ဟောင်မားတင်းနင်းနပ်၊ ထားတဟပ်
တင်း (အမား/ အပဲစ်) ကရိုးနပ်၊ “ဆွေပေး” (ထွာကဲထမဲ့ဗွေး)
ဟောင်ယူတောင်းနင်းနပ်၊ တဒိုးခါးတင်းဖွိုင်၊ ဝန်းနပ်၊ မဉ်းအွဉ်း
ထန်း၊ မဉ်းအွဉ်းတင်းမွိုင်ခမ်းမွိုင်၊ ခမ်းလော့သော့၊ တလဲင်းတမဲက်
နီမဲက်နပ်၊ ဆွေပေးလျှမ်း၊ တဗွေတင်းရိုးစွဉ်းတဲ့ ပေါးအင်းလော့သော့၊
တိက်၊ တိက်၊ နပ်၊ (အမဉ်းညညသူ့) အဗွေလွန်းလွန်းသွ။ အနင်း
နပ်၊ နေနေ လိုးမာ၊ ထားတဟောင်တင်းနပ်၊ တလဲင်းတမိ၊ မိ၊ ကွဲည
ညကွဲအာအာ၊ ထွာစွဉ်းမားအကုသိုလ်း အတန် စားတန်နပ်၊ သွ။

မိန်းနင်းနပ်၊ထွူခါ ဟော်၊ပါတရာ၊ယား ဂါးထားလယိုသွူ-

၁၂၁။ မာဝ မညေထ ပါပဿ၊ န မန္တံ အာဂမိဿတိ ။

ဥဒဗိန္ဒုနိပါတေန၊ ဥဒကုမ္ဘောပိ ပူရတိ ။

ဗာလော ပူရတိ ပါပဿ၊ ထောကံ ထောကမ္ပိ အာစိနံ။

၁၂၁။ ဂါးထားအနက် -

မန္တံ - ကမားဒါး(ထားမား) အကုသိုလ်းကံးယိုနပ်၊ တစိပေး
ဒျား ဆွေးပေးလွှမ်းဟ၊ န အာဂမိဿတိ - အကုသိုလ်းကျိုး
အကိုင်မျိုး တရတို့လွှဲခြွင်းတမ်း၊ ကူတိ - ယူးနင်းနှောင်တင်
ပါပဿ - ထာတဟင်တမ်း အကုသိုလ်းယို၊ မာဝ မညေထ -
ထီးဖွဲ့မွန်းသေးသေး ထင်းပေးမွန်းလာလာ၊ ဥဒဗိန္ဒုနိပါတေန-
တလဲင်းတစက် ထဲ့ဗဲက်သော့ဒါး ခမ်းရားနပ်၊နပ်၊ ဥဒကုမ္ဘောပိ
ပူရတိယထာ - ငွေလွန်းစွဉ်းဖွိုင်း တဲက်တို့င်းနယ်ဗား ဥပမားနင်း
နပ်၊နေနေ၊ ဗာလော - ထာကိုင်ကကျွိုက် ပါးလို၊မြိုက်နှောင်၊
ထောကံ ထောကမ္ပိ - တလဲင်း တစိစိပေးလွှမ်းတဲ့၊ အာစိနံ
အာစိနန္တော - အစိပေါင်းအာ ခွပ်လာညနေင်း ဆိုင်းချိန်းသူနပ်၊
ပါပဿ ပူရတိ - အကုသိုလ်းထားမား ငွေဗိတ်စွဉ်းဒျား ခန္ဓာအနမ်း
(ဖွိုင်း)နှောင်သွူ။

၁၂၁။ ဂါထာပြန်ပုဒ်အစုံခြင်ခြင် -

ကမာဒါ(ထာမာ) အကုသိုလ်ကံယိုနပ်၊ တစိပေးချား
 ဆောပေးလွှမ်းဟ၊ အကုသိုလ်ကျို၊ အကဲ့င်မျို၊ တရတို့နှောင်း
 တင်း၊ ယူနင်းနပ်တင် ထာတဟောင်တင်း အကုသိုလ်ယို ထီး
 ဖွဲ့နွဲ့သေးသေး ထင်းပေးမွန်းလာလာ၊ တလင်းတစက် ထိပက်
 သောဒါ၊ ခမ်းရာနပ်နပ်၊ ဗွေလွန်းစွန်းဖွိုင်း တဲက်တိုင်းနယ်ဟား
 ဥပမာနင်းနပ်နေနေ၊ ထာကဲ့င်ကကျိုက် ပါလိုပွိုက်နပ်၊ တလင်း
 တစိပေးလွှမ်းတဲ့ အစိပေါင်အာ ခွပ်လာညှာနင်း ဆိုင်းချိန်
 သူနပ်၊ အကုသိုလ်ထာမာ၊ ဗွေဗိတ်စွန်းချားခန္ဓာ အနမ်း (ဖွိုင်း)
 နောင်သွ။

၁၂၂။ ဂါထာအဓိပ္ပါယ်အဇ္ဈိတ် -

အကုသိုလ် (ထာမာ)နပ်၊ တစိပေးချား ထင်းဖွဲ့မားမား
 မွှန်းနင်းနောင်၊ ခမ်းရာတစက် ထဲ့ပက်သောထိဖွိုင်းနပ်၊ အပဲက်
 ပေါင်ထင်းအာနပ်၊ ဗွေလွန်းစွန်းဖွိုင်း၊ အနင်းနပ်နေနေ အကုသိုလ်
 (ထာမာ)ပေးနပ်တဲ့ ပေါ်အလင်းအာနပ်၊ ထွာအမားတန်၊ (ဗွေ
 ထံစွန်းအနမ်း)နောင်သွ။

နာမာတရာအကျိုး

တရာယိုကထင်းသွတ်နပ်၊ နာမာတရာသား လိုအာ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ (ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်)စတင် နှိုင်းနပ်၊
ဖုံးသွ။

နီဗ္ဗေဒဘုရားတဲ့ -

“ကျောင်းထန်းထားဟင်းလင်းကို ဒါခင်းလမ်းဗေင်း၊ ခင်း
လမ်းအုံထွဲ့တင် ပေါးတအွဉ်းဟောင်းချာတမ်း ကျောင်းကိုနောင်၊
အာပတ်မျိုးယိုဗား ”

ပညတ်စွဉ်းချား သိက္ခာပုဒ် (ထုတ်စွဉ်းချားဥပဒေ၊ ဖေးစွဉ်း
ချားစီကန်) နှိုင်းနပ်သွ။

ဟော်ထွားသွဉ်ဗား “အသညတပရိက္ခာရရဟန်း” ဝတ္ထုယိုတင် လဗဟုသုတ လသတိနှိုင်းယို -

၁။ “ပရိက္ခရာ”တဠိ၊ အသွံ၊အဆောင်းနပ်၊ အွဉ်းလွင်၊လိန်၊
ဗားတမ်းထား၊ အခင်းလမ်းတွမ်၊ အခင်းလမ်း အွဉ်းသိမ်၊
ဟောင်ဟောင်ဗား -

၂။ ထားမားမား (အကုသိုလ်)နပ်၊ ထင်းဖွီထီးဆွေးလှတောင်း၊
ပေါးအာလင်းနပ်၊ ထွာဒါးထားမားတန် -

(၄၅)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၉)

၃။ နီထာမားယို သွပေးဖုံ မဉ်းဖေးသတိနပ်၊ ဟောင်နားဒျား၊
ပေါးတနားတမ်းနပ်၊ တွိုးဒါးဆရာ (လိုတန်)ထျ၊ - စတဲင်
နဲင်းနောင်သေထွ၊ လအီသတိ အာတန်သွ။

၁၂၁။ တရာဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

၁။ ခွေထာမားက ၊ ဆွေပေးဟ ၊ ကျိုရ ဆွေပေးဒျား ။

၂။ ဆွေပေးလဲင်းအာ ၊ ခမ်းရာခါ ၊ ဗွေပါ ထီဖွိုင်တား ။

၁၂၁။ တရာဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

ထာမားဆွေဟ - ကျိုရဆွေဒျား

ဆွေပေးအတား - ယူးမား မွေ့ထာ

ထီဖွိုင်ကိုရင် - လော့လင် ခမ်းရာ

လဲင်းစီးဒျား - ဗွေဟ ယူးမွိုင်ဟာ ။

အသညတပရိက္ခာရ ရဟန်ဝတ္ထု ထွယိုသွ။

ဆေ့ထင်း တွမ်း ဆေ့လင်း

- ၁။ ဖွိုင်းခြင်ကို ထိတမဲက်သော့၊ အလဲင်းပေါင်း၊ ကထင်း
အာနပ်၊ ထိဗွေဗိတ်ဖွိုင်း ။
- ၂။ ဖွိုင်းထိဗွေဗိတ်နောင်၊ အရီးထန်းတမဲက် အလဲင်းပေါင်း၊
ကထင်းအာနပ်၊ ထွာချာထိဖွိုင်းခြင် ။
ဥပမာဒ်နင်းနောင်၊နေနေ -
- ၃။ ခြောဒုက္ခတဲ့ယဝ်း သ၊ကိုင်မျှန်းတဝ်း၊ ဆေ့ဆေ့ရေးရေး
ကျို၊စာ၊မွေးမွေးသော့၊ တနီ၊တစိ၊စိ၊ ရွမ်ခါ၊သော့၊ အစိ၊
မဉ်းအာ တနီ၊ခါ ထွာနှောင်၊ လို၊ခြွေတဖြာ၊။
- ၄။ ခြွေခြာတဲ့ယဝ်း ယားမျှန်းတဝ်း၊ လို့ဆေ့ပေး ရှိ၊မျှန်းတဝ်း
တခွန်လမ်းကို မာ၊လို့ပျင်းလမ်းကို အဝ်းကားမဲ့၊ဖြာ၊
လို့တဖြာ၊ တစိ၊စိ၊လွှမ်း၊ လို့တလဲင်း တစိ၊စိ၊လွှမ်းတဲ့
ယောင်း ယားကိုင်မျှန်းရွှပ်၊ အစိ၊ပေါင်းအာ တနီ၊ခါသူ၊
ထွာထို၊လို့ခြော ။
- ၅။ အပဲစ်ပေးပေးတဲ့ယဝ်း ထင်းဖွိုမျှန်းတဝ်း၊ အလဲင်းပေါင်း၊
မဉ်းအာနပ်၊ ထွာအပဲစ်တန်၊ ထဲ့နှောင်၊ငါးရဲင်၊ ။
- ၆။ မာ၊ဗားဆေ့ငါး ကုသိုလ်းတဲ့ သ၊ပေးမျှန်း၊ မာ၊ကုင်းကုင်း
သော့၊ စွမ်းနီ၊နီ၊ အလဲင်းပေါင်း၊ မဉ်းအာနပ်၊ ထွာစွဉ်း
ကုသိုလ်း အတန်စား၊ တဲးဝါးချမ်းသာ၊ ထွာနှောင်၊
ရဟန္တာ၊ လ၊နှောင်၊နီဗ္ဗာန်၊ ချမ်းသာနောင်၊သွ။

၆။ ဗိဇ္ဇာလ ပဒက သဋ္ဌေဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ဇေတဝန်ကျောင်းကို အတွင်း ပြိုင်းပျက်စီး “ဗိဇ္ဇာလ ပဒကသဋ္ဌေ”တင်၊ ဟော်၊ဗား “ မာဝ မညေထ ပုညဿ ” စတင် တရားယိုသွ။

အိုးခဲတလဲင်း သာဝတ္ထိခမ်းသား မူးမူးခိုခိုဖုံးနိပ်၊ မားနေး အလောင်းအပူး၊ လူးတန်းလွေလွေ ဗုဒ္ဓအဋ္ဌဉ္ဇါ ပါတွင်းသံဃာဖုံး နောင်သွ။

တို့တနီတော့၊ ဗ္ဗေဒဘုရားဟော်ဒေါ၊ နှင်းယို -

“ဒါးယကားသီးဖုံးဟွေး - ကလူးကတန်းဒါး သားသနား တေးကိုယိုနောင်၊ -

၁။ လိုယင်ဟန်းနပ်၊ လူးချားအနမ်းလွှမ်း၊ တို့ဝင်းနောင်ခါ တမာပါတင်း၊ ပါနပ်နပ်၊ ထွာဘဝမိုင်၊ ဘဝမိုင်၊ တဲ့ယင်း ခြေခြားချား၊ ကွဲတော့၊ သွ့ခွအေဉ်ထောင်း ။

၂။ လိုယင်ဟန်းနပ်၊ နမ်းနပ်တလူးတင်းထား၊ တမာချားပါ၊ လွှမ်း၊ ပါနောင်နောင်၊ ထွာဘဝမိုင်၊ ဘဝမိုင်၊ တဲ့ယောင်း ကေန်၊ ခြောဒုက္ခ၊ ကွဲတော့၊ သွ့ခွအာချား ။

၃။ လိုယင်ဟန်းနပ်၊ နမ်းတဲ့တလူးတင်း၊ ဝင်းတဲ့ တတမာတင်း၊ ပါနပ်နပ်၊ ထွာဘဝမိုင်၊ ဘဝမိုင်၊ တဲ့ယင်း ကေန်၊ ခြောဒုက္ခ၊

သွေ့ခွအဲဉ်ထောင်း၊ ကွပ်ကေန်၊ခြောတင် လယ်းကွီအံးဟး
ဝင်၊ ထွာထာ၊ကွီအံးသား ။

၄။ လို၊ယင်ဟန်းနပ်၊ နမ်းတဲ့လူးတန်၊ ဝင်တဲ့ ဓွေတမာပါ၊
ပါ၊နပ်၊နပ်၊ ဘဝမဲ့င်၊ ဘဝမဲ့င်တဲ့ယပ်း ခြွေတဲ့ခြွေခြား၊ သွေ့
ခွတဲ့အာငါး ။

ဆရာဗွေဘုရားဟော်ခါ၊ “လိုလစ်၊မျို၊တွမ်း အကျို၊လစ်၊
စား” နှိုင်းနောင်၊သွ။

တို့၊နပ်၊ခါ လို၊သူးသေထာ၊ ပါ၊ပညားအောင်းတဖြာ၊နပ်၊
ကထင်းနားဟး တရာ၊ယိုတင် “အော - ထာ၊လူးခရာ၊ ဟောင်
အံးဖြားငါးပွေး၊ ခွေနပ်၊ ‘ခြွေတဲ့ခြွေ သွေ့ခွတဲ့အာ’၊ ခွေမာ၊က
ကလ၊အကျို၊ နီမျို၊စားနပ်၊မ” ချ၊သ၊နှိုင်းနပ်၊ထွေ၊ နီဗွေဘုရား
ထွိုင်းကျ၊သင်၊နပ်၊ လောင်းဒေါ၊နှိုင်းယို -

“ဘွန်၊တေားတန်ငါး ဆရာဗွေဘုရားဗွေသြ -
မွှ၊ရောင်၊အတာ၊ လူးခံးချားသွေ့ တကားနီသွဉ်းသီး ဒဲဉ်
သွမ်၊ ဗွေသြ”

“တကားမဉ်ပင်၊ ရဟန်၊ကားမဲ့င်၊ပါ၊”

“ဗွေဘုရားပါ , ဆရာသံဃာ၊ ပင်၊လို့စဉ်းချား ကားကအံး
ဗွေသြ”

လောင်းချာနင်းနပ်တင် ပွေးဘုရားတဲ့ စူးချားတကာ၊
ကလောင်းအတိုင်၊ နောင်သွ။

လိုသူးသေထား၊ ပါပညားသားနပ်တဲ့ သင်ဆေးတမာ
ဒုံကိုနင်းယို -

“ဖူးဝေးဝေးဖူးဝေး ပွေးသြ -

မူးရောင်နီယို ခိုခိုမူးမူး ဖေးကလောင်လူးဟားတင် ခွေသွဉ်း
ပင်၊ သေ၊ ခါ၊ ပွေးဘုရားအွဉ်ငါ ပါတွမ်းသံဃာ၊ ကားကအောင်း
ပွေးသြ။

နောင်တပါးတဲ့ လူးတပါးတာ၊ နောင်ကားမိုင်ပါးတဲ့ လူး
ကားမိုင်ပါးတာ၊ ကမ်းချားကနောင်ရာ၊ လူးလွသွေ့ ဟူဗွာ
စတင် ခဲဉ်းတသား၊ အီးခွိုးစုနေးချား၊ ဖေးကလူးဟား ပငါပရာ၊
ပွေးသြ” နီဆေးတမာ လူးခံလွေပါးနင်းနောင်သွ။

ဆေးနီဗွာနီးတာ၊ ပါလိုဒါး ဖျော်လွေသဌေဆင်းဆငါ
တင် သဌေကတိန်းထီးဝွေ့နပ်၊ သလျားတေးတာ -

“ပါယိုနပ်၊ ဝွေ့နောင်ကားမိုင်ပါးတဲ့ ပင်ငါဝွေ့တာငါ
မွေးတင်း၊ ပင်စွဉ်းတဒုံလမ်းတာဟနော” သကိုနပ်၊ လျားတေး
နင်းနပ်၊ ကွေးတွေ့ (သမ်းဖျော်လဲဉ်းဝွေ့ဆင်းဆငါ သမ်းထွာသဌေ၊
ဝွေ့မဉ်းတလူးတင်း တစိစိတဲ့ သမ်းငမ်းဝင်သွေ့မတ်) ဟဲ့
လွဉ်ပါနောင် -

“ယိုပါနပ်၊ အိလွဉ်နာတကောကိနပ်၊” ရိုးနင်းနပ်၊ထွူထွော့၊ ဆုတ်၊ဟူ စုန့်သွံလီး လူးသော့တစိပေး၊ ဗားရူး၊ ဗေယွဉ်ရူးစတင် နပ်၊တဲ့ ဆုတ်၊လူးတစိပေး နင်းနပ်၊နေနေ၊ နပ်၊မာ၊ငါထွော့၊ ပါ၊ဒေါ၊ ပါ၊ဟဲ့၊လွ “ဗိဠာလပဒက” (ဆုတ်၊သွံလီးလောင်၊၊ ညော့ခင်း ခြောင်၊) နင်းနောင်၊သွ။

ဆော့နိဗ္ဗာန်တား ပါ၊လို၊ဒါးနောင်၊ လို၊လင်ကလူးနောင်၊ ထောက်၊ညီလိုဝင်၊ ဗိဠာလပဒက ကလူးနပ်၊ ထူးအွဉ်းခေါ်ခေါ်ဒျား၊ ဗိဠာလပဒကသဋ္ဌေ ကထင်းထီး ဝွေမာ၊နင်းနောင်၊တင် “တို့၊ခွေ ကလူးမွေ ထူးအွဉ်းခေါ်တို့၊နဲ” ယူးနင်းနပ်၊ထွော့၊ ဒေါ၊အသွဉ်းဟပ် နင်းယို -

“ယိုပါနပ်၊ - ထွေလွဉ်၊ပါ၊သူ၊ ဆချာဟိုင်း၊ အမာ၊နင်းမိုင်၊ နင်းမိုင်၊ ထွားတော့တော့၊ သင်၊ဒေါ၊ချာခွေနေ” ထွဉ်းအသွဉ်းဟပ် ထွေလွဉ်၊နင်းနောင်၊။

ဆော့နိဗ္ဗာန်တား ပါ၊လို၊ဒါးနပ်၊တဲ့ သဋ္ဌေလူးဆော့ဆော့တဲ့ အကျို၊ဖေးကတန် (ဖေးကပါစွပ်၊စွပ်၊) ယူးနင်းနပ်၊တင် သဋ္ဌေဟူ နောင်၊ တွမ်ပဉ်ရူးရူးသော့၊ ကအီးခွိုး ယာဂု၊ကိုတစိ၊ ကအီးခွိုး သွမ်၊ကို တစိ၊ ကအီးခွိုးတခိုးကို တစိ၊ အဝ်းကိုင်ဗားရူး ဗေယွဉ်၊ ရူး၊ နားမန့်၊ထောပတ်စတင် နင်းနောင်၊တဲ့ သော့၊ဖေးတမျို၊ကို တစိ၊စိ၊နင်းနောင်၊သွ။ သွဉ်းဟောင်မောင်းပေးနပ်၊တဲ့ ဝွေကထီး အတွိုင်၊ သင်၊ဒေါ၊နယ်ချာ သဋ္ဌေနပ်၊သွ။

သဋ္ဌေကထင်္ဂဟုနိဇေါဝိနဝိတော၊ ယူဇောဒါနိယံ -

“ပါနိဗ္ဗာန်ဆောနဝိ၊ တိဂ္ဂိဝင်္ဂအမျာ၊ ငါမဲ့၊ ပူးရူးအီးကဲ့၊ ရဲ့၊ သဲ့၊ သွမ်၊ ခွေ (ယာဂု၊ သွမ်၊ တခိုး၊ တစွိုးစွိုးကိုယိုနဝိ၊ သဋ္ဌေနားမန်၊ ပါတဗဲက်ပေးသွ။ ဟူပါတရူး၊ ချား၊ ဟားပါတရူး၊ လွှမ်း၊) အအီးရိုး နိုင်နဝိ၊ အမဉ်းရိုးခွေ နိုင်နဝိနဝိ၊ သဲစ်ကဖေါး ခွေမဉ်းတဲ့ ခွေ လေားထောင်းသီစဉ်း တွမ်းနမ၊” ချ၊ သ၊ နိုင်နဝိ၊ တင် နိုင်မွူးရဝ်၊ ကပ်သွမ်၊ ချိန်နောင်၊ ချ၊ တေ့၊ လွေ့၊ တွမ်း နပေး၊ နိစ်လွေ့စဉ်းချား ဝင်ကကပ်သွမ်ရပ်နဝိ၊ ထွားတေ့၊ ပါ၊ ဆေားနိဗ္ဗာန်ကမာ၊ နားတေ့၊ ပါ၊ ဆေားနိဗ္ဗာန်၊ ကဒေါ၊ ထာ၊ နောင်သွ။

ဘုရားရဟန်း သွံ၊ သွမ်၊ ပန်ထင်ထွ။ တင် ဆေားနိဗ္ဗာန်တား ပါ၊ လို၊ ဒါးနဝိ၊ လောင်းနယ် နီဗ္ဗေဘုရား နိုင်ယို -

“ဩဗ္ဗေ ဘွန်တေားတန်ငါး ဆရာမျတ်ဘုရား ဗ္ဗေဩ - ခွေသွဉ်း နီဆေားတမာတင် ကလူးဆေ့ဆေ့သားတဲ့ သ၊ ရောင်း သ၊ ရေး၊ ကလူးအာအာသားတဲ့ သ၊ ရောင်းသ၊ ရေး လူးလွေ့ ဟူ၊ ဟား၊ ဗေယွဉ်း၊ နားမန်၊ ထောပတ်- စတင်နိုင်နောင်မ၊ ထွာလ၊ ပွယ်၊ ကပ်သွမ်၊ တဲတဲဝါးဝါးနိုင်ယိုသွ။ ဗ္ဗေဩ၊ ကလူးဟား ဆေ့ဆေ့သားတဲ့နဝိ၊ ကလူးဟား အာအာသားတဲ့နဝိ၊ အကျို၊ ထူး အကျို၊ မျတ် ဖေးကလ၊ သေ့ ပငါပရာ၊ ဗ္ဗေဩ” လောင်းနိုင်နဝိသွ။

ဗိဠာလပဒကသဋ္ဌေ ကထင်္ဂဟုနိဇေါဝိနဝိ၊ တင် ဟုန်မား မွေးစဉ်းထာ၊ ယူစဉ်းစာ၊ နိုင်ယို -

“ခွေဟွေး - ‘ဗိဠာလပဒကနဝ်၊ တွမ်းစူနံသံ့လီး ဆုတ်၊လူး
နေးဟူ - စတင်ခိုင်းနဝ်၊’ အမဉ်း ဖေါးခွေမဉ်းခိုင်းနဝ်၊နဝ်၊ တလဲင်း
ချင်၊ ခွေထောင်းသီစွဉ်း’ ခွေရေခိုင်းနဝ်၊တော့၊ ခွေဒျ၊တော့၊လွဉ်တွမ်း
န၊ပေး၊ တွိုးပါ၊ကဆေားနိဗ္ဗာန်ယိုနဝ်၊ အံးဖြားလို့ဒျား ကားကအဝ်း၊
‘ယင်ဟန်းသားနဝ်၊ တွိုင်နေးခြောင်းလူး၊ ယင်ဟန်းသားနဝ်၊ ထူး
နေးစူသော့၊ ကလူးဗားဆွေသားတွဲနဝ်၊ ကလူးဗားအာသားတွဲနဝ်၊
အကျို၊ထူးအကျို၊မျတ် ဖေးကလ၊သော့ ပငါပရာ၊ ပွေးဩ’ ဝင်၊
လောင်းဒျားခိုင်းနဝ်၊ ခွေပေါးတကန်းတော့၊ချာတဝ်း ပါ၊သူးတော့
ကောင်၊ယိုနောင်၊ လူ၊သီးအီးဆေး ခွေကတူး၊ လူ၊သီးကဖေးတံး
ခွေအီးခံးဗား” ယူးလ၊စဉ်၊စာ၊ သ၊ဝ၊မ္မိ၊မာ၊စွဉ်းနဝ်၊သွ။

ကွပ်နဝ်၊မ၊ ဝွေ၊လွေ၊အံ့အွပ်၊စွဉ်းဒျား ပါ၊ဆေားနိဗ္ဗာန်တား
ခင်းထု၊ သ၊ဝီးသ၊ဝ၊ လောင်းစွဉ်းခိုင်းယို -

“ဩဗွေ သူးတော့ကောင်၊ဟွေး -

သယံ၊ခံးစွ၊ခွင်၊ဖေးသော့ ခွေသွဉ်းယို ပွေးဩ”

“အိူ - ကွပ်ပွိုးထမဲ့င်၊ခရားအီ”

တွိုးနဝ်၊မ၊ ဗိဠာလပဒကသဋ္ဌေ၊ ခြိုင်းလို့၊ချာဝွေ၊ကထင်း၊
ဝွေ၊ကအင်းဖုံးနဝ်၊သွ။ နီပွေးဘုရာ၊ထီး ပါ၊လွဉ်ကန်းတော့၊ ပါ၊
ဆေားနိဗ္ဗာန်တားနဝ်၊တင် နီပွေးဘုရာ၊ရီ -

“တကာ - မာ၊ထမဲ့င်၊ခရားနောင်၊ဟွဉ်း”

ပါ၊တကာနဝ်၊တွဲ တံးစွဉ်းဝွေ၊ကပင်၊ ဘုရာ၊အစ မဟာနီ၊

ဝွေကလယ်လူးခံခရာ၊ ပါသဌေယျို သမ်းဆုတ်၊ နေ တစ်ပေး
 ချားတင် ငမ်းငါးကေးညားဝွေမည်၊ မည်းဖေါးဝွေမည်၊ နှပ်၊ ဝွေကျိုး
 ထောင်းသီစွဉ်းခွေသွဉ်း - အကျောင်၊ လင်းနယ်ဗွေးဘုရား၊ နှင်း
 နှပ်၊ ထွေ၊ ဗွေးဘုရားရီငါလွေ၊ ပါသဌေယျို -

“ဒါယကာသဌေ -

ဝွေကလောင်းနှပ်အတိုင်၊ မွေးမဲဉ်းနေဟောင်း ”

“မွေးမဲဉ်း ဗွေးဩ”

“ဒါယကာသဌေဟေး -

ထားဟောင်ကုသိုလ်၊ ကရီးနှပ်၊ ‘တစ်ပေးချား’ ထင်းမား
 မွှန်းနှင်းနှပ်၊ ထားဟင်းလင်း (အသုခါတအေဉ်ထောင်း) ကို မဉ်း
 အွဉ်းဗွေခါ၊ ထီဖျိုင်းယိုနှပ်၊ ခမ်းလော့သော့၊ တလဲင်းတမက်
 နီမက်လွှမ်းတဲ့ အမက်ပေါင်းထင်းအာနောင်၊ ထီဗွေလွန်းစွဉ်းဖျိုင်း၊
 တွဲက်တွိုင်းယူးနှင်းနောင်တင် လိုသေလိုဒါ၊ ပညားသိုဖုံးနောင်၊
 ဆော့ဆော့ပေးတဲ့ယင်း အွဉ်းတရတ် (အွဉ်းပျတ်) ထိုတင်း၊ အဝ်းမား
 သေးသေးလွေချား ကုသိုလ်စွမ်းနီ၊ နီနောင်သွေ” မိန်းနှင်းနှပ်ခါ
 ဟော်ငါလွေ၊ တရားဒေးသနား ဂါးထားနှင်း ယိုသွေ။

၁၂၂။ မာဝ မညေထ ပုညဿ၊ န မန္တံ အာဂမိဿတိ ။

ဥဒဗိန္ဒုနိပါတေန၊ ဥဒ ကုမ္ဘာပိ ပူရတိ ။

ဇီရော ပူရတိ ပုညဿ၊ ထောကံ ထောကမ္ပိ အာစိနံ ။

၁၂၂။ ဂါးထားအနက် -

မန္တံ - ကမာဒါဒိ (ထားဟောဝံ) ကုသိုလ်းကံးယိုနဝံ၊ တစိ၊
 ပေးဒျာဒေ ဆောပေးလွမ်းဟ၊ န အာဂမိဿတိ - ကုသိုလ်းအကျိုး
 အဟောဝံမျိုး တရတို့လွင်နှောင်တမ်း၊ ဣတိ - ယူဒ်နင်းနဝံတင်၊
 ပုညဿ - ထားဟောဝံကုသိုလ်းယို၊ မာဝ မညေထ - ထီးဖွဲ့မွန်း
 သေးသေး ထင်းပေးမွန်းလာလာ၊ ဥဒဗိန္ဒူနိပါတေန - တလင်း
 တစက် ထဲ့မဲက်သောဒါဒိ ခမ်းရားနဝံနဝံ၊ ဥဒကုမ္ဘောပိ ပူရတိ
 ယထာ - ဓမ္မလွန်းစွင်းဖွိုင် တွဲက်တို့ငါးနယ်ဟး ဥပမာဒေဒေနောဝံ၊
 နေနေ၊ ဝီရော - ထားဟောဝံမွန်းပျော့ ပါးသူတေးလို့ဒါဒိနဝံ၊
 ထောကံ ထောကံပိ - တလင်း တစိ၊စိ၊ပေးလွမ်းတဲ့၊ အာစိနံ
 အာစိနန္တော - အစိ၊ပေါင်အာ ခွပ်လာညနေင်း ဆိုင်ချိန်းသူနဝံ၊
 ပုညဿ ပူရတိ - ကုသိုလ်းဟပ်ဒါဒိ ဓမ္မဗိတ်စွင်းဒျာဒေ ခန္ဓာအနမ်း
 (ဖွိုင်)နောဝံသု။

၁၂၂။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -

ကမာဒါဒိ (ထားဟောဝံ) ကုသိုလ်းကံးယိုနဝံ၊ တစိ၊ပေးဒျာဒေ
 ဆောပေးလွမ်းဟ ကုသိုလ်းအကျိုး အဟောဝံမျိုး တရတို့လွင်
 နှောင်တမ်း ယူဒ်နင်းနဝံတင် ထားဟောဝံကုသိုလ်းယို၊ ထီးဖွဲ့မွန်း
 သေးသေး ထင်းပေးမွန်းလာလာ၊ တလင်းတစက် ထဲ့မဲက်သော
 ဒါဒိ ခမ်းရားနဝံနဝံ၊ ဓမ္မလွန်းစွင်းဖွိုင် တွဲက်တို့ငါးနယ်ဟး ဥပမာဒေ

နှိုင်းနှောင်၊နေနေ၊ ထာ၊ဟောဝ်မွန်းပျော့ ပါ၊သူးတေားလို၊ဒါးနပ်၊
တလဲင်၊ တစိ၊စိ၊ပေးလွှမ်းတဲ့၊ အစိ၊ပေါင်၊အာ ခွပ်လာညှာနှင်း
ဆိုင်၊ချိန်းသူ၊နပ်၊ကုသိုလ်းဟပ်ဒါး ဗွေဗိတ်စွဉ်းချာ၊ ခန္ဓာအနမ်း
(ဖွိုင်၊)နှောင်၊သွ။

၁၂၂။ ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အဓမ္မုတ် -

ကုသိုလ်း (ထာ၊ဟပ်)နပ်၊ တစိ၊ပေးချာ၊ ထင်းဖွီးမားမားမွန်း
နှိုင်းနပ်၊ ခမ်းရာ၊တစဲက် ထဲဗဲက်သော့၊ထီဖွိုင်၊နပ်၊ အဗဲက်ပေါင်၊
ထင်းအာနှောင်၊ ဗွေလွန်းစွဉ်းဖွိုင်၊ အနှိုင်းနပ်၊နေနေ ကုသိုလ်း
(ထာ၊ဟောဝ်)ပေးနပ်၊တဲ့ ပေါးအလဲင်းအာနပ်၊ ထွာအဟောဝ်တန်၊
(ဗွေထံစွဉ်းအနမ်း)နှောင်၊သွ။

နားဟားတရာ၊အကျိုး၊

တရာ၊ယိုကထင်းသွတ်၊နပ်၊ ဗိဠာလပဒကသဋ္ဌေ၊နပ်၊ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာစွဉ်းသေားတာပန်းပုဂ္ဂိုလ်း)နှောင်၊သွ။
ကတိ၊လွဉ်ဒါး လို၊လင်အတားတဲ့ ထွာစွဉ်းချာ၊ အကျိုးအင်၊ငါး
တရာ၊ဒေးသနားနှောင်၊သွ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဟား “ ဗိဠာလပဒကသဋ္ဌေ ”

ဝတ္ထုယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိနှိုင်းယို -

၁။ ပေါးနားဟားတရာ၊နပ်၊ သ၊မဉ်မာ၊ကုသိုလ်းပေါးလွဉ် -

- ၂။ ပေါးသေနား ကုသိုလ်းအကျိုးနောင်၊ သမဉ်မာ၊ကုသိုလ်း
ယိန်းတလာလာ၊ နီဆော့တမာပါဝင်၊ -
- ၃။ ပေါးဝင်မာ၊ ထာဟောင်ထာဒါးနောင်၊ ဟောင်ထင်းမာ၊
တင်းဝင်၊ -
- ၄။ လိုဟောင်သူတော့ကောင်သီး သရင်၊နဝ်၊ ထီးဟောင်
ဒျာဝင်၊လွဉ်းလွဉ်း -
- ၅။ ပေါးပဲစ်မာဝင်၊နဝ်၊ ကန်းတော့ချာနဝ်၊ အဟောင်သွတ်၊-
စတင်နင်းနဝ်၊ သေထွ၊ လအိသတိ အာတန်သွ။ ။

၁၂၂။ တရာ၊ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

- ၁။ ခွေကုသိုလ်းက ၊ ဆွေပေးဟ ၊ ကျိုးရ ဆွေပေးဟး ။
- ၂။ ဆွေပေးလဲင်းအာ ၊ ခမ်းရာခါ ၊ ဗွေပါ ထိဖွိုင်တား ။

၁၂၂။ တရာ၊ဂါးထာ၊ လင်္ကာကဗျာ

- ကုသိုလ်းဆွေဟ - ကျိုးရဆွေဟး
ဆွေပေးအတား - ယူးမာ၊ မွေ့ထာ၊
ထိဖွိုင်ကိုရင် - လော့လင်၊ ခမ်းရာ၊
လဲင်းစီးဒျာ - ဗွေဟး ယူးမွိုင်ဟာ ။

ဗိဇ္ဇာလပဒကသဋ္ဌေဝတ္ထ၊ ထွယိုသွ၊

တလဲင်းစွန့်အား အကဲ့င်တာ

- ၁။ မာသီမိုး တလဲင်းငါတဲ ထဲစွဉ်းငါးရဲင်၊
 ၂။ မာသီမါ တလဲင်းငါတဲ ထဲစွဉ်းငါးရဲင်၊
 ၃။ မာသီရဟန္တာ တလဲင်းငါတဲ ထဲစွဉ်းငါးရဲင်၊
 ၄။ မာပသံဃာ တလဲင်းငါတဲ ထဲစွဉ်းငါးရဲင်၊
 ၅။ မာသွီးဘုရာ တလဲင်းငါတဲ ထဲစွဉ်းငါးရဲင်၊

တလဲင်းစွန့်အား အဟင်တာ

- ၁။ သောတာပတ္တိမင်္ဂသ၊ ထွာလတလဲင်ငါတဲ လွစ်စွဉ်းငါးရဲင်၊
 ၂။ သကဒါဂါမိမင်္ဂသ၊ ထွာလတလဲင်ငါတဲ လွစ်စွဉ်းငါးရဲင်၊
 ၃။ အနာဂါမိမင်္ဂသ၊ ထွာလတလဲင်ငါတဲ လွစ်စွဉ်းငါးရဲင်၊
 ၄။ အရဟတ္တမင်္ဂသ၊ ထွာလတလဲင်ငါတဲ လွစ်စွဉ်းငါးရဲင်၊
 ၅။ မင်္ဂသထွာတဟးဟး လွစ်လို့စွဉ်းဒျာ အပါယ်လစ်ပါ၊

၇။ မဟာဓန ကျွန်းသယံတန်ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝ္ဂန်းကျောင်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုလွှဲတွမ်း ကမည်း “မဟာဓန ကျွန်းသယံတန်” ယိုတင် ဟော်ဗား “ဝါဏိဇောဝ” စတင် တရားယိုသွ။

စွန်သားငတ်ချာ ကျုံးစွန်မဟာဓနကျွန်းသယံတန်လမ်းနပ်၊ အခေးအနေ ဖေးတင်း၊ ကျုံးစွန်တဲ့ တထွာတင်း၊ တျိုးတလဲင်းတွေ့၊ မဟာဓနကျွန်းသယံတန်နပ်၊ ရဲဉ်းစွဉ်းလောအခွိုင်းငတ်ချာ၊ ဒင်း ဗွေခါ၊ စွဉ်းကွန်းထွ။ခါ လောင်းပါရဟန်း၊ ဖုံးနင်းယို -

“ဩဗ္ဗေ -

ခွေသွဉ်း အီးလွေ့ကျွန်းကားထာ၊ အရပ်သူဗ္ဗေဩ၊ နီဗ္ဗေသီး ကအောင်းလိုကျွန်းလွေ့၊ အရပ်သူသားတဲ့ ကျွန်းလွေ့သွေ့၊ တဖူး လောင်းကောင်ခါ၊ သွမ်းအတွက်တားနောင်၊ မဲ့ခွေသွဉ်းကပ်ချား ဗ္ဗေဩ” လောင်းဟွန် ဗ္ဗေသံဃားနင်းနောင်သွ။

သဲစ်ကဟွန်ငေါင်းနပ်တဲ့ ရဟန်းအပါ၊ ငတ်ချာဖုံးနောင်၊ ကျွန်းလွေ့သွဉ်းချား မဟာဓနကျွန်းသယံတန်နပ်သွ။ စွန်ဖုံးနပ်၊ ဟွန်မဟာဓနသဋ္ဌေတန် ထန်းလွေ့တဖူးတင် ဝွေသီးတဲ့ လွေ့ပွေ၊ ရီးစွဉ်းတခြာကို တဖူးလောင်းနောင်သွ။

မဟာဓနသဋ္ဌေတန်နပ်တဲ့ ထန်းလွေ့၊ ကထင်းတျိုး တခြာ တန်မော့ ဒုံတဒုံနောင်၊ အုံပဆား နီနီ၊ သွဉ်နီ၊ ဖျင်ဟောင်အလော၊ တောခြပ်ဟောင်တမြို့၊ ရဟန်းသီးဖုံးနောင်၊ အတားတဲ့ မဟာဓန

ကပ်လွေ့ချားသွမ်း၊ စွမ်းနီ၊ စွမ်းနီ၊ ကျွန်းသယ်တန် မဟာဓန
ကထင်းညါးတင် ထွင်းအလို၊ နှင်းယို -

“နာ၊ လွေ့ဟိုင်း၊ လွေ့ရီတေ့၊ စံ၊ ပါ၊ ကျွန်းသယ်တန်နောင်၊
အီးထန်းလွေ့အနီ၊ မိုင်း၊ သေစင်းထွေ့မ၊ သဲင်ချာယိုကိုနော” ထွင်း
အလို၊ နှင်းနောင်၊ သွေ့။

ပါ၊ စွန်သားနောင်၊ တွိုးလွေ့အိုကိုတွေ့၊ လွေ့ရီတေ့၊ အသွေ့
တဖြာ -

“ပါ၊ ကျွန်းသယ်တန်နောင်၊ အအီးထန်းလွေ့မိုင်းခါ”

“မင်းလဲင်းနီ၊ သွန်နီ၊ အအီးလွေ့ကွေး၊ နာ၊ မာ၊ ထမိုင်း၊
လွင်တွိုးစွင်းနီ၊ မရီတေ့၊ တွိုး ခွေအီ”

“နီစွန်သားငတ်ချာ၊ အင်းအိုပွေ၊ တခြာတန်ကိုသူ၊ နီအီး
စွန်ဆွမ်း ပါ၊ ကျွန်းသယ်တန်နောင်”

“ပေါးနပ်တေ့ လွေ့အိုပွေ၊ မိုင်းမိုင်းဟိုင်း၊ ပါ၊ ကျွန်းသယ်တန်
အီးထန်းလွေ့ကွေး”

ပါ၊ အိုသားနပ်၊ ဒေါ၊ နှင်းနပ်၊ ထွေ့တင် အကျိုးအောင်းရာ၊ ယူး
စဉ်၊ စာ၊ နှင်းယို -

“လွေ့တောင်ပြန်စွန်သား ဖေးစွန်မွန်းနပ်၊ ဟောင်ဟောင်း၊
ဖေးလွေ့မွန်း ကျွန်းသယ်တန်ယို ဟောင်ဟောင်း” ယူးစဉ်၊ စာ၊
နှင်းနပ်၊ ထွေ့တင် -

“လွေ့တောင်ပြန်းစွန်သား ဖေးစွန်မျှန်းနပ်၊ ရတလ၊တမ်း၊
အကျိုးအဲဉ်ထမ်း (ထွာထဲင်းဒါး ခွေသက်အန္တရာယ်၊) ကျွန်းသယ်း
တန်ယိုနပ်၊ ထွာရဟန်၊ငတ်၊ချာ၊ ထာ၊အားကျိုး (ရဟန်၊ငတ်၊ချာ၊
အတွက်) အသက်မွန်အီတွမ်း ကျွန်းသယ်းတန်ယို၊ ခွေလွေ့၊ အွဉ်း
ဒေါ့နယ်စွဉ်း ကျွန်းသယ်းတန်မ၊” ချာသ၊နိုင်းနပ်၊ထွူတင် လွေ့ထေ့
ကျွန်းသယ်းတန်ထျ၊ထော့၊ ရီဒေါ့၊နိုင်းယို -

“အီးလွေ့လွ အနီ၊မဲ့င်၊”

“နီအီးလွေ့ သွံနီ၊ကိုသူ၊”

“ပေါးနပ်၊တဲ့ အရေတန်ငါး နားခွေငေါင်းဟဲ့င်း -

“တဖူးလောင်း တခြာတန်ကိုသူ၊နပ်၊ စွန်သားအင်းအုံပွေး
သီလွဉ်၊ အီးစွန်ဆွမ်းသီ၊ လွေ့မျိုင်းမျှန်း (ယွယွလွေ့၊)ဟဲ့င်း”

“ကွပ်ပွိုးနိုင်းမဲ့င်၊ နာ၊မသေတို့အီ”

“စွန်သားငတ်၊ချာ၊ကိုနပ်၊ ခွေသွ၊ပါ၊ ခွေသွ၊လွဉ်ဒေါ့၊တေ့၊
ခွေတင် ခွေသေဗား”

“ပေါးနပ်၊တဲ့ ခွေလွေ့ငါ ခရားကဲထမဲ့င်၊ သင်၊ချာဗွေ့လမ်း
ယို” အရိုးကီနိုင်းနပ်၊တဲ့ သမ်းတသင်၊စွဉ်းတမ်း အလမ်း၊ (ငမ်းပါ၊
ပွေး၊ နားသတင်၊သေးသေး၊ ထွားက အခေးအနေ၊နေနေ)။

သွံနီ၊လိန်၊လဲဉ်းသွူတဲ့ ကျွန်းသယ်းတန် ဖျော်တောင်းတင်
ထွဉ်းအလို၊လွေ့၊ရီတေ့၊ယင်း ဒုံသား၊ ဒုံသားရိုး “အီးသင်၊ချာဒျား
အလမ်း-တဲ့” စွန်သားသင်၊ဒေါ့၊အဆရာ၊ စွန်သားဖုံး ကထင်းဟွန်

သတင်းနောင်တင် လွေ့ပေါ့တော တဖူးနပ်ကို ကျွန်းသယ်တန်
သမ်းတသင်တမ်း၊ စွန်သားလွဉ်ရီတော့ဖျင်၊ ပါးလိုဒုံ လွေ့ဒေါ၊
နယ်တော့ဖျင် ကျွန်းသယ်တန်၊ တွိုးနပ်တော့၊ ကျွန်းသယ်တန်
နပ်၊ ယူးနိုင်းယို -

“ဒုံယိုနပ်၊ ဒုံတန်၊ အရပ်ယိုနပ်၊ အရပ်တန်၊ ခွေအုံ ဒုံယိုတဲ့
ဖြေ့စာအင်းထွာချား၊ သွမ်ခရာအေဉ်ထောင်း၊ ပေါးသွမ်ခရာ
အေဉ်ထင်းတဲ့ အကျိုအောင်းချား၊ ပေါးအကျိုအင်းချားတဲ့ အွိုးယိုတဲ့
တလွေ့တယ်ဒွမ်၊ အွိုးနပ်တဲ့ တလွေ့တယ်ဒွမ်၊ ခွေအုံဟော
အရပ်ယို” သူ့ကို ယူးတော့နိုင်းနပ်ထွေ့၊ လွေ့ထေ့ ရဟန်း
သံဃာ၊ ဝွေ့လောင်းအခရာ၊ နိုင်းယို -

“ဩဗွေသီးဖုံးဩ -

စွန်သားဖုံးနပ်၊ အမဉ်စွန်ခွေသွဉ်းတင် အင်းအုံပေါ့ တဖူး
လောင်းတဲ့ ဗွေဩ၊ ခွေသွဉ်း အီးသင်ချာဒုံတဲ့ အုံပေါ့တော ဒုံတဖူး
တဲ့ ဗွေဩ၊ ကွပ်နပ်မ၊ ခွေသွဉ်းနောင်၊ အရပ်သူတဲ့နပ်၊ အရပ်ယို
(မုဉ်ကိုကို)တဲ့နပ်၊ လွေ့တင်းဒွိုးနိုင်းတော့၊ အီးအုံပသားကဟော့ယို၊
ဗွေ့မျတ်သီးဖုံး မီးမဉ်အုံ (နိုင်းနိုင်း) ယိုကိုတဲ့ အုံလွေ့သွေ့ ဗွေ့၊
မီးမဉ်ကျွေ့တောတဲ့ ကျွေ့တောသွေ့ဗွေ့ဩ” ဝွေ့လောင်းဖြောင်ဒေါင်
တယ်စွဉ်း ရဟန်းသီးဖုံး နိုင်းနောင်သွေ့။

ရဟန်းသီးဖုံးရိုး -

“ပေါင်းနှင်းနပ်၊တဲ့ နီအီးသင်၊ချာယင်းချား တကား”

ဒေါ့ဟွိုန်ကျွန်းသယ်တန် နှင်းနောင်၊ထွူခါ ကျွဲသင်၊ချာ
သာဝတ္ထိခမ်း၊ တွိုးကျောင်၊ဇေးတဝွန်းတွေ့၊ လွေ၊ကန်းတော့၊
ဗွေးဘုရာ၊ ဗွေးဘုရာ၊ရီ -

“တပဲ့၊ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

သီကျွဲလွေ၊သွိုတင်း တွမ်း တကားကျွန်းသယ်တန်နပ်၊နဲ့”

“ဩဗွေး -

နီသွဉ်းသီး လွေ၊သွိုဟား တကျွဲ၊ချား ဗွေးဩ၊ မဟာနေကျွန်း
သယ်တန် တကားနပ်၊နပ်၊ စွန်သားဖုံး အီးစွန်ဆွမ်းတား တဖူး၊
လွေ၊အုံပေါး၊ တဖူး၊သင်၊အုံပေါး၊ တဖူး၊လွေ၊သင်၊နီလီး စွန်သီးပေ၊
ခါ၊လို့ ဗွေးဩ၊ (တကားကျွန်းသယ်တန်နပ်၊ လောင်းနီသွဉ်းသီး၊
မီးမဉ်အုံတဲ့လ၊ မီးမဉ်ကျွဲတဲ့ ကျွဲသွေ့ လောင်းနှင်းနပ်၊ ဗွေးဩ)
ကွပ်ပိုးနောင်၊မ၊ နီသွဉ်းသီး ကျွဲသင်၊ချာယို ဗွေးဩ”

“တပဲ့၊ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

မဟာနေကျွန်းသယ်တန် တကားလိုယံနောင်၊ စွန်သား
ကအင်းဒါ၊ ရပ်ရားတဖူးနပ်၊ ခံးလွေ၊တင်း၊ လိုသက် ကမဉ်ဆွာ၊
ထာ၊တဲ့ ခံးအွေ၊တင်း အစွူ၊ အနှင်းနပ်၊နေနေ -

တပဲ့၊ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ကာမဘဝ , ရူပဘဝ , အရူပဘဝ၊ ဘဝယိုသွံပါ၊ တဖူးညာ၊
(တဖူးဆွာ၊)ဖုံးနောင်၊ တွမ်းစွန်သား ကအုံပေါးယား၊ တွမ်းကအုံ

ဓမ္မိန္ဒြိယံ ကျိတုဿ၊ တွမိတဗ္ဗရန္တိသုန္ဒရိန္ဒြိယံ၊ ဗုဒ္ဓိပိလိဝင်္ဂဓမ္မာပေ၊
ယုန္တေသေကောဝိတံ၊ ထာတဟောဝိတံ၊ အကုသိုလ်၊ အဝိသုန္ဒရိ
လ္လိမ္ပိတံ၊ (သေျာဉ်ထိုး)အကျောဉ်၊ ယံတောဉ်သေျာဉ်၊ ဟောဝိတံ၊
တရောဂါထာနိဉ်ယိသု။ -

၁၂၃။ ဝါဏိဇာဝ ဘယံ မဂ္ဂံ၊ အပ္ပသတ္တော မဟဒ္ဒနော ။
ဝိသံ ဇီဝိတုကာမော၊ ပါပါနိ ပရိဝုဇ္ဈယေ ။

၁၂၃။ ဂါထာအနက် -

အပ္ပသတ္တော - လယ်စာတဦး၊ ကျွန်းသယ်လိုနပ်၊ ဆွေ
ပေး၊ မဟဒ္ဒနော - တွိုးတဦးစာတာ၊ အာဓိဗ္ဗလော၊ ဝါဏိဇာ-
ဗြေစာကျင်းလယ်၊ ပါကျွန်းသယ်တန်နပ်၊ ဘယံ မဂ္ဂံ - ဘေး
ရန်အဝိသုန္ဒရိ တဗ္ဗမာယံ၊ ပရိဝုဇ္ဈယေ - လွေတင်းလာလာ
ဖွဲ့ညာထိုးချား၊ ဣဝ - ထွားနင်းတုဗား ဥပမာနင်းနပ်ယင်၊
ဇီဝိတုကာမော - သက်ကမဉ်ထို စိုးကမဉ်ဆွာ၊ ပါတဗြာနပ်၊
ဝိသံ - မာသီဒါလို့ အစွမ်းမျိုးယို၊ ပရိဝုဇ္ဈတိ - အွေတင်းလာလာ
ထိုးညာညာချား၊ ဣတိ - ထွားနင်းပွဲခွိုင်၊ တွက်တွိုင်နင်းနပ်
ယင်၊ (ပဏ္ဍိတောဘိက္ခု - ပညာအဝိသုန္ဒရိ ရဟန်းကသုသေ
ထာနပ်)၊ ပါပါနိ- ပဗ္ဗုပဗ္ဗိတုယင်း ထာတဟောဝိတံ၊ အကုသိုလ်
ယို၊ ပရိဝုဇ္ဈယေ - ဟောသေျာဉ်ညာညာနောဝိသု။

၁၂၃။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

လယ်စာတမြို့၊ ကွန်းသယ်လိုနပ်၊ ဆွေပေး၊ တွိုးတမြို့၊ စာတာ၊ အာငါးဓမ္မလော၊ ဖြေစာကျင်းလယ်၊ ပါးကွန်းသယ်တန် နပ်၊ ဘေးရန်းအင်းဒါး တဖူးမားယို၊ လွေတင်းလာလာ၊ ဖိုင်းညာ၊ ထိုးဒျား၊ ထွားနိုင်းတုဗား၊ ဥပမားနိုင်းနောင်ယင်၊ သက်ကမဉ်ထို စိုးကမဉ်ဆွာ၊ ပါးတဖြာနပ်၊ မာသီဒါးလို၊ အစူးမျိုးယို၊ အွေတင်း လာလာ၊ ထိုညာညာဒျား၊ ထွားနိုင်းပွဲးခွိုင်၊ တွဲက်တွိုင်နိုင်းနပ်၊ ယင်၊ ပညားအင်းမဲ့လေ ရဟန်းကသူသေထားနောင်၊ ပဗျာပစိ၊ တွဲယင်း ထာတဟောင်တင်း အကုသိုလ်းယို၊ ဟောင်သျှောင်၊ ညာညာနောင်သွ။

၁၂၄။ ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အရွှ်တ် -

ပါးကျုံးစွန်ထူး ရန်းသူကအင်းဒါး တဖူးမားနပ်၊ ကွန်းသယ် သား ခံလွေတင်း၊ သက်ကမဉ်ဆွာ၊ ပါးတဖြာနပ်၊ ခံအွေတင်း အစူး၊ အနိုင်းနပ်နေနေ ရဟန်းကသူသေထားနပ်၊ ခံမားတင်း အကုသိုလ်းနောင်သွ။

နားဗားတရာယိုအကျိုး

တရာယိုကထင်းသွတ်နပ်၊ ရဟန်းသီးဖုံး လပိပဋိသမ္ဘိဒါ လစ်ပါး၊ ထွာစဉ်းရဟန္တာ၊ ကတွိုးလွဉ်ဒါး နားတရာသား အတား တွဲ ထွာစဉ်းဒျား အကျိုးအင်းဒါး တရာဒေးသနားနပ်သွ။

**ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “မဟာဓနက္ခန္ဓာသယံတနိ”
ဝတ္ထုယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိနွှင်းယို -**

- ၁။ လို၊ခြွေချမ်းသာ၊ စေးတနားကအင်းလို၊နောင်၊ ကေးညို၊
သံဃာ၊ မဉ်ကပ်ဒျားသွမ်း -
- ၂။ လို၊သ၊ရင်၊ဟောင် လို၊သူ၊သေထား၊နပ်၊ သွ၊ပေးခန်းတွဲယင်း
ပေါ၊မာ၊ထား၊ကိုင် (အကုသိုလ်း)နပ်၊ ဖေးအားတင်း၊ ဖေး
အားဒျား လို၊ဟောင်၊ အုံဒျား လို၊ဟောင်ဖွဲ -
- ၃။ လွဲ၊ဖွဲင်းသျှောင်းညာ၊ ရန်းသူ၊မ၊ ဘော၊ရန်းကင်၊ သွ၊ဟပ်
ဖေးသတင်၊မ၊ လွစ်ရန်းသူ၊ -
- ၄။ ဘော၊ရန်းတအံဉ်ထင်း အရပ်၊ အကျို၊ကအောင်းရာ၊ အရပ်
နပ်၊ အုံမ၊ ခွ၊သ၊ချမ်းသာ၊ - စတင်နွှင်းနပ်၊ သေးထွလ၊အီ
သတိ၊ အာတန်သွ။ ။

၁၂၃။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

- ၁။ စွန်သားပွေးစူ၊ ရန်းတဖူ၊ ငွေ၊သူ၊ တလွေ၊တင်း၊
- ၂။ ရဟန်း၊သေဒါ၊ ထာ၊ကိုင်မား၊ သျှောင်းဗား ဟပ်မာ၊တင်း။

၁၂၃။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

စွန်သားပွေးစူ၊ - တဖူ၊ရန်းအင်း၊
က္ခန္ဓာသယံသေစင်း- လွေ၊တင်း ထွ၊သပ်၊

ရုန်းသူ့ကင်းခေါ် - ယူ့တောတဒေါင်း
ရဟန်းဒါး - ထာမာ သျှောင်ပွန်နပ်၊ ။

မဟာဓနက္ခန္ဓာသယံတန်ဝတ္ထု ဝုပ္ပလိသု။

စွန်ပါ၊ တွမ်း စွန်နာ၊

- ၁။ ဝင်းထုမ်းကယပ်၊ ဝင်းတခြိုနပ်၊ နာမဉ်လ၊ခြေင်၊ နာ၊
လွေ့စွန်ဝင်း၊ စွိုင်းဝင်း၊ တွဲးဝင်း၊ မာသီဝင်း ။
- ၂။ စွန်ဝင်းထွန်နပ်၊ နာအုံထာ၊ သ၊စွူနေဟောင်း၊ အုံထာ၊
ငမ်းမွေးစွဉ်းဝင်းသေ မွေးတင်းနဲ့၊ ဝင်းမဉ်းသေနောင်၊
နာခံးဗာ၊ ဒုက္ခအမျိုးမျိုးကွေး ။
- ၃။ ပါမဉ်းလွဉ်စွန်နာနပ်၊ နာသ၊အီးထွာခွင်းမဲ့၊ သ၊ရေ၊
ဒျားနဲ့၊ နာထူးနာထာ၊ နာအီးလူးပါနဲ့၊ (တလူးတင်း၊
သ၊လျားပါ၊ သ၊ဆာပါ၊သနယ်) ။
- ၄။ တိရစ္ဆာန်မဉ်းတဲ့ ဝင်းလွူးနမ်းအင်းဗွာ၊ ဆျာမွူးမဉ်းတဲ့
ဝင်းခွမ်းဝင်းပို ပဉ်ဖုံးဖုံး အင်းအောင်းနပ်၊ဟွေး ။
- ၅။ လို၊နိုပဉ်ဖြာ၊ အောင်းတွမ်းစူ၊ အင်းတွမ်းခင်း မွော့ဟွေး
စွန်မွန်ပါ၊ တခွန်မွန်ထာဟဲ့င်း ။
- ၆။ နာစွန်ပါတဲ့နပ်၊ ပါစွန်နာတဲ့နပ်၊ တဟောင်တောင်း
မော့ထာ၊ဒုက္ခလွဉ်းလွဉ်း ။

၈။ ကုက္ကုဋ္ဌမုဆိုဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဘုရား အဝိဒ္ဓိအရားဇာတိတရား ဝေဠုဝန်းကျောင်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း မုဆိုကမည်း “ကုက္ကုဋ္ဌမုတ္တ” တွေ့၊ “ပါဏိမိစေ” စတင် တရားဒေသနာယို ထွာလွဉ်ဗားနောင်သွ။

ရားဇာတိတရား သဗ္ဗေပိမ္မတဖြာနပ် အရွယ်မူနံ ကထင်း တွိုးတင် အမြိုးပါ ထင်းအွဉ်းအံ့ဒျား ထွားကဖွဲးမဲ့ တပ်တဲပျသာဒိန္နုတ်ထပ်လောင်းကီ၊ ဖွမ်းဖျိုးတား၊ ဝှတ်ပတ်တား၊ အွဉ်းအံ့ပေါ်တား အွဉ်းပေးဒျားတွင်း သွဉ်းမူပေး တဖြာနပ်သွ။

လိုးရားဖေးကလ၊ အွဉ်းလသွသွ။ နှိုင်းနပ်တဲ တွိုးတနီ၊ မွူးခွယ်တန်ချိန်း တချိန်းနပ် သဗ္ဗေပိမ္မ အဝိဒ္ဓိအံ့ပတ်ပေါက်ငါ ထွားလင်းတဖူးတန်ကို ထီးလင်းမုဆို အဝိဒ္ဓိလွဉ်လော ဒင်းချိုးယား၊ ဗွေဗိတ်စွဉ်းဒျား လောတန်ကို။

ပါမုဆိုယိုနပ် အမည် “ကုက္ကုဋ္ဌမုတ္တ”၊ ဝှေ့နပ် ထူးတခွါ အိပါ တခွါလက်၊ လွေထုမ်းဒေါင်ချိုး တခြာကို၊ ပေါးလေးချိုးတဲ မာသီ၊ ဒင်းတွင်းလော၊ တောလွေဝေင်ကို လွေစာ၊ လွူးအိနမ်းတား မာဒျားနှိုင်းနပ်တန်သွ။

သဗ္ဗေပိမ္မနပ် သစ်ကထီး ပါမုဆိုနပ်တဲ ကျွိုက်ထွဉ်းဒျား၊ နှစ်လေးတဲမ်းလိတ်၊ ထွဉ်းအသွဉ်းမူပေး လင်းဖေး၊ ထွဉ်းရီပါ အီးသင်ချာမုင်ခါ “ဝှေ့အီးသင်ချာ မုင်ခါ ရီစင်းစင်းနော

မဉ်းသေစဲင်းစဲင်းထွူမ၊ သဲင်ဒေါချာခွေနော” သဋ္ဌေပိမူ၊ ထွဉ်း
လွေဖေးလိတ် ထွဉ်းလွေရီခဲင်းနောင်၊ - တဲ့။

အသွဉ်းမူပေးနပ်၊ လွေဖေးလိတ်၊ ရီပါခဲင်းယို -

“ယို နီဗွေးမူ၊ ဖေးလွဉ်လိတ်၊ နီဝေး အီးသဲင်ချာ မဲင်ခါ-
ကရီ၊နပ်၊တဲ့ အထွဉ်းရီစဲင်းစဲင်းပါ၊ နီဝေး အီးသဲင်ချာ မဲင်ခါ”

“ဟန်းနီ၊နပ်၊ အီးစာလို့လို့က ထာယားဖုံးယို၊ မွူးရောင်၊
စောင်းစောင်းနပ်၊ အီးထန်းသဲင်၊ တခါအငါယို” မုဆိုးဒေါ၊နယ်
ခဲင်းနောင်သွ။

သွဉ်းမူပေးနပ်၊တဲ့ မုဆိုးကဒေါ၊နယ်အတိုင်၊ ဂွေသဲင်ဒေါ၊
နယ်လို့လို့ချာ သဋ္ဌေပိမူ၊ သဲစ်ကဟွန် ငေါင်းနပ်၊တင် သဋ္ဌေ
ပိမူ၊နပ်၊ ထူးရဲဉ်းစွဉ်း အတမြို့၊ ခဲင်းမွူးရောင်၊တော့၊ ထိုင်းစောင်း၊
ကွဉ်က၊တွမ်း (သွဉ်းမူ) ခွမ်းလာယ၊ ထောင်းတွမ်းထီဆေ၊ လွေသွို့
တွမ်းအသွဉ်းမူ၊နပ်၊ မာ၊ခဲင်းအီးလင်၊တောင်ထီပွဲ၊ တဲးတဲးတဲ့ လွေ
ဒျား တခါငါ၊ အံ့ပေါ့ဒျား မုဆိုးသဲင်လွဉ်၊ မုဆိုးနပ်၊တဲ့ စောင်းစီး
စောင်းစဲ့ ဝါးသဲင်အလော၊ ထန်းသဲင်လွဉ်ချာ၊ သဋ္ဌေပိမူ၊နောင်၊
ထွေသဲင်လွဉ်၊ မုဆိုးလော ဆချာနောင်သွ။

မုဆိုးကထင်းထီး သဋ္ဌေပိမူ၊နပ်၊ ရီခဲင်းယို -

“ဖူးမူ - နာ၊နောင်၊ ပါ၊မဲင်ပိမူ၊ နာ၊နောင်၊ ပါ၊ယိုပိမူ၊
ပါ၊နောင်၊ပိမူ၊ ခွေသေတောင်း၊ ထွေလွဉ်၊မွန်း ခွေလောဆချာနောင်၊
ဟင်း”

“နီဝေး - ဟဲ့ထို၊ခွေတမွေးတမ်း၊ ခွေသဘော၊တွမ်း၊ ခွေသဘော၊ လွဉ်ချား၊ အုံတော့တော့ထား၊ ဝါးလွေ့နာလောနောင်၊ ငါဟဲ့င်း”

သဋ္ဌေပိမူ၊ အင်းရိုးသွူနှင်းနောင်တွဲ မုဆိုးနပ်၊ “ထွေလွဉ်၊ မျှန်းခွေလော - လွေ့လွဉ်၊မျှန်းခွေနော” သမ်းအင်းရိုးတိတ်၊တိက်၊ ချား နှင်းနပ်၊တင် သဋ္ဌေပိမူ၊ရိုး -

“ဝေးဗွေး -

ကျက်သရေးမင်္ဂလာ၊ ပေါးအတွိုးလွဉ်ချား နီမဲ့ဆငါနောင်၊ ဟောင်ဝါးထိုးချာတောင်းကွေးနော”

တွိုးနောင်၊မ၊ မုဆိုးနောင် -

“မူနံ၊ယောင်၊ရေ၊ ကထောင်လွဉ်၊ဝွေ့ယိုနောင်၊ နေးတွမ်း၊ သ၊ရားရက်ပင်၊ ထွေသင်၊လွဉ်ချား၊ မဉ်ယားတရေး ဝေးဗွေးမွေးတောင်း” သဘော၊ပေါက်နှင်းနောင်၊တင် အွဉ်းအိုးအင်အငေါင်း ဟဲ့သဋ္ဌေပိမူ၊နှင်းယို -

“ယိုဖူးမူ -

ထင်းကီ လောလောင်းယိုဟဲ့င်း၊ နီထုမ်းညီ၊လို့ဝင်၊လောယို”

သဋ္ဌေပိမူ၊ထင်း၊ ဝွေ့တွဲဒင်းသင်၊ အီးပင်၊ချားတသက်၊ အီးရက်ချားသီထံ၊ ယူးယံသင်၊ချား သ၊ရားကို ပငါပရာ၊နပ်၊သွူ။

မိုးမိနီဖြာ၊ သဋ္ဌေတမာဝါနင်၊ အပိုမူးထိုးမားစွေ့ထာ၊
တွေ့ရ၊ ရီအသွဉ်းမူးပေး နှင်းယို -

“မူးပေး - နာဗွေမူး လဲဉ်းလွေ့မဲ့င်၊”

“သေတောင်းအော်”

“သေတောင်း မွေးဒျားနဲ့”

“သေတောင်း မွေးဒျားအော်”

“အထိုးမားချိန်းမဲ့င်၊”

“အချိန်းမွူးရောင်ရိုးစောင်းစောင်း၊ ခွေသွဉ်းမူး လင်တွေင်
ထီသင်နောင်၊ ထီးတောင်းခွါမ်”

အမွိုးအပါ စွမ်းဟာစွမ်းရောင်၊ ထုမ်းရီအိုးနင်၊အိုးနင်၊တဲ့
မော့တောင်းတင် “ အလွိုးသီထိုးလဲဉ်း ” ယူးနှင်းနောင်တွေ့၊
ရဲဉ်ဖေးဒျားအသွမ်၊ ရေးမတ်ခန်းဒျား ဝွေသီ၊ ဆျာထီယပ်နမ်း
ဖန်းဖေးခန်းဒျား ကုသိုလ်းနောင်သွ။

သဋ္ဌေပိုမူး၊ ထူးပါ၊မုဆိုး၊ အီထိုးလို့ဝင်တင် ချိန်းခါးကားလ
ကထင်းညယို လွူးပိုခိုလွဉ်းလွဉ်း အင်းစွဉ်းနွတ်ဖြာ၊ ကထင်းတန်
နင်၊ တော့လမ်းလို့ခန်းဒျား ပငါပရာနောင်သွ။

တို့တနီ၊ မွူးရောင်ရိုးစင်းစင်း၊ အားရွာဏ်းထန်းချိန်းနင်၊
နီဗွေဘုရာ၊ နေးတွမ်းဉာဏ်းတော့ ထွားလောက၊ ကုက္ကုဋ္ဌမိတ္တ
မုဆိုးတွမ်း အပိုခိုနွတ်ဖြာဖုံးနင်၊ ပေါးသော့နီဗွေဘုရာ၊ ဉာဏ်း
တော့ကို၊ အကျောင်ခရာ အင်းနှင်းမဲ့င်နဲ့ ကထင်းယူးဆင်းချင်း

ထင်းနောင်၊ “လှိုတဆီငတ်၊ဖြာ၊ အီးလ၊တရာ၊၊ ဇာတ်ကရီးပန်
အွဉ် ကုသိုလ်းပသာလွဉ်၊ တဆီငတ်၊ဖြာ၊စွဉ်းဒျား၊ အီးလ၊တမင်
တဖိုလ်း (အီးထွာသေားတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း)” ကွပ်ထီးရီးတဲင် ဗွေး
ဘုရာနပ်၊ မွူးရောင်၊ခိုးစောင်းစောင်းနပ်၊ကာ၊ ထူးဆင်သပိတ်
သင်္ကန်းထွဲခါ ကျွဲကာလွေ့စွဉ်းဒျား တကာမုဆိုး ကဒေါင်ခါ၊
ထာ၊သားတခြာ တခွါကအင်းရာ၊ အရပ်နောင်၊သွ။

အနီးနပ်၊ ချို၊တဟးငါတဲ့ အံးပနေးတင်း တခွါ၊ မုဆိုးတခွါ
ထူးနပ်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ချ၊ခါ၊ခင်းခြောင်၊ (အွဉ်းနယ်ခင်းခြောင်၊)
ထွဲခါ ကျွဲငါလွေ့ တခွါဆင်၊ အံလင်၊ထာ၊ပုံ တပုံဟေ့ (အံပွေတေ့၊
မုဆိုး) နောင်၊ကိုသွ။

ကုက္ကဋ္ဌမိတ္တမုဆိုးနပ်၊ ထူးခြီးထူးပြား လွေ့ထွားစင်းစွဉ်းဒျား
အကဒေါင်ခါ၊ ထာ၊သားတခွါဖုံးနပ်၊ ထွားစစွဉ်း တခွါအရီးတဟး
ထာ၊သားချို၊ အံးပနေးတင်း၊ ထွားတခွါ တဟးထွဲတဟး၊ တဟး
ဟးငါတဲ့ ထာ၊သားချို၊ တအင်းခံတင်း၊ ထီးခန်း ဗွေးစောင်းဘုရာ၊
ခင်းခြောင်၊ တွိုးနပ်၊ခါ မုဆိုးယူးပါ နှင်းယို -

“ချို၊တဟးဟးတဲး အလွီးအင်းခံ အံးပနေးဒျား၊ ပါ၊မိုင်၊
အွဉ်းစွ၊ထို၊ ချို၊ဖုံးဟောင်းသနယ်၊ အလွီးပါ၊ခင်းခြောင်၊ ကအင်း
ကိုင်ယိုဒျားရင်၊”

ထွားနပ်ထွားထင်၊ ထောင်လွဉ်းခင်းခြောင်၊နပ်၊တွေ့၊ ထီး
စွေ့စွဉ်း နီဗွေးဘုရာ၊ အောင်းအံထာ၊ပုံဟေ့၊နောင်၊သွ။

“ကအွဉ်းစွဲထို၊ ခွေချို၊ဖုံးနပ်၊ ပါ၊သူ၊ချားရင်၊ ပါ၊သူ၊နပ်၊
ခွေခ၊သီကမ၊” ချ၊သ၊နင်းနောင်၊ထွဲတင် ဒင်ကီအခြီး၊ နေးအား
ထွို့၊အခြီး၊ဒြီး၊ ဒင်းအပြား၊ သဗ္ဗညုတဗ္ဗေဘုရားနပ်၊ ဖေးဒင်းလ၊
အခြီးလွှမ်း၊ အပြားနပ်၊ ဖေးခ၊လ၊တမ်း၊ ကွပ်နီဗ္ဗေဘုရားတံ၊ခို၊
တင် မုဆိုနပ်၊ နေးစွဲ၊စွဲ၊ဟေးချား အအား၊ ခ၊ပြားလ၊တမ်း၊ အွဉ်း
လင်၊ခြီးလ၊တမ်း၊ (အုံလင်၊လ၊တမ်း၊ လွေ့မဲ့၊ကိုကိုလ၊တမ်း၊ အမ်း
အုံတနောင်း၊ ဒင်းအခြီးပြား၊ အမ်းမိုးလွေ့၊စွဲ၊စွဲ၊ချား ဗ္ဗေဘုရား)။

မုဆိုနပ်၊ နေးစွဲ၊စွဲ၊ဟေး အအား၊ ရှင်၊ထား၊ဒါးတမ်း၊ ဒေါ၊ထား
လ၊တမ်း၊ အယုင်၊ဗို၊တူ၊ အမ်းရီးလင်၊စွဉ်း အဖြောင်းနပ်၊သွဲ။

မုဆို၊ပိုခိုန္တုတ်၊ဖြာ၊ဖုံးနပ်၊ လွေ့၊မွိုးမိလမ်း၊ အမိဖျော်သင်၊
ဒွိန်းတင် -

“ဟန်းရောင်၊ယို နီမိမညးငါးနပ်၊နဲ၊ ကညဟေးနင်းယိုနောင်၊
ပွိုးထမဲ့၊ဟောင်း” အပိုခိုဖုံး တိန်းရီးနင်းနပ်၊တင် အမွိုးရီး -

“ပိုခိုဖုံး - လွေ့၊သီမိထျ၊သူ၊ဟဲ့င်း၊ သီမိထွာ ထမဲ့၊ဟောင်း
မညးငါးနောင်၊”

အပိုခိုန္တုတ်၊ဖြာ၊ဖုံးနပ်၊တဲ့ သ၊ဝီးသ၊ဝ၊ ထူးယ၊အခြီး ပငါပရာ၊
နပ်၊လွေ့၊စွဉ်းထာ၊ ကတိန်းလွေ့ထီး အမိနပ်၊ အရွှ်၊ဆွတ်၊ နင်းစွဉ်း
အီးထို၊ ယုင်၊ထီခွိ၊ ဖြောင်းတအို၊ အုံထွိုင်းတင် ဒင်းခြီး အမ်းထီး
မိုးလွေ့၊ နီဗ္ဗေဘုရားတင် -

“ပါ၊သူ၊နဝ်၊ နီဖါရန်နုးသူးချားရင်၊” တလဲင်းချင်၊ ယူနဲင်းနဝ်၊ တော့၊ နွတ်၊ဖြာ၊လုမ်း နေးအားဒင်းလွအခြီး၊ အွဉ်းဒင်းအပြား၊ ကျဲးခ၊ဟံ့စွဉ်းချား ပွေးဘုရာ၊ သဗ္ဗညုတ ဗုဒ္ဓပွေးဘုရာ၊ နေးတွမ်း တံ၊နို၊ မာ၊ပိထို၊စွဉ်း နဲင်းအဖါ၊ နမ်းခါဆွော့ကတဲ၊ လဲ၊ချာငါလ၊ခွမ်၊ အဝ်းခွမ်ခြင်ခြီး၊ ထီးဘုရာ၊ပွေးစောင်း ခ၊လ၊တဝ်း၊ ပြားလွေ၊ တဝ်းလာ၊လာ၊ နွတ်၊ဖြာ၊ဖြောင်းတအို၊ ဖြောင်းကိုယုင်၊ထီ အဝ်းကို ရီလ ဒုက္ခပွေးစွဉ်းနောင်၊သွ။

တို့၊နဝ်၊ခါ ကထာအမျိုး အဝ်းအွိုးလမ်းနဝ်၊တဲ့ လေားဟဲ့၊ အပနံ ဒေါ၊ဟမ်းသန်စွဉ်းနဲင်းယို -

“ယို - ပိုမူးသီးဖုံး ခွေပိုနိုနွတ်၊ဖြာ၊ သီဝါ၊ဖုံးသူ၊နဝ်၊ ညမွေး စွဉ်းထား၊ အထွာမိုင်၊မကောင် သေတောင်း၊ နီလွေ၊လွဉ်၊မ၊ ထွာ၊ လွေ၊ - လွေ၊စွဉ်းယိုခါခါ”

ဖိပနံသွစ်၊ဖြာ၊ နစ်လွေ၊မွေးစွဉ်းထား၊ ကထိုင်းလွေ၊ထီး အပို အဝါ၊ လို၊သွစ်၊ဖြာ၊ အောင်းဒင်းလွအခြီး၊ အဝ်းထီးအီးခ၊မိုး လွေ၊ တင် -

“ခွေပိုခွေဝါ၊ လို၊သွစ်၊ဖြာ၊ယို ဒင်းလွအခြီး အီးခ၊လွေ၊ ထမိုင်၊နဲ”

အမျိုးကထင်းလေားနစ်ထွားတော့၊ ထီးစွေ၊ နီပွေးဘုရာ၊ အဝ်းအုံလင်၊ ထာ၊ပုံဟော့ကိုတင် အမျိုးလေားလွေ၊ အပိုအဝါ၊ဆငါ ယိုင်းအစူရဲခါ၊ ခြောင်ဒေါ၊ အပိုအဝါ၊ နဲင်းယို -

“ယိုနပ်၊ နီမိဒျာ၊ နီမိဒျာ၊ တွမ်းခ၊သီထို၊မွန်း နီမိယို၊
ခ၊သီထို၊မွန်း နီမိယို”

ကုက္ကုဋ္ဌမိတ္တမုဆိ၊ ကတိန်းဟွန် အမာဇေါင်းနပ်၊တင် -

“အော် - ခွေယို မားယော့တဝစ်၊လဲဉ်းထာ၊မွေ့ဟွေး၊
ပါ၊သူ၊နပ်၊ ရော့ဒျာ၊ခွေယူ၊ ခွေမာ အမိဒျာ၊တဲရိုး”

အသ၊တို့၊လွေ၊ နိုင်းနောင်၊တင် ဒေါသဆွတ်၊ချာ စင်ဗွာ
မေတ္တာ၊ ပေါးလွဉ်ပသာ၊ အဟွန်မားလဲဉ်းသွ။

အပိုခိုန္နုတ်၊ဖြာ၊ဖုံးနပ်၊တဲ -

“ပါ၊သူ၊နောင်၊ နီမွိုးသီး အမိတော့၊ ရော့ဒျာ၊နီမိဖြားတန်
နပ်၊ဟွေး”

ယူးစွေးတင်ခါ စင်ဗွာမေတ္တာ၊ ရက်ငါးမိဖြား သ၊နပ်၊စား
ထွာလွဉ်လဲဉ်းသွ။

တို့၊နပ်၊ခါ အမွိုးသဌေပိုမူးနပ်၊ရိုး -

“ဝေါင်းထို၊လို့ သီဦးနောင်၊တော့၊ လွေ၊ကန်းတော့၊ နီမိ
သူ၊ဟဲ့င်း”

နီဗွေးဘုရာ၊တဲ စင်းစဲ့သေထွေ၊ ဝွေ၊သီးသ၊ပနဲဉ်းအာ စင်ဗွာ
မေတ္တာ၊ ထွာလဲဉ်းဒျာ၊နပ်၊မ၊ အွဉ်းချ၊တံ၊ရိုး လို့၊သွစ်၊ဖြာ၊အတာ၊
ရိုင်၊ဒါးယင်းထာ၊၊ ဝေါင်းညာ၊ဦးပြာ၊ လွေ၊ထေ့စွဉ်းဒျာ၊ ဗွေးဘုရာ၊-

“ ဩဗွေး -

သယ်၊ခံးစွ၊ခွင်၊ သညင်၊မဲင်းသွေ့ နီသွဉ်းသီးယို ဗွေးဩ”

တောင်ပြုန်းလျှောက်လောင်း ပွေးစောင်းဘုရား နှိုင်းနပ်၊ထွူ
ခါ ဆွတ်ချာအုံလင်း သင်္ဃာရားအရပ်နောင်သွေ။

ထင်းတို့နပ်ခါ နီပွေးဘုရား ဟော်ကျာလွေဖေး ဒါးန
ခရား၊ သီးလခရား - စတင်တရားယား အစဉ်းအတိုင်နပ်သွေ။

ဗုဒ္ဓပွေးစောင်း တရားငေါင်း ကထင်းသွတ်နပ် ပိုခိုနွတ်၊
ဖြာ၊ ပနံနွတ်ဖြာ၊ အဖါကုက္ကဋ္ဌမိတ္တမုဆိုတဖြာ လိုတဆိတ်၊
ဖြာဖုံးနပ် လလွစွဉ်း သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာလွစွဉ်း သော
တာပနံပုဂ္ဂိုလ်း) ဖုံးနောင်သွေ။

နီပွေးဘုရားတဲ့ လွေတို့ခန်းချားသွမ်း၊ တို့သွမ်း၊ သို့သွမ်း
ယာထွူ ကျွဲချာသင်ကျောင်း၊ တို့သင်ကျောင်းပိဟား ပွေးအား
နန္ဒာ လောင်းရီဆွမ်းနှိုင်းယို -

“ဩပွေး -

ဟန်းရောင် နီပွေးကျွဲလွေမိုင်းကို ပွေးဩ”

“တပဲ့အားနန္ဒာ -

ဟန်းရောင် ခွေကျွဲလွေချား တကားကုက္ကဋ္ဌမိတ္တမုဆိုထွူ”

“တကားနပ် ဖေးကမာသီမွန်းခွမ် ဝင်သက်နပ် နီပွေး
ဟော်ဖေး လနေဟောင်း ပွေးဩ”

“တပဲ့အားနန္ဒာ -

တကားကုက္ကဋ္ဌမိတ္တနပ်ယင် အပိုခိုနွတ်ဖြာ၊ အပနံနွတ်၊
ဖြာဖုံးနပ်ယင် ဝွေသီးတဆိတ်ဖြာနပ် ယျမ်းအံ့ခြားခြံလဲဉ်း

ရတနာသံ့ပါ၊ သီးလင်္ဂတို့ပါ၊ တဦးတွေ့ထိုလည်း၊ ပေါ်ရိုဝင်၊
သက်နပ်၊ တမာသီတင်းခွါလော့လာ၊” ဗွေဘုရား ဒေါနယ်ခင်း
နပ်တင် ရဟန်းဖုံးရီချာ -

“ဩဗွေ -

ပါ၊တကားကုက္ကုဋ္ဌမိတ္တမုဆိုနပ်၊ အမာအင်း မွေးတင်းနဲ့
ဗွေဩ၊ အမာနပ်ဟာ ထွာခင်းမိုင်းအီဗွေ”

“တပဲ့ရဟန်းသီးဖုံးဟွေ -

ပါ၊တကားမုဆိုနပ်၊ အမာအင်းမွေး၊ အမာနပ်၊ သဋ္ဌေပိုမူး၊
အမာသဋ္ဌေပိုမူးနပ်၊ ကအင်းထေ့မွှါဖါ အိုးပေးခါ (သက်နွတ်၊
နောင်းမာ၊ငါ)နောင်ကား လလဲဦးသောတာပတ္တိဖိုလ်၊ ထွာလဲဦး
သောတာပန်းပုဂ္ဂိုလ်းျားရင်၊” နီဗွေဘုရား သျှင်နယ်ဖေးခင်း
နပ်သွ။

နောင်ထွေတွေ့၊ ရဟန်းသီးဖုံး အံ့ပြိုးဒေါ့လွဲခင်းယို -

“ကုက္ကုဋ္ဌမိတ္တမုဆိုမာ သဋ္ဌေပိုမူးနပ်၊ အိုးပေးခါကား ထွာ
သွေသောတာပန်းမူးမွေ့ သမ်းထူးျားမုဆို၊ သင်လွဉ်တခွန်ျား
မုဆို၊ ပိုခိုအင်းလ၊စွဉ်း နွတ်ဖြာတဲ့၊ တဲးစွဉ်းကသင်လွဉ်မုဆို၊
ကတော့လမ်းမုဆိုနပ်ကား (မာမူးတဖြာ၊ ဝတ္တရာ၊အလ၊) အဝါ၊
ထွဉ်းထူးဦးတဲ့ ထူးဖေးဟး၊ အဝါထွဉ်းထူးပြားတဲ့ ထူးဖေးဟး၊
ထွဉ်းထူးဗင်တဲ့ ထူးဖေးဟး၊ ထွဉ်းထူးတခွါတဲ့ ထူးဖေးဟး၊ မုဆိုနပ်၊
အမာကဖေးဒါ၊ တွမ်းဦးပြား စတင်နပ်ဖုံးနပ်၊ မာသီအီဝင်သက်၊

ပေါးနပ်၊ဟ - ထမဲ့င်၊ခရားအီ၊ သေားတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်းသီးတဲ့ အဝ်း
မာသီဒျား ဝင်၊သက်ဟောင်း”

ခွေတဖြောင်း နာ၊တဖြေ၊ ဝွေးဖန်းဒေါ၊လွေ၊လွန့်င်းနောင်၊
အတွင်၊ နီဗွေးဘုရားကျွဲလွဉ်၊ ရီန့်င်းယို -

“တပဲ့၊ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

သီအုံပြုံးဒေါ၊လွ ငေါင်းထမဲ့င်၊ဖုံးဟောင်း”

“နီသွဉ်းသီး ဒေါ၊လွဒျား ‘မုဆို၊မာနပ်၊ သေားတားပန်းမူး၊
ထူးဖေးအဝါ၊ခြီးပြားတင် တွမ်းခြီးပြားနပ်၊ အဝါ၊လွေ၊မာ၊သီအီ
ဝင်၊သက်၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ သေားတားပန်းသီးတဲ့ အဝ်းမာ၊သီဒျား
ဝင်၊သက်ဟောင်းနဲ့’ ဝွေးဖန်းဒေါ၊လွဒျား နောင်၊ခရား ဗွေးဩ”

“တပဲ့၊ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

သေားတားပန်းသီး ကရိုးနပ်၊ တမာ၊သီတင်း ဝင်၊သက်၊
မုဆို၊မာသဋ္ဌေပိုမူး (သေားတားပန်း)နပ်၊ လွေ၊က၊နားက ဝါ၊ငေါင်း
မ၊ အွဉ်းသ၊န့်င်းနပ်၊တင် အဝါ၊ကထွဉ်းအတွိုင်၊ ထူးဖေးဒျားန့်င်း
နပ်၊လွမ်၊။

“တွမ်းခြီးပြားဖုံးယို ဖေးကလွေ၊မာ၊သီအီသွေ့ ဝင်၊သက်”
မုဆို၊မာ တအွဉ်းတင်းသ၊န့်င်းနပ်၊ ဝင်၊ဖေးကသီအီ တွမ်းခြီးပြား
ယို သ၊ကိုန့်င်းနပ်၊ တအွဉ်းတင်း၊ သ၊န့်င်းနပ်၊ တအဲဉ်ထောင်း၊
စူယာ၊ကိုနပ်၊ အဆာမဉ်းအဲဉ်ထောင်းနပ်၊ ခွမ်ခန်းအစူးတဲ့ အစူး
တအဲင်းနွောင်၊တင်း၊ (စူယာ၊ကို အကင်မဉ်းအဲဉ်ထောင်းနပ်၊ ပွေ၊၊

ထုမ်းခန်း တသားတဲ့ တသားတမာ၊စင်နှောင်တမ်း) အနဲင်းနပ်၊
နေနေ၊ အကုသိုလ်းစေးတနား အဲဉ်ထင်းတင် သ၊ရေးမာ၊သီဝင်၊
အဲဉ်ထင်းတွော့၊ ကထူးဖေးဟးခြီးပြားသားနပ်၊ ထူးဖေးဟးခန်းတဲ့
အကုသိုလ်းတထွာတမ်းအကျောင်၊ ယံတောင်၊ဖေးကသေနား
ဟော်၊နယ်ပါတွမ်း တရာ၊ဂါးထား နဲင်းယိုသွ။

၁၂၄။ ပါဏိမှိ စေ ဝဏော နာဿ၊ ဟရေယျ ပါဏိနာ ဝိသံ။
နာဗ္ဗဏံ ဝိသ မဇ္ဇေတိ၊ နတ္ထိ ပါပံ အကုဗ္ဗတော ။

၁၂၄။ ဂါးထားအနက် -

ပါဏိမှိ - စူယာအကို၊ ဝဏော စေ နာဿ - အဆာမဉ်း
အဲဉ်ထင်းနပ်၊ ပါဏိနာ - တွမ်းစူ၊ ဟရေယျ - ချွမ်ခန်းအစူးတဲ့
ယောင်း၊ အဗ္ဗဏံ - အဆာအဲဉ်ထင်းစူယို၊ ဝိသံ - အစူးနောင်၊
န အဇ္ဇေတိ - တစိ၊တဈ၊ငါတဲ့ယင်း တခိုးလ၊တင်းစူယာ၊ အကု
ဗ္ဗတော - ကွပ်အကုသိုလ်း စေးတနားအဲဉ်ထင်းတင် ထူးဖေးလွမ်း
အီ၊ ရေးမာ၊သီတင်းဝင်၊(မုဆိုးမာနင်)နပ်၊ ပါပံ နတ္ထိ - အကုသိုလ်း
အဲဉ်ထင်း (အကုသိုလ်းထွာတောင်း)။

၁၂၄။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

စူယာအကို၊ အဆာမဉ်းအဲဉ်ထောင်းနပ်၊ တွမ်းစူ၊ ချွမ်ခန်း
အစူးတဲ့ယောင်း၊ အဆာအဲဉ်ထင်း စူယို၊ အစူးနောင်၊ တစိ၊တဈ၊

ငါတို့ယောင်း တခိုးလုတင်းစူယာ၊ ကွပ်အကုသိုလ်း စေးတနား
အဲဉ်ထင်းတင် ထူးဖေးလွှမ်းအီ၊ ရေးမာ၊ သီတင်းဝင်၊ (မုဆိုးမာ
နင်၊) နှင်၊ အကုသိုလ်းအဲဉ်ထင်း၊ (အကုသိုလ်းထွာတောင်း)။

၁၂၄။ **ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အချွတ် -**

စူယာကိုအဆာ မဉ်းအဲဉ်ထောင်းနှင်၊ ထုမ်းစံးခန်းအစွူးတဲ့
အစွူးတမာ၊ ဆာနှောင်တောင်း၊ သ၊ ရေးမာ၊ သီဝင်၊ (အကုသိုလ်း
စေးတနား) မဉ်းအဲဉ်ထောင်းနှင်၊ ချွမ်းစံးဗားခန်းခြီးပြားတဲ့ယင်း တထွာ
တင်းအကုသိုလ်း။

နားဗားတရာယိုအကျိုး

တရာ၊ ဒေးသနားယို ကထင်းသွတ်၊ နှင်၊ လို၊ အာဖုံးနောင်၊
လ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်း၊ ထွာလွသေးတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း စတင်နိုင်
နှင်၊ ဖုံးသွ။

တို့တလင်းတွေ့၊ ရဟန်းသီးဖုံးအုံပြုံး ဒေါ၊ လွနိုင်ယို -

“ကုက္ကုဋ္ဌမိတ္တနမ်းတဲ့နှင်၊ အပိုခိုနွတ်၊ ဖြာတဲ့နှင်၊ အပနံ
နွတ်၊ ဖြာဖုံးတဲ့နှင်၊ ဝွေသီးကလ၊ နှောင်၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်းနှင်၊
အမာ၊ လွဉ်ဗားဖို ကုသိုလ်း (ဥပနိဿယ) အမျိုးမဲ့၊ မကောင်၊
ပျိုးထမဲ့၊ မထွာဗားတို့၊ မုဆိုးမျိုးမကောင်”

အင်းဒေါ၊ရောင်နင်းနပ်၊တွင်း၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ကျွဲလွင်ထွဲခါ
ရီပါနင်းယို -

“တပဲ့၊ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

သီအုံပြုံးဒေါလွ ငေါင်းထမဲ့၊ဖုံးဟောင်း”

“နီသွဉ်းသီးဒေါလွဒျား ကုက္ကုဋ္ဌမိတ္တသီးဖုံးနောင်၊ ကလ၊
မင်ဖိုလ်းနပ်၊ အမာ၊ဟားကုသိုလ်း အမျိုးမဲ့၊ ကထွာဟား မုဆိုးမျိုး
ကွပ်ပျိုးထမဲ့၊” စတင်နင်းနပ်၊ခရားဒျား ဗွေးဩ။

“တပဲ့၊ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

အျိုးစခါ အီးတဲးလွ ကဿပဗွေးဘုရာ၊ ဓါတ်တေားစေးတီး
တင် တွိုင်းပင်း အုံကွံလို့ဝင်၊နင်းယို -

“နီကအီးတဲးဒါ၊ စေးတီးယိုအတား ဟံးဗျက်နပ်၊ အီးထူး
ထမဲ့၊မာ၊ထွာ၊ ထီနပ်၊ အီးထူးထမဲ့၊မာ၊ထွာ”

တွိုင်းပင်းလို့ဝင်၊ နင်းနပ်၊ထွဲတင် ဟံးနပ်၊ မာ၊ဆေးတန်း
မျင်းသီးလား၊ ထီနပ်၊ မာ၊နားမန်းထောင်၊ ထာ၊ကျိုက်ဗွန် သဘေား
တူးလို့ဝင်၊ နင်းနပ်၊တွေ့၊ ခြွတ်ထောင်းဆေးတန်း၊ မျင်းသီးလား၊
နွတ်တွမ်းနားမန်းထောင်၊ ဗွေးအွတ်၊ ချ၊ခံ၊ထွဲ၊ စီးခြပ်အကိုဖဲ့၊
အထန်းဖဲ့၊နပ်၊တဲးတဲး ထွာစွဉ်းအွတ်၊ခံ၊လွဉ်းလွဉ်း၊ အွတ်၊တခြံး
တခြံးနပ်၊ တန်းတသိန်း၊တသိန်း၊ အမူးတဲးကို အခိုတဲးညီ၊ စွမ်းနီ၊နီ၊
တင် စေးတီးထွဲလ၊စွဉ်းဒျား၊ လိုးသော့၊ “ဌာပနား” လွမ်းသွ။

“ကထင်းတို့၊ ဌာနာနာ၊ ကိစ္စယိုနောင်၊ အင်းလိုအာရွှင်တင်
ပါ၊မိုင်အီးအွဉ်ယို” ယူစဉ်၊စာလွခန်းနိုင်နောင်။

တို့၊နပ်၊ခါ ပါ၊သဌေ၊ခုံ တဖြာ၊နောင်၊ရိုး -

“ခွေခံအွဉ်ငါ၊ ခွေထွာအတန်၊ ဓါတ်တော၊ ဌာနာနာတား
နပ်၊ ခွေလူသော့ရွှင် တကုဋေ (သိန်းတချာ)” ရိုးနိုင်နပ်၊တင်
လူသော့၊ ရွှင်တကုဋေ။

ခမ်းသားထိသား ကထင်းသေ ပါ၊လို၊ခွေခုံလူသော့၊ နိုင်နပ်၊
တင် ဒေါ၊လွနိုင်ယို -

“တို့၊သဌေဝေင်၊နောင်၊ဟေး ဒါးစဉ်အရွှပ် အရွှင်လွမ်း၊
ကထင်းတို့၊ စေးတီးထာ၊မာ၊ကိုနပ်၊ တထွာနောင်၊တင်းအတန်၊
တို့၊သဌေခုံနပ်၊ ဝင်၊လူသော့ရွှင် တကုဋေ၊တော့၊ ဝင်၊ထွာသော့၊
လ၊ လို၊တန်” ကဲ့၊ရဲ့၊သဲ့၊သွမ်းလွ သဌေဝေင်၊နိုင်နောင်၊သွ။

သဌေဝေင်၊ ကထိုင်းဟွန်ငေါင်းနပ်၊တော့၊ -

“ခွေလူသော့ရွှင် နီကုဋေ၊ ခွေခံထွာဖေး လို၊တန်” ရိုး
နိုင်နပ်။

သဌေခုံရိုး -

“ခွေလူသော့ရွှင် သွံကုဋေ၊ ခွေခံထွာဖေး လို၊တန်”

သဌေဝေင်၊ရိုး -

“ခွေလူသော့ရွှင် သွစ်၊ကုဋေ၊ ခွေခံထွာဖေး လို၊တန်”

သဋ္ဌေဒုံနောင်၊ ဝေ့လမ်းကိုယိုခါ ရွှင်လို့လို့ အဝံးကွတ်၊
ကုဋ္ဌေဒုဒု၊ သဋ္ဌေဝေင်နပ်၊ ရွှင်အဝံးကုဋ္ဌေလမ်းဆီ၊ ကွပ်နပ်မ၊
သဋ္ဌေဒုံနပ်၊ ယူးနင်းယို -

“ခွေရွှင်အဝံးကွတ်၊ကုဋ္ဌေဒုဒု၊ ခွေမည်းလူးသော့၊လို့ ကွတ်၊
ကုဋ္ဌေနပ်၊ သဋ္ဌေဝေင်၊ အီးလူးသော့၊ ကုဋ္ဌေတဆီ၊ တွိုးနပ်၊ခါ
ခွေအီးလူးလို့ဝေ့ရွှင် သမ်းအဲဉ်ထောင်း၊ တွိုးနပ်မဲ့၊ ဝင်၊သေထို့၊
ခွေရွှင်လို့၊ ခွေရွှင်အဲဉ်ထောင်း” ယူးစဉ်၊စာ၊နင်းနောင်၊သွ။

ကွပ်နပ်မ၊ သဋ္ဌေဒုံနပ်၊ ဒေါ့တောနင်းယို -

“ခွေတေး လူးသော့၊ သံကုဋ္ဌေနပ်၊ခါ၊ ခွေတွမ်းပိုမာ ခံထွာဖေး
စေးတီးသွဉ်း” ရှိ၊နင်းနောင်၊တင် ဝေ့နမ်းယင်၊ ဟဲ့တွမ်းအမာပါ
တွမ်း အပိုနိန္ဒာတ်၊ဖြာ၊ အပနိန္ဒာတ်၊ဖြာ၊ လွေ့စေးတီး၊ လို့အများ
ဖုံးတဲ့အောင်းထီး၊ ဝေ့သီးတလမ်းလမ်း ခံထွာဖေး စေးတီးသွဉ်း၊
ဝေ့သီးနမ်းခန္ဓာ အပ်စဉ်းဒုဒု၊ စေးတီးနပ်၊သွ။

တွိုးနပ်၊တွေ့၊ ခမ်းသားထီသား ဒေါ့နင်းယို -

“ဥစ္စာတုဒြါနပ်၊ လူးယိုပေးလွမ်း၊ အီးလူးလို့နပ်၊ ယပ်၊
တန်၊ ပါ၊သဋ္ဌေဒုံနပ်၊ တွမ်းပိုတွမ်းမာ ပါတွမ်းဝေ့နမ်း တလမ်း
တလမ်း အပ်လူးလို့စဉ်းဒုဒု၊ စေးတီးနပ်၊ဟွေ၊ ပါ၊သဋ္ဌေဒုံနောင်၊
ဒင်းစူစူကောအွဉ်၊ ထွာစူစူအတန်အကယ်ဟဲ့င်း” ရှင်းရှင်း
သင်းသင်း ဒင်းသွင်၊လွနင်းနောင်၊ဖုံးသွ။

သဋ္ဌေဒုံတမာဝါ၊ အပိနိန္ဒြာတ်၊ အပနိန္ဒြာတ်၊ ဝေဿီတဆီသုဋ္ဌာ၊ ဖုံးယိုနပ်၊ ထွာစေးတီးသွဉ်းလွဉ်းလွဉ်း၊ ဝင်၊ လို၊ အများလွတ်၊ ဖေး၊ ဖေးထွာတဝ်းဒွမ် စေးတီးသွဉ်းတဲ့ ဝေဿီဖုံးနပ်၊ အဝ်းမာ၊ စူ၊ စူ၊ ဒု၊ ဒု၊ စေးတီးဝွတ်ပတ်၊ အဝ်းဖွမ်၊ အဝ်းဖျိုးစူ၊ စူ၊ ဒု၊ ဒု၊ စေးတီး၊ ရွမ်စွဉ်း ကသီနောင်၊ သွ။ ။

ဝေဿီကတိန်းသီနပ်၊ လဲဉ်းကီထင်၊ လူ၊ ခမ်းလွဉ်းလွဉ်း၊ တဲးစွဉ်းဘုရာကဿပစိုး ဗ၊ တွိုးလွဉ်းစွဉ်း နီဗ္ဗေဘုရာ၊ ဂေါတမစိုး၊ ဘုရာ၊ နီဆူးအခါးလယ်ကို ဝေဿီဖုံးယိုနပ်၊ အဝ်းဒု၊ ဒု၊ ဗ္ဗေ၊ လူ၊ ဒုံ၊ အံ့ဒု၊ ဒု၊ ဗ္ဗေ၊ လူ၊ ခမ်းဖုံးနောင်၊ သွ။ ။

နီဗ္ဗေဘုရာ၊ ဂေါတမ ကထိုင်းပွင်၊ ယိုမ၊ သဋ္ဌေဒုံအမာနပ်၊ အဝ်းလူ၊ ခမ်းလင်၊ လင်၊ အံ့သန္ဓေ၊ ရာ၊ ဇဂ္ဂိုဟ်းခမ်း သဋ္ဌေမာဟိ၊ ကို၊ ထွာသဋ္ဌေပိုမူး၊ သက်လ၊ နန္ဒာတ်၊ နေင်းမာ၊ ငါ ထွာသေားတားပန်း၊ အဝါ၊ သဋ္ဌေဒုံနပ်၊ လ၊ သေဒွိန်းသစ္စာ၊ ငမ်းခရားဘွိုးဘဝ လလကီကီ၊ ချာချာငါငါ၊ သင်၊ ထွာဗားတောဒု၊ မုဆို၊ မျို၊ သဋ္ဌေပိုမူးတွမ်း မုဆို၊ နပ်၊ ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ် ထွာလွဉ်ဖိုတမာဝါ၊ ညဆွာ၊ ထာ၊ ရက်၊ အဝ်းပတ်စိုဉ်သီးတွေ့၊ ထီးစွေ၊ မဉ်လ၊ စွယ်၊ ခြေစွဉ်းတလဲင်းချင်၊ နပ်၊ သွ။ ကွပ်နပ်၊ မ၊ နီဗ္ဗေဘုရာ၊ ရို -

ပုဗ္ဗေဝ သန္တီဝါသေန၊ ပစ္စုပ္ပန္တဟိတေန ဝါ ။

ဝေ တံ ဇာယတေ ပေမံ၊ ဥပ္ပလံဝ ယတောဒကေ ။

ဂါထာအနက် - ဥဒကေ - ထိကိုသူ၊ ဇာယမာနံ-
ကဒေါဒါ၊ ဥပ္ပလံ ဝါ - ဥပ္ပလဗိုမျိုးတဲ့နဝ်၊ သေသံ ဝါ - လွှဲ
ယိုကတိုင် ကအဝ်းကိုင်ဗိုမျိုးတဲ့နဝ်၊ ဥဘောဟိ - ထိတွမ်းဟံး
ဗော့၊ ကွပ်မော့လို့ဝင်၊ အကျောင်၊ရင်၊နီမျိုးနဝ်၊တင်၊ ဇာယတေ-
ဗိုကရိုးနောင်၊ ဒေါ၊လွဉ်၊ ဧဝံ ယထာ - ဥပမာ၊ ဗွန်ပီနဝ်၊နေနေ၊
တံ ပေမံ ဇာယမာနံ - ထာ၊ရက်မေတ္တာ၊ ကထာမာ၊နောင်၊တဲ့၊
ပုဗ္ဗေ - ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ်သူ၊ သန္တိဝါသေန ဝါ - ဈမ်းဟာဈမ်းနီ၊
ကွပ်အံညီ၊ဖိုလို့ဝင်၊တရိုးတဝ်း၊ ပစ္စုပ္ပန္တဟိတေန ဝါ - ဘဝယိုခါ
စင်ဗွာမေတ္တာ၊ မာ၊ဖေးမာ၊လို့ဝင်၊ အကျိုးတရိုးတဝ်း၊ ဧဝံ - အ
ကျောင်၊တရာ၊ယိုနီပါ၊တွေ့၊ ဇာယတေ - သံစ်ကထီးတဲ့ သ၊ကို
ခွိုက်လော၊ ထာ၊ကျွိုက်ပေါးစွဉ်းနဝ်၊သွ။

ပုဗ္ဗေ - ဂါထာပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -

ထိကိုသူ၊ ကဒေါဒါ၊ ဥပ္ပလဗိုမျိုးတဲ့နောင်၊ လွှဲယိုကတိုင်
ကအဝ်းကိုင်ဗိုမျိုးတဲ့နောင်၊ ထိတွမ်းဟံးဗော့၊ ကွပ်မော့လို့ဝင်၊
အကျောင်၊ရင်၊နီမျိုးနဝ်၊တင် ဗိုကရိုးနဝ်၊ ဒေါ၊လွဉ်၊ ဥပမာ၊ ဗွန်ပီ
နဝ်၊နေနေ၊ ထာ၊ရက်မေတ္တာ၊ ကထာမာ၊နောင်၊တဲ့၊ ဇာတ်ကရီးပန်
အွဉ်သူ၊ ဈမ်းဟာဈမ်းနီ၊ ကွပ်အံညီ၊ဖိုလို့ဝင်၊ တရိုးတဝ်း၊ ဘဝယိုခါ
စင်ဗွာမေတ္တာ၊ မာ၊ဖေးမာ၊လို့ဝင်၊ အကျိုးတရိုးတဝ်း၊ အကျောင်၊
တရာ၊ယိုနီပါ၊တွေ့၊ သံစ်ကထီးတဲ့ သ၊ကိုခွိုက်လော၊ ထာ၊ကျွိုက်
ပေါးစွဉ်းနဝ်၊သွ။

ကွပ်နှောင်မ၊ သဋ္ဌေပိုမူးနပ်တဲ သဲစ်ကထိးမုဆိုးနှောင်၊ သ၊ကိုချိုက်လေား ထာ၊ကျိုက်ပေါးစွဉ်း တလဲင်းချင်၊ လင်၊ထိုးစွဉ်း အလမ်း၊ တွိုးသင်တောစွဉ်း မုဆိုးလမ်း၊ အပိုနိုတ်၊ဖြာ၊ဖုံးနပ်တဲ တဖြာ၊ထွူတဖြာ၊ အဝ်းလူ၊ခမ်းသီလင်၊ လင်၊အုံသန္ဓေ၊ မွိုးဗွေး ဟို့ကို၊ အပနံနိုတ်၊ဖြာ၊ဖုံးနပ်တဲ ကံးထဲဆဲင်းရာ၊ ကထင်းတေား လမ်းနပ်၊ တွမ်းမုဆိုးပိုနို ကံးယိုဖန်ဆင်၊ မော့ယင်းလို့ဝင်၊ ပငါ ပရာ၊ ထွာယင်းတမာဝါ၊ တွမ်းမွိုးတွမ်းဖါ တွမ်းမာတွမ်းဝါ၊ ဝွေသီး တဆီသူဖြာ၊ဖုံးယိုနပ်၊ ကွပ်ပွိုးဖွစ်ဖျိုး ချမ်မာ၊ ဗွေးဘုရာ၊ကဿပ စေးတီးတေားနပ်မ၊ တွိုးဘဝယိုနပ်၊ ယိုးယိုးသားသား လ၊စွဉ်းချာ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာလ၊စွဉ်းချာ၊ သောတေားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း)ဖုံး နှောင်၊သွူ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဟး “ကုက္ကုဋ္ဌမိတ္တ”ဝတ္ထုယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိနဲင်းယို -

- ၁။ ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ် ပေါးအုံညီ၊ဟးဖိုလို့ဝင်၊ ပေါးမာ၊ညီ၊ဟး ဖိုလို့ဝင်၊ ကုသိုလ်းနပ်၊ ဘဝယိုတဲ မော့ခွဲယင်းလို့ဝင်၊ အုံညီ၊ဟးယင်းလို့ဝင်၊ -
- ၂။ လ၊တမက်တဖိုလ်း ထွာသောတေားပန်းပုဂ္ဂိုလ်းငါတဲယောင်း မာ၊သီတင်းဒွါမ်ဝင်၊သက်၊ သီးလင်ဝတ်၊ပါ၊ တဉ်းလဲဉ်း၊ ကိုင် နှောင်တင်းဒွါမ် -

- ၃။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သီးနှံ၊ အကုသိုလ်စေတနာ အဲဉ်ထမ်း၊
မာ၊သီတမ်းဝင်၊သက်တင် ထူးဖေးဗား လက်နက်ခြီးပြားတဲ့
ယမ်း အကုသိုလ်တထွာတမ်း -
- ၄။ သောတားပန်း ပုဂ္ဂိုလ်ခန်းတဲ့ယမ်း လောဘတလို့တမ်း
ဒွါန်းတင် တော့လမ်းတော့ပါးချားနေက - စတင်နိုင်နပ်၊
သေထွေ လ၊အိသတိ အာတန်သွ။

ဟောင်မတ်ခရာ အဓိပ္ပါယ်

ဗိုထောင်၊ အဆူးတအဲဉ်ထမ်းနပ်၊ ဟဲ့၊ “ ဗိုဥပ္ပလ ”၊
ဗိုထောင်၊ အဆူးသားနပ်၊ ဟဲ့၊ “ ဗိုပဒုမ္မာ ”။

၁၂၄။ တရာဂါထာ ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ ရေးမာ၊သီတမ်း ၊ ထူးဖေးယမ်း ၊ ထွာတမ်း အကုသိုလ်၊
၂။ စူတဆာတမ်း ၊ စံးစူးယမ်း ၊ ဆာတမ်း စူယာနိုး ။

၁၂၄။ တရာဂါထာ လင်္ကာကဗျာ

သဋ္ဌေမှုပေး - ထူးဖေးဗင်ပြား
မာသီအိမွေး - နပ်၊ဟေး အဝါ၊
ရေးမာ၊သီတမ်း - အဲဉ်ထမ်း စေတနာ၊
ခွမ်တသား - မဗား စူမဆာ ။

ကုက္ကုဋ္ဌမိတ္တမုဆို၊ဝတ္ထု ထွေယိုသွ။

လွိုက်ချူ - ဇွိုက်သူ

- ၁။ ကအိးထူးခါနောင်၊ ယူးခုလွိုက်နေး ၊
ကွပ်လွိုက်နေးတင် “ချူဆိုင်” နှ်၊ ဟောင်ငါးသွ။ ။
- ၂။ ကအိးထူးခါနှ်၊ မဉ်ထွာနှ်းမိုင်ထွာ လွိုက်နေးတမ်း၊
ကွပ်လွိုက်နေးတမ်းတင် “သူ့ဝိုင်” နှ်၊ ဟပ်တမ်းသွ။ ။

အဆင်းပြေး - တင်းမေး

- ၁။ နေးတွမ်းမေတ္တား ၊ ယူးဒျားဆိုင်ချာ ၊
ကအွဉ်းထွာနှ်၊ “အဆင်းပြေးစား” နှ်၊ သွ။ ။
- ၂။ နေးတွမ်းတဏှား ၊ ယူးယားတမ်းဆိုင်ချာ ၊
ကအွဉ်းထွာနှ်၊ “တင်းမေးလျား” နှ်၊ သွ။ ။

၉။ ကောက ထို့မဆို၊ ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝွန်းကျောင်း၊ အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း ပါးကမည်း “ကောက” ထို့မဆိုတင် ဟော်၊ ဟား “ယော အပ္ပဒုဋ္ဌဿ” စတင် တရားယိုသွ။

တို့တနီ၊ ပါးထို့မဆို၊ နှင်းနှင်း မွူးရောင်၊ ခိုးစောင်း ဟောင်ပါ အထို့ ထမ်းအခြီးထန်းလွေ၊ တခြာ၊ တဖူးလောင်းနှင်း လွေခွဲ ရဟန်းတပါး အီးကျွေးလွေတုံ့သွမ်း၊ မဆို၊ နှင်း သစ်ကထီးရဟန်း နှင်းတင် (အယူးအတိတ်နိမိတ်ဟပ်တင်း)။

“ဟန်းရောင်ယို ခွေလွေထီးတို့ ပါးယျုတ်ယိုတန်၊ ဟန်းနီ ယို အလွှဲတလှတင်း ထားသားချားရင်း” ကွပ်ထားယူးမားနင်း နှင်းစား သလျားပါးရဟန်းနှင်းတွေ့၊ ဖိုင်းတရွှံ့လဲ့ညှာထိုးစွဉ်း- တဲ့။

ဗွေရဟန်းနှင်းတဲ့ လွေတုံ့သွမ်းခိုကို၊ တုံ့သွမ်းထွ။ သွံ၊ သွမ်း၊ သွံ၊ သွမ်းထွ။ ကျွဲသင်ချာကျောင်း၊ တဖူးလောင်းနှောင်၊ သင်ခွဲမို့ယင်း ပါးမဆို၊ နှင်း၊ ပါးမဆို၊ နှင်းတဲ့ ထုမ်းလော်ထားသား နှင်းမိုင်းထုမ်း၊ လှသင်တင်း တဟားဟားတင် တွမ်းငွေ့ထားယူးမား နှင်း မဲဉ်းတနုတွေ့၊ သယိန်းလျားလျားစွဉ်း ရဟန်းနှင်းသွ။

ကွပ်နှင်းမ၊ သစ်ကထီးယင်း ရဟန်းနှင်းတဲ့ -

“ ဟန်းနီ ကွပ်ခွေထီး ပါးယျုတ်ယိုသနယ် ထုမ်းလော်

ထားသား တခြာကို တွိုးစွဉ်းခါယို လှတဝင်းတမားမား၊ ကထွိုင်း
သင်၊ ယိုတလဲင်းတဲ့ ခွဲးတနောက်ဖျင်းလဲဉ်းသွူ။”

“ပါယျုတ်ယို - ထွဉ်းထွိုးအဲင်းဟံ့ကမ၊”

ချ၊သ၊နိုင်နပ်တင် ဟောင်အထွိုး ဖေးအချက်၊ ထွိုးဖုံးတဲ့
လော့ဟံ့စွဉ်းရဟန်နပ် တလဲင်းချင်း။

“မာ၊မျှန်းနိုင်နပ်ဟိုင်း တကား” တောင်ပြန်းနိုင်နပ်။

“ဟန်းနီ၊ ကွပ်ခွဲးခွဲးတနောက်နာသနယ် လော်ထားသား
လှတဝင်းတမားမား၊ ယိုတလဲင်းတဲ့ သင်ခွဲးတနောက်ယင်းနာ၊
ထွဉ်းထွိုးဖုံး အဲင်းသီစွဉ်းနာမ၊”

ရိုးနိုင်နပ်ထွူတင် ဒိုင်အစုဖေးယင်းအချက်၊ ထွိုးဖုံးတဲ့ အီး
လွဉ်အဲင်းမွေးသွူတွေ့၊ ရဟန်နပ် လော့တမောက်ထင်းသင်း၊
လော့ဖျိုးလ၊ သေင်းပင်လွှမ်း၊ ထင်းကီဖျင် လ၊ဒွါမ်၊ အင်းတမူ၊
ထား တထွိုင်းလိုရပ်နပ်တင် မုဆိုထူးအပြား ထောင်းရဟန်နပ်၊
ခင်းယာ၊ ထောင်းအပင်ထွေဆာငါး၊ အွဉ်းတရွတ်ကီ၊ အွဉ်းလင်း
အပင်စေး၊ ထောင်းတောအပင်စေး၊ အပင်စေးဆာငါး၊ အွဉ်း
တရွတ်ကီ၊ အွဉ်းလင်းအပင်ထွေ၊ ထောင်းတောယင်း အပင်ထွေ၊
ခင်းအွဉ်းသူသေဒွါမ်တွေ့၊ တောင်ပြန်းဒေါ့နိုင်ယို -

“တကား- ခွေခင်းဆာငါးလဲဉ်း၊ ထောင်းထင်းမွှန်းဒွါမ်ဟိုင်း”

“လှတဝင်း - နာလွင်းထင်းသေင်းတဲ့ နာထားသီတလွစ်
တောင်း”

ရိုးနှိုင်းနောင်တင် တပင်ထွေတပင် အောင်းထောင်းချား
တိတ်တိတ်၊ ခင်းဆာငါးတင် ရဟန်းနပ်၊ တဈားချာ တဈားငါ
အနမ်း၊ သင်္ကန်းရှုံးပြိုင်တဲ့ သေခွမ်း၊ သင်္ကန်းကွဲပြိုင်ပြိုင်၊ ကွဲ
တလဲ့လဲ့တွေ့၊ သင်္ကန်းထဲလ၊ လင်အင်းကုတ်ဗဉ်းကလဉ်းစွဉ်း
မုဆိုး၊ အထွေးဖုံး ကအင်းပွေးခူ သောင်းမွှေးနပ်တဲ့ ထင်းချားရဟန်း
ထဲထိုးတွေ့၊ လေးတရေသော့၊ သင်္ကန်းကို၊ အထွေးအာဟား
အင်းတင် တလင်းချင်၊ သီထိုးစွဉ်းနောင်သွေ။

ထွေးဖုံးနောင် အံ့ထွေး - ထင်းကွေ့ထွေတင် အင်းသင်္ကန်းကို
ထန်း၊ ထွေးထင်းသောင်းမွှေးလောင်း၊ ရဟန်းဗျင်းသောင်းပင်သင်
ဝေါင်းလင်တွေ့ -

“ရဟန်းသောင်းလောင်းသူ၊ အင်းချား၊ နီအင်းသီမားလဲဉ်း
နီဗွေးဟယို” သ၊ကိုသေခင်းနပ်မ၊ သ၊ဝ၊ဆွတ်ချာ လွင်းနွဲ့ထိုးစွဉ်း
တခြာကိုသူသွေ။

ရဟန်းနပ်၊ ယူအသီးလသိက္ခာ၊ သ၊ချမ်းသာတင်းဒွမ်း -

“ခွေသင်္ကန်း၊ လင်အင်းကုတ်မုဆိုး၊ ထွေးဖုံးတရေ သင်္ကန်း
ကို အင်းသီထိုးတကာ၊ ခွေသီးလသိက္ခာ၊ ကုတ်ထိုးဟောင်း ကုတ်
ထိုးတင်းဟောင်း”

သ၊ရောင်းဒွမ်း အင်းသောင်းမွှေးလောင်းလင်၊ သင်ထွေးစွဉ်း
နီဗွေးဘုရား၊ တဲအထူး ဗ၊အနာ လောင်းနယ်ချာ နီဗွေးဘုရား-

“ဩဗ္ဗေ -

ကွပ်ခွေသွဉ်းသင်္ကန်း၊ လင်းအင်းကုတ်တကာ၊ ထီးအင်းသီ
မားထိုးလဲဉ်း၊ ကွပ်ခွေသွဉ်း သင်္ကန်းတင် တကာသီထိုးဟးတင်
ခွေသွဉ်း ထွာဒွါမ်ရဟန်းမတောင် ဗ္ဗေဩ”

သ၊ဝီးသ၊ဝ၊ တန္တောတန၊အငေါင်း ရီလောင်းနှင်းနပ်၊သွ။

ဘုရားဗ္ဗေစောင်း ကထိုင်းဟွန် ရဟန်းငေါင်းလောင်း နှင်း
နောင်တင် -

“တပဲ့ပေး ရဟန်းဟေး -

နားသီးလသိက္ခာ အင်းကြောင်းစင်ချား၊ ထွာတင်းထမိုင်၊
မိုင်၊ နားအင်းထွာစွူစွူချား ရဟန်း၊ ပါတကာနှင်းနပ် တဟောင်
ပဲစ်မားတင်း (နား)ယို ကွပ်ခွေပဲစ်မားတင် ဝွေသီထိုးဟးချား၊
ပါတကာနှင်းနပ် ကွပ်အထာမားတင် သီဟးထာဘဝယိုလွှမ်း
မွေးတင်း၊ ဇာတ်ကရီးခါတဲ့ ကလိန်းကလဲဝွေမား သီဟးဖိုလဲဉ်း
နေနေ၊ ယံကသေခြိုင်းချာ နှင်းငါယိုအတိုင်းသွ။

အိုးစခါ ဝွေထွာဆရာတဖြာ၊ လယံးလွမ်းလာ လိုးဆာ၊
လွေငါငါဒုံကိုတဲ့ မော့တင်းလိုးဆာ တဖြာဖြာ၊ လွမ်းလာဟး
တင်း၊ ဟိုးခိုးဒဲဉ်တင် သဲင်ချာအိုးဒုံ၊ အုံပဆားသောင်းဟေး၊ ထီး
တော့ခန်း ရှူးအင်းသော့ သောင်းအိုကို၊ ဝွေယိုစဉ်းစာ -

“ပါပေးဖိုး ချွမ်ဆိုးထာယိုကို အာဖြာတန်၊ ခွေလဲဉ်းနေးက၊
ရှူးသူယေးကအဲင်း၊ ယိုတလဲင်းလွမ်းလာ၊ ခွေမဉ်းမားနှင်းနပ်၊

လ၊စူဟွာဒု၊အာအာ၊ ထွာခွေဒေဉ်အံး” ကျံးတကိုင်တေ့၊ နှိုင်းနပ်၊ သွ။

“ယိုယို ပိုခိုပေးဖုံး -

အိုးသောင်းအိုကိုသူ၊ ဝါးကီးပေးအပ်းသော့၊ တဖြာ၊ဖြာ၊ထင်း ဆွမ်းဟိုင်း၊ လ၊သေးချားကွေး” ရိုးနှိုင်းနပ်၊ - တဲ့။

ကွပ်နပ်၊မ၊ ပါ၊ပေး (ထင်းသောင်းကျင်း) တဖြာ၊နပ်၊ ထင်းပို့၊ သောင်းအိုကို၊ ငမ်းအလွစ်ထိုးတင် သဲဉ်၊တဉ်းတော့၊ခါ၊ သဲဉ်၊လ၊ တန၊စွဉ်းရှူးဉ်၊ ထူးထန်းတိန်းထွားတော့၊ သ၊ဝ၊စွေ့၊ တော့ဒု၊ရှူး၊ သ၊ဝီးသ၊ဝ၊ ခြောက်အငေါင်း၊ အပ်းသောင်းမွူးလောင်း ဝေါင်းလင်း၊ မဟေ့မညာ၊ ပါ၊ဆရာနပ်၊ အပ်းထွားနပ်၊မ၊ ရှူးထဲ တန၊လင်းစွဉ်း ပါ၊ဆရာနပ်၊ အကတူးလောင်းကီ၊ ရှူးလိမ်ပတ်အဋ္ဌဉ်၊ အပြေင် မာ၊ကီ၊ ရှူးအဲင်းသီထိုးစွဉ်း ပါ၊နပ်၊ ဝ၊ဖေါင်ထိုးစွဉ်းဟေ့၊နပ်၊ကိုသွ။

ကမဉ်းဒါး“ကောက” ပါ၊မုဆိုးနပ်၊ ဇာတ်ကဇီးတဲ့ တဟပ် ပဲစ်မားတင်း ဝင်းယို ကွပ်ပဲစ်မားတင်တော့၊ သီစွေ့၊မားဖိုလဲဉ်းထား၊ အကျောင်၊ ယံတောင်၊ဆိုင်၊ချာ ဟော်၊ပါနယ်မား တရာ၊ဂါးထား နှိုင်းယို -

၁၂၅။ ယော အပ္ပဒုဋ္ဌဿ နရဿ ဒုဿတိ ၊

သုဒ္ဓဿ ပေါသဿ အနင်္ဂဏဿ ။

တမေဝ ဗာလံ ပစ္စေတိ ပါပံ ၊

သုခုမော ရဇေ ပဋိဝါတံဝံ ဒိတ္တာ ။

၁၂၅။ ဂါးထားအနက် -

ယော - ပါမဲ့ငှါရိုးတင်း၊ အပ္ပဒုဋ္ဌဿ - တပဲစ်မားဒါးတင်း
 ဝင်၊ သုဒ္ဓဿ - အပဲစ်မထွာ စင်ဗွာပေးဒျား၊ အနင်္ဂဏဿ -
 ကိလေးသားလို့ခြူး၊ ပေါသဿ - လောင်လူးထွိုက်ကပ်၊ နရဿ -
 လို၊ မျတ်တပါယို၊ ဒုဿတိ - လွေ့ပဲစ်မားဟား၊ သုခုမောရဇော -
 ထားအီးဖွန်းနပ်၊ ခိတ္တော ပဋိဝါတံ - မဉ်းဖြေ့ဆန်တလီ၊ တလီ၊
 အီပါ နွဲ့ချာအမဲ့၊ ဝေမေဝ - ပိပဲဗွန်နပ်၊ ပါပံ - ဝွေ့ထားမား
 အကုသိုလ်းနောင်၊ တမေဝ ဗာလံ - အသင်္ဇးဟားချာဒျား ကပဲစ်
 မားသားနောင်သွ။

၁၂၅။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

တပဲစ်မားဒါးတင်းဝင်၊ အပဲစ်မထွာ စင်ဗွာပေးဒျား၊ ကိလေး
 သားလို့ခြူး၊ လောင်လူးထွိုက်ကပ်၊ လို၊ မျတ်တပါယို၊ ပါမဲ့ငှါ
 ရိုးတင်း၊ လွေ့ပဲစ်မားဟား၊ ထားအီးဖွန်းနပ်၊ မဉ်းဖြေ့ဆန်တလီ၊
 တလီ၊ အီပါ နွဲ့ချာအမဲ့၊ ပိပဲဗွန်နပ်၊ ဝွေ့ထားမား အကုသိုလ်းနပ်၊
 အသင်္ဇးဟားချာဒျား ကပဲစ်မားသားနောင်သွ။

၁၂၅။ ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အချွတ် -

ထားမားအကုသိုလ်းနပ်၊ ပါမဲ့ငှါမားတဲ့ ပါမဲ့ငှါခံးဟားဒျား၊
 ဥပမား - ဟံးဖွန်းဖြေ့ငါ နွဲ့ချာအမဲ့နောင်သွ။

နားဗားတရာယိုအကျိုး

တရာယို ကထင်းသွတ်၊ နှပ်၊ ရဟန်းနှပ်၊ ထွာစွဉ်းချား
ရဟန္တာနှပ်သွ။။ ကတိဉ်းလွဉ်ဒါး ပရိသတ်ဖုံးအတားတဲ့ ထွာစွဉ်းချား
အကျိုးအင်းငါး တရာဒေသနာနှပ်သွ။။

**ဟော်ထွားသွဉ်ဗား “ကောက ထွီးမုဆို” ဝတ္ထုယိုတဲင်
လဗဟုသုတ လသတိနဲင်းယို -**

- ၁။ ထွာထိုးလာဘ်ပိတ် အတိတ်နိမိတ်ဟပ်တင်း ကရိုဠ်ငြင်းနှပ်၊
မွေးတောင်း -
- ၂။ ပါးချား ဂွေရာရား ပဲစ်မားတောဝင်၊ နောင် တလဲင်းချင်၊
မော့ထာဒုက္ခ -
- ၃။ ပေါးတရေးမာသီတင်းဝင်၊ နှပ် အပဲစ်ကင်ချား - စတဲင်
နဲင်းနှပ်သေထွ လအိသတိ အာတန်သွ။။

၁၂၅။ တရာဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ လိုဟပ်လိုဒါး ၊ လွေပဲစ်မား ၊ ခံဗား ဂွေမော့ချာ ။
- ၂။ ဝေါင်းလွေဟံးဖွန် ၊ တလီနွန် ၊ ဟံးဖွန် နို့မဲ့ဆာ ။

၁၂၅။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာ၊ကဗျာ

စင်ဖြိုးတဆောင် - လိုဟောင် လိုဒါး
ပေါးလွေ့ပစ်မား - ခံးဗားထွူထား
ဟံးဖွန်းဖြေ့ငါ - ကျောင်းချာသင်၊ချား
နွဲ့မဲ့တား - ခံးဗား မဲ့စင်ဆာ ။

ကောကထိုးမုဆို၊ဝတ္ထု ထွူယိုသွ။

သ၊လျား တွမ်း လျားသ၊

- ၁။ သ၊လျားခရာ၊ တဗားဗားပေါးလွဉ်တင် ယူယားချာငါ
ဒွါမ်၊ ဗျမ်နက်ဖဲဗက်၊တွေ့ “ စူလွဉ်၊ ” ထို၊ ထွာထို၊
“ မာ၊သီမားလို၊ ” ။
- ၂။ ကထင်းထီးပါ၊သီ၊ သွီးလီတချားတင် “ ခွေမားလဲဉ်း ”
တွိုးနင်၊မ၊ သေဆဲင်၊ မာ၊နဲင်းမဲ့င်၊လ၊ဒွါမ်နင်၊သွ။ ။
- ၃။ လွဉ်၊ထွူကော့မား၊ ဆော့၊စားအသ၊၊ ထာ၊မွိုက်လွဉ်
စား၊ ထာ၊မားလွဉ်ခိုး အသ၊တင် အသ၊ခိုးလျားဗား
နင်၊သွ။ ။
- ၄။ “ အသ၊ မဉ်းတလျားတင်းနင်၊ တလျားတင်း အသ၊ ”
ကွပ်သ၊လျားမ၊ - လျားသ၊နင်၊သွ။ ။

၁၀။ မဏိကာရ ကုလူပက တိဿမထေရ်းဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အောင်းအံ့သာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝွန်းကျောင်း၊ အတွင်း ပြိုင်းပွိုင့်တွင်း “ဒိုယွဲသားဆရာ တိဿမထေရ်း”တင် ဟော်ဗား “ဂဗ္ဘမေကေ” စတင် တရားဒေသနာယိုသွ။

တိဿမထေရ်းနော်၊ တွံ၊သွမ်း၊ သွံ၊သွမ်းဒိုယွဲသား တဖြာလမ်းနော်၊ ညလဲဉ်း တဆီနီဇေး - တဲ့၊ ဒိုယွဲသား တမာဝါ၊ နော်၊ ထွာဖေးစွဉ်း နှိုင်းမျိုးဖါအနေး အင်းကပ်လူးသေးသေး တိဿ မထေရ်းနော်၊သွ။

တို့၊တနီ၊တွော့၊ ဒိုယွဲသားနော်၊ အင်းတဒွေးစဉ်းယား ဆရာ တိဿမထေရ်းဆင်၊ အချိန်းနော်၊ ခွန်တန်ပသေနဒီကောသလ ပသာလွဉ် ပတ္တများတလွဲ၊ “ပတ္တများယိုနော်၊ မူထွံဒို၊ ဒိုထွံ ပသာချာဗား” ထွဉ်းနှိုင်းနော်၊ ဒိုယွဲသားတဲ့ တွမ်းစူတဟေ့ဟေ့ စဉ်းသွီးနော်၊ ထူးစံး လက်ခံးပတ္တများထွံ အွဉ်းဒင်း ပဆုပ်လောင်း၊ နို့၊လွေ့လမ်းကို လွေ့ဟွားအစူနော်၊သွ။

ဝွေ့အင်းဟွားစူတွင်းနော်၊ ဝွေ့သီးကလွဲးခါဒါ၊ ဝါးမင်းအင်း တဗား၊ ဝါးမင်းနော်၊ ထီးပတ္တများလွဲးတချား ပဆုပ်လောင်းနော်၊ သံးနှုမ်းတရီစဉ်းလွီး၊ ထင်းစဉ်းတူးတချား အံးမျော့ထိုးခန်းဒျား၊ ဝါးမင်းကအံးမျော့ ပတ္တများလွဲးနော်၊ တိဿမထေရ်း အင်းထီးဒျား နော်၊သွ။

ဒိုယွဲသား ဟွားစူထွၼ် အဝ်းလမ်းကိုထန်းလွဉ် ထွားပတ္တများ ထီးဒွါမ်တင် “ပါမဲ့င်ထူး ပတ္တများယို” ရီအမာ၊ ရီအပို၊ ရီလိုလမ်း ကိုဖိုး တဖြာဖြာထူးဟားတင်း လောင်းချာနင်းနပ်းဖိုးတော့ “အလွိုး တိဿမထေရ်ထူး” ယူးနင်းနပ်းထွၼ်ခါ လွေ့တိုင်းပင်းတော့ အမာ နောင်သွၼ်။

“ပတ္တများလွှဲနပ်း အလွိုးဝွေဗွေ ထူးချားရင်”

“ဒေါ့မွန်းနင်းနပ်း၊ ကျွဲသွဲသွမ်နီလမ်း ညပဉ်တကားနပ်း နပ်း တထီးဖိုဖိုတောင်း ဝွေဗွေအပဲစ်၊ ဝွေဗွေ ထူးပတ္တများ - ကရီနပ်း တမွေးနွောင်တင်း”

အမာရီသွၼ်နင်းနပ်းတဲ့ အဝါနပ်း ယျမ်းတင်း၊ လွေ့ရီယင်း တိဿမထေရ် -

“ဩဗွေ -

ပတ္တများရတနား ကအွဉ်ဒါးယိုကို နီဗွေထူးနဲ့”

“ဒါးယကားဟွေး -

ခွေတထူးဟားတောင်း”

“ဩဗွေ -

ယိုကိုနပ်း ပါမဲ့င်တဲ့ အဲဉ်ထောင်း၊ အဝ်းနီဗွေတပါးချား၊ နီဗွေထူးချားရင်၊ ဖေးချာခွေသွဉ်း ပတ္တများရတနားနပ်း ဟဲ့င်းဗွေ”

“ခွေတထူးဟားတင်းဟ မာနင်းမဲ့င် အီးဖေးတကားဟောင်း”

တို့၊ နှစ်၊ တော့၊ လွေ၊ ဒေါ၊ ယင်းအမာ -

“ဝွေ၊ ဗွေ၊ ထူး၊ ချားရင်၊ ပေါးတဝွန်းခံးတဝွန်း၊ ပေါးတဒေါတဝွန်း၊ ပေါးတဖေချာတဝွန်းနောင်၊ ခွေအီးနီစွက်နေး၊ မားဆာဆာနေးမ၊ ခွေအီးရီယင်းက”

“ဝါ၊ ဗွေ -

ယားကွဲင်မွန်းနီနမ်း ခါးလားကယားနီနမ်း (ခါးလားကလွေ၊ အပါယံခမ်း) နှ်၊ ထွာဟေ့၊ ခွန်သွဉ်းနှ်၊ ဟောင်ထင်းဗွေ၊ ပဲစ်မားဗွေ၊ မျတ်တပါ၊ နှ်ယိုနှ်၊ ဟင်တဝွန်းလားလား ဗွေ၊ ဩ”

“နီကားကအဝ်း ထွာလို့ခန်းသွဉ်းတဲယင်း အငိုတထွေတဝွန်း ပတ္တများ”

ရိုးနှ်းနှ်းတဲင် နားတဝွန်း အမာငေါင်း၊ ထူးတဖွီး၊ စိုဉ်ပတ်စွဉ်း တိဿမထေရ် (ကတူ) မုနီ၊ တွမ်းခွဉ်းတဲးစွဉ်းချား၊ တိဿမထေရ် (ကတူ) မုနီတဲးသွီး၊ နားတဲးသွီး၊ သွီးထန်းရွဲလင်၊ စွဉ်းချား၊ မဲခူးတဲး နှ်းစွဉ်းအီးလန်၊ ဆာသန်ငါး ခံးဒါးခွါမ်နှ်းမ၊ ဝွေ၊ ဗွေ၊ ဝုလင်ထို၊ စွဉ်းနောင်သွ။

ကတိန်းဝုလင်နှ်၊ ကတူသွီး ထွတ်လွင်၊ စွဉ်းထာ၊ ပဲဉ်လောင်းတဲင် ဝါးမင်းနှ်၊ နွါမ်၊ ဟားသွီးလွီးတော့၊ လွဉ်အွေ၊ ဝွေ၊ ဗွေ၊ ကတူသွီး၊ ဒိုပွဲးသားနှ်၊ ကထိုင်းထီးတဲင် သုလျားချား မထေရ် လွါမ်ကားတဝွန်း သုလျားပါဝါးနောင်တော့ -

“ဝါးမွါက်ယို - နားလွဉ်မာထမဲင်ယိုကို”

ရိုးနှိုင်းနှိုင်းတင် နှေးအားတပတ်၊ဝါးမင်း (တနု၊စွဉ်း အသ၊
အင်တဲ့တဲ့) တော့၊ ဝါးမင်းသီစွော့၊စွဉ်းချား၊ လွော့အဝ်းပြား တအာ
စွဉ်းထား။

ဝါးမင်းလွော့သီပြား တအာထားနပ်၊ တိဿမထေရ် အဝ်း
ထီးလွော့တင် -

“တကာ - စေပသားဖေး ခွေကတူးယိုမှိုင်း၊ ဝါးမင်းသူ၊သီ
ဟောင်း , သီတင်းဟောင်း ခွေအီးထွားဆောင်းက”

“ဝါးမင်းသီလဲဉ်း၊ နာတဲ့ အီးသီဗားထား၊ နှိုင်းဝါးသူ၊နေနေ”

“တကာ - ဝါးမင်းသူ၊ မဉ်းသီမွေးတဲ့ တွမ်းနုဖြူ၊ ထွား
အဟို၊ကိုနပ်၊ဟဲ့ဉ်း၊ ပတ္တများနပ်၊ ဝါးမင်းများချား၊ ဝါးခါးလား
ကသီနပ်၊ ခွေဒေါ့၊နယ်တင်း၊ ငမ်းငါးဝါးသီ၊ ခွေခံးသီချား ခွေနမ်း”

ကထိုဉ်းဟွန် တိဿမထေရ်၊ငေါင်းနပ်၊မ၊ ဒိုပွဲးသားနပ်၊
သ၊ဝီးသ၊ဝ၊ ထူးနုဖြူ၊ထွား၊ မော့မွေးစွဉ်း ပတ္တများ၊ တွိုးနောင်၊
မ၊နောင်းတတရာ၊လ၊ သ၊ဝ၊ဟွန်ငမ်း၊ လော့လွော့ခန်း တိဿ
မထေရ်ခင်းထု၊ အွပ်၊ခြ၊ရိုးသေး တောင်ပြန်၊ငွေ၊ဗွေ နှိုင်းယို-

“ဩဗွေ -

သယ်၊ခံးဖေးသော့၊ ခွေသွဉ်းမားယော့မွေးစွဉ်းထား၊ ကွပ်
တသေတင်းမ၊ မားမားဗားနှိုင်းယို ဗွေဩ”

“တကာဟေး -

နာတဲ့ အပဲစ်အဲဉ်ထောင်း၊ ခွေတဲ့ အပဲစ်အဲဉ်ထင်း၊ ယိုနပ်၊

(ခွေသွင်းချားခွေ) သံးသရာဒွဋ်ချား၊ ခွေသယ်ခံးချား တကား”

“နီဗ္ဗေဒ မဉ်းသယ်ခံးချား၊ မဉ်းအွဉ်းစွေခွဉ်း တကားခွေသွဉ်း တဲ့ နှင်းချားပွိုင်းလင်းတို့င်းတို့င်း၊ ကျွဲလွဉ်စွဲစွဲ။ ခွေသွဉ်းလမ်း၊ တွံ့စွဲစွဲစွဲသော့ ခွေသွဉ်းသွမ်း၊ သွံ့စွဲစွဲစွဲသော့ ခွေသွဉ်းသွမ်း၊ ဗ္ဗေဒ ဩ”

“နဝ်းတဲးတဲး တကား အဝ်းနှင်းယို -

ကွပ်ပွိုးခွေခွဲသော့ လမ်းကိုတင် ခွေမော့ဟး ဒုက္ခနှင်းယို၊ တဲးဟန်းနီမာ၊ ငါ - တဲးယိုခါမာ၊ လော့ ပေါးရိုးလမ်းကိုနဝ်း ခံးခွဲ သော့တဝ်းခွမ်လာ၊ လာ၊ ပေါးခွေဒင်ခင် အဝ်းဒါးနေကနောင်၊ အုံချားဗော့လမ်းငါ , တခါ၊ ငါ , တွံ့သွမ်းတကားဟေး”

တိဿမထေရ် အွဉ်းဒေါ့တလွိုးလဲ နှင်းနဝ်းထွဲတင် ကျွဲ သင်ထိုးခန်းချား၊ တကားကတဲး ကတူးနဝ်း တောင်ငါးမရေးမရား တင် လွဉ်းမွိုင်ကြွိုင်ထိုးခန်းချားနောင်သွဲ။

- ဝါးမင်းနဝ်း သင်၊ ကျွတ် ဒိုယွဲသားမာဟို၊ ကို ၊
- ကတဲးမားမထေရ် ဒိုယွဲသားနဝ်း တိန်းသီ လင်းထဲ ငါးရိုင် ၊
- ဒိုယွဲသားမာနောင်၊ ကေးညှိုးမထေရ်တင် တိန်းသီ တွိုးထင်းလူခမ်း ၊
- တိဿမထေရ် (ရဟန္တာ)နဝ်း ကူးနိဗ္ဗာန်နဝ်းသွဲ။
ရဟန်းသီးဖုံး ရီလောင်း ဗ္ဗေဒစောင်းဘုရာ၊ နှင်းယို -

“ဩဗ္ဗေ -

‘ဝါးမင်း , ဒိုယွဲသား အမာဖြားတွမ်း မထေရ်း’ဖုံးနောင်၊
တို့းနယ်းဘဝမိုင်၊ဖုံးဟောင်း ပွေးဩ”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

- လောကကိုယို ယင်ဟန်းသားနပ်၊ သင်၊ကျွတ်မွိုးဟို့၊ကို၊
(ရေးရွယ်းဝါးမင်း) ၊
- ယင်ဟန်းသားနပ်၊ ကွပ်မာ၊အကုသိုလ်းတင် လင်၊ထဲ
ငါးရိုင်၊ (ရေးရွယ်းဒိုယွဲသား) ၊
- ယင်ဟန်းသားနပ်၊ ကွပ်မာ၊ကုသိုလ်းတွေ့၊ တို့းထင်း
လူ၊ခမ်း (ရေးရွယ်းဒိုယွဲသားမာ) ၊
- ယင်ဟန်းသားနောင်၊ အာသဝေါကင်၊ခွါး ထွာရဟန္တား
နပ်၊မ၊ ကူ၊လ၊နိဗ္ဗာန်၊ (ရေးရွယ်း တိဿမထေရ်း)

တို့းနယ်းဘဝခိုင်းနပ်၊ အကျောင်၊ ယံတောင်းသေးချား
ဟော်၊ငါစွဉ်းချား တရားဂါးထားခိုင်းယို -

၁၂၆။ ဂဗ္ဘမေကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ၊ နိရယံ ပါပကမ္မိနော ။

သဂ္ဂံ သုဂတိနော ယန္တိ ၊ ပရိနိဗ္ဗန္တိ အနာသဝါ ။

၁၂၆။ ဂါးထားအနက် -

ဧကေ - ယင်ဟန်းသားနပ်၊၊ ဂဗ္ဘံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ - သင်၊အုံသန္ဓေ
မွိုးပွေးဟို့၊ကိုဖုံးသွ။၊ ဧကေ - ယင်ဟန်းသားနပ်၊၊ ပါပကမ္မိနော-
ကွပ်မာ၊အကုသိုလ်းတင်၊ နိရယံ နိဗ္ဗတ္တန္တိ - လင်၊ထဲငါးရိုင်၊ဖုံးသွ။၊

သုဂတိနော - ကမာ၊ကုသိုလ်းသားနဝ်၊ သဂ္ဂံ ယန္တိ - တွိုးထင်း
လူ၊ခမ်းဖုံးသွ။ အနာသဝါ - ရဟန္တားသီးဖုံးနောင်၊ ပရိနိဗ္ဗန္တိ -
ကူ၊လွန်ဗွာန်းဖုံးသွ။

၁၂၆။ **ဂါထာ၊ပြန်၊ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

ယင်ဟန်းသားနဝ်၊ သင်အုံသန္ဓေ၊ မွိုးဗွေးဟို့ကိုဖုံးသွ။ ယင်
ဟန်းသားနဝ်၊ ကွပ်မာ၊အကုသိုလ်းတင် လင်၊ထဲငါးရဲင်၊ဖုံးသွ။
ကမာ၊ကုသိုလ်းသားနဝ်၊ တွိုးထင်းလူ၊ခမ်းဖုံးသွ။ ရဟန္တားသီးဖုံး
နဝ်၊ ကူ၊လွန်ဗွာန်းဖုံးသွ။

၁၂၆။ **ဂါထာ၊အဓိပ္ပါယ်၊အရွတ် -**

ယင်ဟန်းသင်၊ကျွတ် မွိုးဟို့ကို၊ မာ၊အကုသိုလ်းသား ထဲ
ငါးရဲင်၊ မာ၊ကုသိုလ်းသား တွိုးလူ၊ခမ်း၊ ရဟန္တား ကူ၊နိဗ္ဗာန်။

နားဗားတရာ၊ယိုအကျို၊

တရာ၊ယိုကထင်းသွတ်၊နဝ်၊ လို၊ဖုံး လ၊လွသောတာပတ္တိ
ဖိုလ်း (ထွာလွသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင်နင်းနဝ်၊ဖုံးသွ။

**ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “မထိကာရ ကုလူပဂတိဿမထေရ်”
ဝတ္ထုယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိနင်းယို -**

၁။ ရဟန္တားသီးနဝ်၊ ခံးဒျားနမ်းသီ၊ မာသီတောင်းဝင်၊ -

(၁၀၃)

ဓမ္မပဒ အမည် (၉)

- ၂။ ထင်းတမျိုးဝင်၊ စွတ်စွယ်ဝင်၊ နှပ်၊ မားယော့ဒါးထား -
၃။ ပေါးမားအကုသိုလ်းနှပ်၊ လင်၊ ထွဲငါးရဲ့င် -
၄။ ပေါးမားကုသိုလ်းနှပ်၊ တွိုးထင်းလူ့ခမ်း -
၅။ ရဟန္တာနှပ်၊ ကူးလ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ထန်းတငါ့ဝဋ်ဒုက္ခ - စတင်
နှင်းနှပ်၊ သေထွေ၊ လ၊ အိသတိ၊ အာတန်သွ။ ။

၁၂၆။ တရာ၊ ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ သန္ဓေအုံချား ၊ ကွပ်ထားမား ၊ ထွဲဟား ငါးရဲ့င်၊ ခြာ ။
၂။ ကုသိုလ်းလူ့ချား ၊ ရဟန္တာ ၊ ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်ထွာ ။

၁၂၆။ တရာ၊ ဂါးထား၊ လင်္ကာကဗျာ

- ယင်ဟန်းအုံယို - ဟို့ကို သန္ဓေ
ငါးရဲ့င်၊ ထွဲဟား - ကွပ်မားဟွံဝွေ
ကုသိုလ်းထူးကမ်း - လူ့ခမ်းကျိုးဖေ
ရဟန္တာ - ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်လွေ ။

မထိကာရ ကုလူပက တိဿမထေရ်းဝတ္ထု၊ ထွေယိုသွ။

ယျှုံးဝင်၊ ကွမ်း ဝင်၊ယျှုံး

- ၁။ “ယျှုံးဝင်” ကရိုဏှဝင် -
နာယျှုမ်းတဝ်းဝင်၊ နာယျှုမားဝင်၊ နာထင်းမားဝင်၊
တဝ် နာ “ယျှုံးဝင်” ။
- ၂။ ကွပ်နာယျှုံးဝင်၊ တွေ့ဝင်၊ မွဲငါလျား၊ သးတဲ့လျားနာ။
- ၃။ “ဝင်၊ယျှုံး” ကရိုဏှဝင် -
ဝင်၊ယျှုမ်းတဝ်းနာ၊ ဝင်၊ယျှုမားနာ၊ ဝင်၊ထင်းမားနာ၊
တဝ် “ဝင်၊ယျှုံး” နာ ။
- ၄။ ကွပ်ဝင်၊ယျှုံးနာ၊ တွေ့နာ၊ မွဲငါလျား၊ သးတဲ့လျားဝင်။
- ၅။ ကွပ်နဝ်၊မ “ယျှုံးဝင်” တဲ့ ဟပ်တဝ်း၊ “ဝင်၊ယျှုံး” တဲ့
ဟောင်တဝ်း၊ လျားချာ - လျားငါ၊ ထွာဒါးရန်၊ ။
- ၆။ ပျိုးနဝ်၊မ ခါးလား ကယျှုံးလို့ဝင်၊နာဝ်၊
“လျှုံးချာ သးရင်၊ဗွာဗွာ ” နော ။

၁၁။ တယောဇနဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်းဇေးတဝွန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း လိုသွံဖြာတင် ဟော်ဗား “န အန္တလိက္ခေ” စတင် တရားဒေသနာယိုသွ။

သဗ္ဗညုတဗုဒ္ဓဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံကျောင်းဇေးတဝွန်းကို အတွင်း ရဟန်းပေါင်းအာ ကျွဲကာလွဉ် သာဝတ္ထိခမ်း အီးလွဉ်ဝိုင်း ရိုးသေး နီဗ္ဗေဒဘုရားတင် နွဲ့တွံသွမ်း ဒုံတဒုံကို - တဲ့။

ဒုံသားဖုံးနပ်နပ်၊ ထူးရဟန်းသီးဖုံး သပိတ်၊ လောင်းသော့ သွမ်းထွ။ ပင်းလွေ့ရွှပ်ကို ကပ်သွမ်း၊ ကပ်အအံ့အအွေ အုံပွေးမ၊ ရဟန်းသီး သွံသွမ်းထွနောင်သွ။

အချိန်နပ်ကို ပါးမူးတလမ်းနပ်၊ ဒွိုင်းသွမ်း၊ ဒွိုင်းဟန်းအို၊ ဟန်းအိုထိတဖြတ်သော့မေး (ဖါးဆာကျောင်းကီ) မေးခိုးအလမ်း၊ မေးခိုးပါ ဂျွေးမီးတခွေး၊ ဂျွေးနပ် ပါကီထင်းမေးပျော်ကို၊ အချိန် ယိုစဉ်းဒျား စောက်အားတဗား ကျောင်းလွဉ်မှိုလောင်း၊ မေးကခိုးဒါး ဂျွေးနပ် တွမ်းမေးတွမ်းမား ထင်းအင်းဆုပ်ဟောင် အင်းဆုပ်ဒါး စဉ်း စောက်အားငွဉ်၊ စောက်အားနပ်တဲ့ ထဲ့လင်း စဉ်းဒုံကဲဉ်၊ ရဟန်းသီးဖုံး ကထင်းထီးစောက်အားနပ်တင် -

“ဆန်မွေးမဲ့စဉ်းထာဟွေး -

မေးကခိုးဂျွေးနပ် ထင်းအင်းဆုပ်ဖေးဒါးတို့ စောက်အား

ဌဉ်းနဝ်၊ စောက်အားကမာ၊ဗားဖို အကုသိုလ်းကံးနဝ်၊ လွိုဘုရာ၊နဝ်၊ ပါ၊မိုင်၊သေတဝ်း၊ စောက်အားထာ၊မာ၊မား ပန်ချာနဝ်၊ လောဝ်း ခီပါက ဗုဒ္ဓဗွေဘုရာ၊မ၊” ဒေါ၊လွနဲင်းနဝ်၊ထွူခါ ကျွ၊ငါလွေ၊ခန်း ချားနောင်၊သွူ။

ရဟန်း၊ဖုံ၊ ဒုတိယတစွို၊နဝ်၊ ထုမ်းလွဉ်နေး သဘော၊ထီ၊ သဘော၊နဝ်၊ ကထိုင်းတို့၊လွေ၊ ထီသမုဒ္ဓရာ၊ ထဝကိုတွေ၊ အံ့ ဆော့၊ကတဲ၊စွဉ်းထာ၊ မာ၊နဲင်းနဲင်းမာ၊၊ ဝါးနဲင်းမိုင်၊ဝါး လွေ၊တဝ်း ခွမ်၊ သမုဒ္ဓရာ၊ထီကို သီသွူချားရင်၊ ယူးလင်၊နဲင်းနဝ်၊ဖုံ၊တင် ဟွန် ငမ်းသ၊ဝ၊ပငါပရာ၊၊ ပါ၊ပညားအဝ်းတဖြာ၊နဝ်၊ ဒေါ၊အမျာ၊နဲင်းယို-

“ကထုမ်းသဘော၊ယိုသား အကိုနဝ်၊ လို၊ပျုတ်၊ လို၊အဟား ခံးဝွဉ်၊ လို၊အပဲစ်တန်ပါ၊ ကွပ်နဝ်၊မ၊ သဘော၊တအိုင်၊ဒင်းတဝ်းဝွေ၊ တအိုင်၊လွေ၊တောင်း နဲင်းနဝ်၊ချား၊ ယိုနဝ်၊ အားနား နီဗွေ၊သီးတဲ မာ၊ရာ၊ဒါးတဝ်း၊ အဖြာ၊မိုင်၊ ကရို၊နဝ်၊ ယံကပေါးထန်း၊ နေးတွမ်း ငေါင်းသစွား၊ အီးပို့၊နေးမဲ” ကေးညားနဲင်းနောင်၊သွူ။

သဘော၊ဗွေသားမာနဝ်၊ ပထမအရွယ်၊ တင်းတယ်၊ယောင်၊ ရေ၊၊ ပို့၊မဲ ပထမအလင်းနဝ်၊ တန၊ဝွေ၊၊ ဝွေ၊သီးတမာဝါ၊ရို၊ မာ၊ ယင်းမဲ ဒုတိယတလဲင်းဟိုင်းတဲ၊ ဒုတိယတလဲင်းတဲ တန၊ ယင်းချားဝွေ၊၊ မာ၊ဖျင်တတိယတလဲင်းဟိုင်း ရို၊နဲင်းနဝ်၊တင် ဝင်၊ ပို့၊ဖျင်တတိယအလင်း၊ တတိယလဲင်းတဲ တန၊ဖျင်ချားဝွေ၊၊ ကွပ် နောင်၊မ၊ လို၊ဖုံ၊နောင်၊ရို၊ -

“ဗွေသဘော၊သားဟွေး -

နီဗွေသီးတမာဝါ၊ ထွဉ်းဗွေသွံလဲင်းတင် နီသွဉ်းသီး ဗွေသီး
လဲဉ်းသွ။ သွံလဲင်းတရေရေ၊ တနု၊ဓွေလွဉ်းလွဉ်း၊ အီးမာ၊နဲင်းမဲင်း၊
ထွားမာမဲင်းနဲ၊ ထွားလို၊အများမဲင်းနဲ။” ရီနဲင်းနပ်၊တင် လို၊ဖုံးနပ်၊
ထွားရမ်လို၊စွဉ်း သဘော၊ဗွေမဲင်း၊ ပါ၊သဘော၊ဗွေနပ်၊ရီ၊ -

“ကွပ်ဓွေမာတဖြာ၊တင် လို၊အများဟပ်သီတင်း” ဓွေမာနပ်၊
လွဉ်းသော့၊ထို၊ခန်း ထီကိုနောင်၊ဟဲင်း”

ဝင်းအီးလွဉ်းသော့၊ ထီတွော့၊ သဘော၊သားမာနပ်၊ ငမ်းငါး
ထာ၊သီတင် ငွါးဗြီစွဉ်းအငေါင်း၊ အဝါ၊နပ်၊ရီ၊ -

“လွတ်၊ထို၊အဇ္ဈိင်းအဇ္ဈိ၊ အနမ်းလောင်းနပ်၊ ပေါးလဲဉ်းသော့၊
ထီနောင်၊ အကျို၊အဲဉ်ထင်း၊ သျှမ်း၊ခြင်ခြင်လွှမ်း၊ အွဉ်းကွဲင်ငါ
အနီးတဖျူ၊ အဆင်းတဖျူ၊ငါ၊ ဓွေမာအင်းပေါ် ထီတခိုးနပ်၊ ဓွေမဉ်
ထီးတင်း၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ ဖေးကတုံထီနောင်၊ ထူးသဲင်းဖျိုင်း၊ စွဲင်ဟွေး
အငွဉ်း၊ လွဉ်းသော့၊ထီဟဲင်း”

လို၊ဖုံးတဲ့ သဘော၊ဗွေ ကထွဉ်းအတွိုင်၊ ပါ၊မူးနပ်၊ ဓွေသီး
လွဉ်းသော့၊ထီ၊ သဲစ်ကလဲဉ်းသော့၊ ထီတဲ့ ကြေ့၊တွမ်းထတန်ဖုံး
လေားပြုံးအံးငင်း တဆင်းလွှမ်းသီ၊ သွီးပေါ်ကီ ထီတခိုး၊ သဘော၊
တဲ့ အင်းလွှိုးလွှိုး ကားကားလွေ့ယင်းချားနောင်၊သွ။

ရဟန်းသီးဖုံးနောင်၊ရီ၊ -

“ထီးတကားမနပ်၊ သညင်းငါး၊ ဇာတ်ကရီးနပ်၊ အမာ၊ဟး

အကုသိုလ်အမျိုးမဲ့၊ ကရိုနဝ်၊ ပေါလ္လိဘုရား၊ ပါမဲ့၊ ကဲအီးသေ
ထွေ၊ ပါ၊ မူးနဝ်၊ အမာ၊ မား အမာ၊ ဟား အကုသိုလ်ကံး အမျိုးမဲ့၊
ကရိုနဝ်၊ အီးရီလဝ်က ပွေးစောင်းဘုရားမ၊” ဒေါ၊ လွှဲနင်းနဝ်၊ သွ။

တတိယအစွဲ၊ ရဟန်း၊ နွတ်၊ ပါ၊ ဖုံးနဝ်၊ တွဲ အီးလွေ့၊ ဝိုင်း နီပွေး
ဘုရား၊ အင်းအညာ၊ လွှဲ မွူးဟာလ၊ နဝ်၊ မ၊ လွေ့၊ ကွီမာ၊ ထဉ်းခန်း
ကျောင်း၊ တကျောင်း၊ ကျောင်းနဝ်၊ သားရိုး -

“ထမ်းကိုသူ၊ ကူးအင်းနွတ်၊ ဟားပွေး၊ နီပွေးသီး လွေ့၊ ကိန်၊
ထမ်းကိုသူ၊ ဟင်း” ရိုးနင်းနဝ်၊ တင် ဝွေ၊ ပွေးသီး နွတ်၊ ပါ၊ လွေ့၊ ကိန်၊
ခန်း ထမ်းကိုနောင်၊ သွ။

ထာ၊ တိန်းခွေ၊ တွေ့၊ လုံးတူးတန် အောင်းကိတကြီးလင်း၊
လင်းအင်းပေ့ဟပ် အင်းပေ့၊ ဒါးစဉ်းချား ထမ်းငါ၊ နင်းမွူးရင်၊ တွေ့၊
ပွေးစင်၊ ကျောင်းနဝ်၊ ဖုံးနဝ်၊ ရိုး -

“မဟာနဝ်၊ နီလောင်း ပွေးစင်၊ ထဉ်းနွတ်၊ ပါ၊ ထဉ်းလွေ့၊ ကိန်၊
ထမ်းကို၊ ဟန်းရောင်၊ ယို လုံးတူးတန် သံးအင်းပေ့၊ ပစ်၊ ခါ၊ ချား
ထမ်းငါ၊ နီခတ်၊ ထို၊ လုံးတူးတန်သူ၊ နယ်”

လယ်၊ ထမ်းဟဲ့၊ တကား လို၊ နွတ်၊ ဒုံ၊ အံ့ပဉ်ဖဲ့၊ ဖဲ့၊ ကျုံးခတ်၊
ပလဲင်၊ ရှိုးတွဲ တတသွိုးစံးတင်း၊ ရဟန်း၊ နွတ်၊ ပါ၊ ကအင်းခံးထမ်း
ကိုနဝ်၊ တွဲ ကျုံးခတ်၊ ချားလ၊ တင်း၊ ကအင်းအထန်းသားဖုံးနဝ်၊ နေး
တွမ်း လို၊ အာအာအား ကျုံးချားကျုံးခတ်၊ ညစဉ်းနွတ်၊ နီ၊ လ၊ တင်း
လာ၊ လာ၊ စဉ်းချား၊ အာဂန္တုက ရဟန်း၊ ထဉ်း နွတ်၊ ပါ၊ ဖုံးနောင်၊ တွဲ

အံ့မသွမ်း၊ နွှတ်၊နီ၊စွဉ်းဒျား၊ ဟို့၊ခိုးမွေး အာဟားရ ဒုက္ခမွေးစွဉ်း ထာ၊နောင်၊သွ။

တို့၊နွှတ်၊နီ၊ (ကထင်းဗွေ)နပ်၊ လုံးတူတန်တန်နပ်၊ အင်း လွှဲ၊လွှဲ၊ကားကား တကြီးထိုးဒျား၊ ရဟန်၊ထင်း နွှတ်၊ပါ၊ဖုံးနပ်၊တဲ့ ယိုးယိုးသားသား ထန်းလ၊ခန်းဒျား။

“နီနွှတ်၊ပါယို ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ် မာ၊လွဉ်ဟးဖို အကုသိုလ်း အမျိုးမိုင်၊ ကရိုးနပ်၊ လွှဲ၊ဘုရာ၊နပ်၊ ပါ၊မိုင်၊သေတမ်း၊ နီလင်းနယ် က ဗွေးဘုရာ၊မ၊” သ၊ကိုယူးသေ၊ ကျွ၊လွေ၊ခန်းဒျားနပ်၊သွ။

ကထင်းတို့၊လွေ၊ တဖူ၊လောင်းနပ်၊ -

- ပထမရဟန်၊သီးစွိုး ကထီးဒါး စောက်အားမေးခိုး
- ဒုတိယရဟန်၊သီးစွိုး ကထီးဒါး ပါ၊မူး လွဉ်းသော့၊ဟးထီ
- တတိယရဟန်၊သီးစွိုး ကအင်းခံသော့၊ထမ်း နွှတ်၊နီ၊ဖုံး နပ်၊ လွေ၊ညီ၊လို့ဝင်၊၊ ဒေါ၊နယ်ချာလို့ဝင်၊ ဝွေ၊ဗွေးသီး ကထီး ဟး၊ နမ်းကမော့၊ဟး အကျောင်းအခရားဖုံးနပ်၊ စွမ်းပါ၊ပါ၊နပ်၊သွ။

ကထင်းတို့၊လွေ၊ ဗွေးဘုရာ၊ထျ၊၊ ကထိုင်းဗ၊လွေ၊ ဗွေး ဘုရာ၊ငါတင် ဝိုင်းရိုးသေးလွ နီဗွေးဘုရာ၊၊ ခေါက်ဝိုင်းရိုးသေး ဗွေးဘုရာ၊ထွ၊ခါ ဆွတ်၊ချာသင်၊ရာ၊ အုံလင်၊ခန်း စွမ်းပါ၊ပါ၊ နပ်၊ သွ။

“ဩဗွေး -

နီသွဉ်းသီးထီးဆန်၊ငါး၊ စောက်အားတဟး အင်းကျောင်းဒျား

ထာ၊ မို့လောင်းတွင်၊ မေးခိုးပါ၊လမ်းတွေ့၊ မေးခိုးပါ၊ဈေး၊ ထင်း
အင်းဆုတ်၊ဟပ် အင်းဆုတ်၊ဒါးစွဉ်းချာ၊ စောက်အားငွဉ်၊ စောက်အား
နပ်၊တဲ့ သီထဲ့လင်၊စွဉ်းချာ၊ ဒုံထဝကို၊ စောက်အားယို မေးခွေးစွာ
စွာထင်းခိုးတို့၊နပ်၊ ကွပ်ပွိုးထာ၊မား အမျိုးမဲ့င်၊ဗွေး၊ ဝွေ၊ကခံးဟး
ဆုတ်၊နပ်၊ အကုသိုလ်းကံ၊ အမားနဲ့င်းမဲ့င်၊ ဗွေး၊ဩ”

“တပဲ့၊ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

စောက်အားနပ်၊ ဝွေ၊ခံးဟးချာ၊ ဝွေ၊ထာ၊မား အကုသိုလ်းကံ၊
အကျိုးနပ်၊သွ။ စောက်အားနပ်၊ အိုးမော့နပ်၊ခါ ဟးရားဏသီးခမ်း
ကို စောက်အားယို အင်းထွာ လုပ်၊လုင်းသားတဖြာ၊ ဝွေ၊ဖိုးတဟး
နပ်၊ ပေါးသော့လောတဲ့ တွူးလွေ၊ တစိ၊စိ၊ပေးလွမ်း၊ ဗေင်းလင်၊စွဉ်း
ထာ၊ အဗွေးတွေးဆာ၊ ပေါးဆာငါးတဲ့ ထိုင်းလွေ၊တစိ၊စိ၊ပေးလွမ်း၊
ဗေင်းယင်း၊ ကဲ့ညညနပ်၊ တွေးနဲ့င်းမဲ့င်၊တွေးတဲ့ ခံးထိုင်းဒွါမ်၊ တို့၊နပ်၊
တွေ့၊ ပါ၊လုင်းသားနောင်၊ သ၊လျားထာ၊ ‘နာ၊မဉ်းမဉ်းဗေင်းငါးထာ၊
တဲ့ တဲးယိုခါ နာ၊ဗေင်းတငါးဟးသွ။ကွေး’ ရိုးနဲ့င်းနပ်၊တင် လွေ၊ထူး
ဗေူ၊ တသဲဉ်းတွမ်း၊ တသဲဉ်းစိုင်း၊ လွေ၊အွဉ်းဗဲဉ်းဖိုးငွဉ်းထွ။တွေ့၊
လဲ့၊တွမ်းမေး၊ အွဉ်းဗဲဉ်းဗေူ သံးအာတွေ့၊ မေးခိုးဖိုးငွဉ်း၊ လျားလွဉ်း
မွေးငါး ဖိုးသီပြားဟးစွဉ်း နောင်၊ကိုသွ။”

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ပါ၊လုပ်၊လုင်းသားနပ်၊ ကွပ်သ၊လျားအဖိုးတင် မာ၊မားဟး

အကုသိုလ်နင်းနောင်၊ ပါလုပ်လဲင်းသားနပ်၊ ကွပ်ပျိုးလဲ့သီဖိုး
 အကုသိုလ်ကံနပ်တော့၊ ထဲ့သော့ငါးရဲင်၊ နေင်းပေါင်ဆွာည
 မရမကထွမ၊ လွစ်လငါးရဲင်၊ တျိုးဆိုင်ထင်းဟး၊ ထွာစောက်အား
 ယို မေးခိုးဖို နွတ်လဲင်းလဲင်းသွ။ ဖေးကခိုးဆန်၊ စောက်အားနပ်၊
 ဝွေခံချာဟးချာ၊ ဝွေထာမား အကုသိုလ်ကံ အကျိုးနပ်သွ။”
 နပ်ထွေတော့၊ ဒုတိယရဟန်းစွို၊ လောင်းသော့နင်းယို -

“ဩဗ္ဗေ -

နီသွဉ်းသီး ထုမ်းလွဉ်သဘော့ထီ၊ ကထင်းတျိုး ထီသမုဒ္ဒရာ
 ထဝကိုတော့၊ သင်းဘော့အုံစွေထိုစွဉ်း၊ ဝါးနင်းမဲ့ဝါး လွေ့ခွမ်၊
 ကထင်းဗိုးမဲတော့၊ တနုစွဉ်း သဘော့ဗ္ဗေအမာ၊ ဗိုးသွံလင်း
 တနုစွဉ်းသွံလင်း၊ အဋ္ဌဉ်နပ်၊ ဝင်အွဉ်းဟဲ့သဲ့ဖျိုင်း၊ လွဉ်းသော့
 ထီ၊ သီထိုစွဉ်းဗ္ဗေဩ၊ ပါမူးနပ်နပ်၊ ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ် အမာလွဉ်
 ဟး ထာမားအကုသိုလ် နင်းမဲ့ ဗ္ဗေဩ ”

“တပဲ့ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ပါမူးနပ်တဲ ဝွေခံဟးချာချာ၊ ဝွေထာမား အကုသိုလ်
 အကျိုးနေနေ၊ ပါမူးနပ်နပ်၊ အိုး - စခါ ဟးရာဏသီးခမ်းကို
 ဝွေထာဟးဖို လို၊ ခြေမာ၊ ဝွေနောင်၊ သံကဲ့င်းတင် လင်ထီ၊
 ထောင်းဗွူ၊ ခိုးဒေဉ် - စတင် ထာမားဖုံးနပ်၊ ဝွေနမ်းမားချာ။

ဝွေသီးထွီးထီး တဟးနပ်၊ ဖဉ်းမွေးစွဉ်းပါမူးနပ်၊ ပါမူးနပ်၊
 မဉ်းခွမ်မာ၊ ထာမာလမ်းကိုတဲ ထွီးယို အုံပွေထွား၊ လွေ့ပသာ

အဝါ၊ဒေဉ် အွိုးလဲင်းကို တရိုးတင်း၊ လွေ့မာသိုး ၊ လွေ့ကဉ်းအိုသဉ် အိုလာ၊ တရိုးတင်း ထွီးထီးနောင်၊ အဝ်းထွေလွဉ်းသေးသေး ပါးမူး နှပ်ဆချာ၊ ကွပ်နောင်မ၊ လိုပေးဖုံး ဒေါ့စွပ်တယွှ်နဲင်းယို -

‘ထွီးမုဆိ၊ထန်းလွေ့သွ။ ဟန်းနီယို နီအီးအံးဗားသွ။ စဉ်း ယားကွေး’ ဒေါ့စွပ်တယွှ်နဲင်းနောင်တော့၊ ပါးမူးနှပ် မဲ့ငါလျား၊ တွမ်လုံး ၊ ထူးခွဉ်း အွဉ်းဝ၊အထွီး၊ (ထွီးထီးနှပ် သွံဘဝကို ထွာဖို ပါးမူးနှပ်အဝါ၊ သ၊စွယ်လံချာ အမာနှပ်တင်) လွဉ်းထိုးဆောင်း လွှမ်း၊ လေားလွဉ်းယင်းဒျား ပါးမူးနှပ်သွ။

ပါးမူးနှပ်နှပ် သ၊လျားငါးထွီးနှပ်တင် ကထွိုင်းပသာလွေ့ ဖေး အဝါ၊ဒေဉ်လဲင်းတုံးနှပ် ထူးတဖြီလူး သော့တော့လွေ့ (ဆဲင်း) အတအင်ကို၊ ထွီးထီးနှပ်တဲ့ နဲင်းဒျားအရီးခါအထွိုင်း ထွေလွဉ်းဒျား ပါးမူးနှပ်ဆချာ၊ ပါးမူးနှပ် ပသာအဝါ၊ဒေဉ်ထွ။ ထူးထီဖျိုင်းခြင် တဖြိုး၊ လွေ့အွိုးထီခြောင်ထျ၊ ရုပ်သဲင် သော့ထီဖျိုင်းကို၊ ထူး ထန်းတဖြီ၊ ဖျိုင်းတဉ်းထီဖျိုင်းဌဉ်း၊ နှပ်ထွေတော့ အွဉ်းအွီးအငေါင်း ဟောင်လွဉ်ထွီး၊ ထွီးနောင်ယူး -

“ပါးမူးယို ဟဲ့လွဉ်ဒွါမ်ခွေ ညလဲဉ်း၊ ယိုခါဟဲ့လွဉ်ယင်းခွေ” ယူးနဲင်းနှပ် သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ ဝီအမေး လော့လွေ့ပါးမူးထျ၊ ပါးမူးနှပ်နှပ် ထူးတဖြီ၊ ခ၊တဖွဲနှပ်၊ ဖျိုင်းခြော့ခြွေခါ၊ ထွီးဌဉ်း၊ (နှပ်ထွေတော့ ထွီးနှပ် ဟောင်လွေ့ထီထျ၊ ဝွေနှပ်၊ ယျုတ်လွေ့ ပါ ထီဖျိုင်း) ဟောင်လွေ့ထွီး၊ ထွီးလွေ့လွဉ်၊ ထွီးထီထျတော့၊

ထီဖျိုင်၊နောင်၊ ထျ၊စွော့သော့ထီ၊ ထွီးနဝ်၊တဲ့ နွန်းသော့ထီ၊ သုင်၊
ဖျိုင်၊နဝ်၊ တုံသော့ထီ၊ ထွီးထီးနဝ်၊တဲ့ ထီဖျိုင်၊အိတုံပါနင်းနင်းထီ၊
တဆင်းလျှမ်းတော့၊ ထွီးသီသော့၊ခန်းဒျာ၊ ထီကိုနဝ်၊သွ။

“တပဲ့၊ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ပါ၊မူးနဝ်၊နဝ်၊ ကွပ်ပွိုးအကုသိုလ်းကံးနဝ်၊တင် လင်၊ခံးဟး
ငါးရိုင်၊ ကားမဲ့င်၊စိုးစိုး ဇာတ်ဇာတ်ထွ။မ၊ အဝ်းငါးရိုင်၊ ထန်းလ၊ချာ၊
ဝွဉ်အနာအနေ၊ သုင်၊ဖျိုင်၊ဟွေးဝွဉ်၊ သီလွဉ်၊ထီကို ပါတွမ်းအလင်း
ယိုနဝ်၊ ဘဝပေါင်၊တချာ၊ (အလင်းတချာ၊)လဲဉ်းသွ။ ပါ၊မူး ဝင်၊
ကလွဉ်းသော့ထီနဝ်၊ ဝွေးခံးချာဟးဒျာ၊ ဝွေးထာ၊မား၊ အကုသိုလ်း
ကံး အကျို၊နောင်၊သွ။”

နဝ်၊ထွ။တော့၊ တတိယဖျိုင်၊ ရဟန်း၊နွတ်၊ပါ၊ဖုံးနောင်၊ လောင်း
သော့တော့နင်းယို -

“ဩဗွေး -

နီသွဉ်းသီး နွတ်၊ပါ၊နဝ်၊ လွေ၊မာ၊ထဉ်းဝင်၊ကျောင်၊ ဝင်၊
ထွဉ်းကိန်းထမ်းကို၊ ထမ်းအို လုံးတူးတန် အဝ်းပေးခါ၊ မာ၊နင်းမဲ့င်၊
လ၊တင်း၊ ညစွဉ်းနွတ်၊နီ၊မ၊ လုံးတူးတန်နဝ်၊ အဝ်းလျိုးလျိုးကားကား
တကြီးထိုညာ၊ နီသွဉ်းသီးနွတ်၊ပါ၊ ထန်းလ၊ယင်း၊ သွံ၊ဟးတင်း
သွမ်၊ ညဒုက္ခမွေးစွဉ်းထာ၊ ဗွေးဩ”

“တပဲ့၊ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

သီနွတ်၊ပါ၊နောင်၊တဲ့ သီခံးဟးချာဒျာ၊ သီဝွဉ် သီထာမား၊
သီအကုသိုလ်းကံး အကျို၊ဒျာ၊နေနေ။

အံ့၊ စခါ ဟးရားဏသီးခမ်း၊ တီဖိုးသား လိုပေးနွတ်၊ ဖြာ၊
 ဖုံးနောင်၊ လွေတီဖိုးတခြာကို၊ တွိုးတနီ၊ မွူးဟာ တွက်ဖိုးထွါခါ
 ဝါးသင်ချာတွင်၊ ထီးခန်းလဲမ်းတဟး၊ ဝွေသီးယိုင်၊ လဲမ်းနပ်၊ လွင်း
 နို့သော၊ ဖြိုးဒီးအိုကို၊ ဖြိုးဒီးနောင်၊ အအိုအင်းနွတ်၊ ထွောင်း
 ပါပေးဖုံးနောင်ရို၊ -

‘ဟန်းနီယို နီဆွမ်းလ၊ တင်းတဲ့ယင်း၊ မွူးရောင်မ၊ လွှဲဆွမ်း
 ယင်း၊ မဲ့အဖင်းထန်းထို၊ နီပေးခါ၊ အငါနယ်’ ရို၊ နင်းနပ်၊ တင်
 ဗျားသောင်းဖုံး၊ သောင်းပင် ပေးခါ၊ ဖြိုးဒီးအို တဖြာတထွောင်းထွောင်း၊
 တီဖိုးသားနွတ်၊ ဖြာ၊ ပေးခါ၊ နွတ်၊ ထွောင်းနောင်သွါ။

နင်းမွူးရောင်၊ ဝွေသီးနပ်၊ ယူးလ၊ တင်းဒွါလဲမ်းနောင်၊
 လွေတီတောဒျားဖိုး အရပ်လင်တထွောင်းခေါ၊ ကထင်းလ၊ နွတ်၊ နီ
 မ၊ လွေယင်းနပ်ကို တိန်းထီးဖြိုးဒီးနပ်မ၊ ယူးလ၊ ချာလဲမ်းတန်နပ်၊
 ‘လဲမ်းတန်နပ်၊ အထွာနင်းမဲ့မကောင်’ သ၊ ယူးလ၊ နင်းနပ်မ၊ အက
 ပေးခါ၊ ဖြိုးဒီးအိုဖုံးနောင်၊ လောလွေ၊ ဖွောင်ချာ ပငါပရာ၊ လဲမ်းတန်
 နပ်တဲ့ ငမ်းငိမ်းဒွါထာသီ၊ အင်းကိုင်ကျို၊ အဆွတ်တွမ်း အပီလွှမ်း
 တင် ယွယွယိုင်ယိုင် တနွေတန၊ ထန်းလ၊ နို့ငါးဆေးလွှဲ။

ပါပေးတီဖိုးသားဖုံး ကတိန်းထီး လဲမ်းတန်ပွောင်ခြံနောင်၊
 သညင်၊ ငါးတင် ‘သညင်၊ ငါး လဲမ်းယိုအီ၊ နီမာသီတင်းဒွါနယ်၊
 အအံးဟးတင်းအဆား ပဉ်နွတ်၊ နီ၊ စွဉ်းဒျားနောင်ဟေး’ သညင်၊

မွေးပဋိပရာ၊ တွမ်းအစူဖုံး ဖွစ်ဖေးလဲမ်းတန်ငင်းထွ၍ခါ ‘ချမ်းသာ
ရာ၊ နာလွေ့ချားသွေ့ လဲမ်းနော’ ရှိ၊ နှိုင်းနောင်တွေ့၊ အွဉ်းစွ၊
ဟောင်ဟောင်ဒါဒါချာနောင်သွ၍။

တိဖိုးသားနွတ်ဖြာဖုံးနက်၊ ကွပ်မာသီတင်း လဲမ်းတန်နက်၊
တင် ထဲဗားတင်းငါးရဲင်၊ ကွဲးတွေ့၊ ပါပေးတိဖိုးသား နွတ်ဖြာ
ဖုံးနောင်၊ အံ့မညီလိုဝင်၊ အာဟာရနွတ်နီ၊ နွတ်နီနှိုင်းယိုနက်၊
တဆီလစ်ဘဝလဲဉ်းသွ၍။

ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

သီနွတ်ပါနက်၊ မော့နက်ခါ ထွာဖိုလဲဉ်း ပါပေးတိဖိုးသား
နွတ်ဖြာနက်သွ၍၊ သီနွတ်ပါဖုံးနောင်၊ မာမားဖို အကုသိုလ်းကံး
နှိုင်းနောင်မ၊ သီခံးဗားချာ နှိုင်းနောင်သွ၍။ ”

နီဗွေးဘုရာ၊ ဟော်ကျာထေထန်း၊ စေပြန်ဖေး၊ ဝွေဗွေးသီး
ငေါင်းရီနှိုင်းနောင်သွ၍။

တွိုးနက်ခါ ရဟန်းတပါနက်၊ လောင်းဗွေးဘုရာနှိုင်းယို -

“ဩဗွေးမျတ် ဘုရာဗွေးဩ -

ထမဲ့င်ခရားနဲး၊ ပေါးမာသွ၍ အကုသိုလ်းကံးနောင်၊ ဝွေ
ကျောင်းခန်းထာ၊ မို့လောင်းတွဲယောင်း၊ ဝွေအင်းလွေ့ခန်းထာ၊
ထီသမုဒ္ဒရာကိုတွဲယောင်း၊ ဝွေသီး လွေ့အုံနို့ခန်းထာ၊ ထမ်းကို
တွဲယောင်း၊ ကအီးလွစ်ထိုလ၊ အကုသိုလ်းကံးနက်၊ အဲဉ်ထောင်း
လာလာ၊ တဖြာဖြာဗွေးနော့”

“တပဲ့၊ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ရဟန်းယိုကလောင်း ငေါင်းနပ်၊ မဲဉ်းမွေးစွဉ်းထား၊ မို့လောင်း
ထီကို အရပ်မဲ့င်ယိုတဲ့ယောင်း ကအီးလွစ်ထန်းထို၊ အကုသိုလ်း
ကံး အကျို၊နပ်၊ တထောင်းပေးငါတဲ့ယင်း တအဲဉ်ထင်းလာလာ၊”

ဗွေးဘုရားဟော်၊ နှိုင်းနပ်၊ ထွဲခါ ဟော်၊ သွပ်ငါဂါးထား၊ ဓမ္မ
ဒေးသနား နှိုင်းယိုသွူ။

၁၂၇။ န အန္တလိက္ခေ န သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ၊ န ပဗ္ဗတာနံ ဝိဝရံ ပဝိဿ။
န ဝိဇ္ဇတိ သော ဇေတိပ္ပဒေသော၊ ယတ္ထဋ္ဌိတော မုစ္စေယျ
ပါပကမ္မာ။

၁၂၇။ ဂါးထားအနက် -

(ဥပ္ပတိတဿပိ) အန္တလိက္ခေ - ဝွေကျောင်ခန်းထား၊ မို့၊
လောင်းတဲ့ယင်း၊ န ပါပကမ္မာ - တလွစ်နှောင်တင်း အကုသိုလ်း
အကျို၊ (ပက္ခန္ဓဿပိ) သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ - ဝွေလွေခန်း သမုဒ္ဒရားထီ
ကဲဉ်တဲ့ယင်း၊ န ပါပကမ္မာ - တလွစ်နှောင်တောင်း အကုသိုလ်း
အကျို၊ ပဝိဿ ပဗ္ဗတာနံ ဝိဝရံ - ဝွေဇွဲသော့ခန်း ထမ်းကောင်
ဆလတဲ့ယင်း၊ န ပါပကမ္မာ - တလွစ်နှောင်တင်း အကုသိုလ်း
အကျို၊ ယတ္ထ ဇေတိပ္ပဒေသေ ဋ္ဌိတော - အရပ်မဲ့င်တဲ့ယောင်း
ပေါးအုံနပ်၊ မုစ္စေယျ ပါပကမ္မာ - လွစ်လအကုသိုလ်းအကျို၊

(၁၁၇)

ဓမ္မပဒ အမည် (၉)

သော ဇကတိပွဒေသော - အရပ်အမျိုးနပ်နပ် (အရပ်အဖွဲ့နပ်နပ်) နှစ် ဝိဇ္ဇတိ - တအံ့ဉ်ထောင်းလာလာသွ။

၁၂၇။ **ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင်** -

ငွေကျောင်းခန်းထား၊ မိုးလောင်းတဲ့ယောင်း တလွစ်နှောင်းတမ်း အကုသိုလ်အကျိုး၊ ငွေလွေခန်းထား၊ သမုဒ္ဒရာထိကဲဉ်တဲ့ယမ်း တလွစ်နှောင်းတမ်း အကုသိုလ်အကျိုး၊ ငွေခွံသော့ခန်းထမ်းကောင်ဆလတဲ့ယမ်း တလွစ်နှောင်းတမ်း အကုသိုလ်အကျိုး၊ အရပ်မဲ့တဲ့ယောင်း ပေါးအုံနပ် လွစ်လ အကုသိုလ်အကျိုး၊ အရပ်အမျိုးနပ်နပ် (အရပ်အဖွဲ့နပ်နပ်) တအံ့ဉ်ထောင်းလာလာသွ။

၁၂၇။ **ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အဓွတ်** -

ကျောင်းထား၊ မိုးလောင်းတဲ့ယမ်း၊ လွေသမုဒ္ဒရာ ထိကဲဉ်တဲ့ယမ်း၊ အုံထမ်းကိုတဲ့ယမ်း တလွစ်နှောင်းတမ်း အကုသိုလ်အကျိုး၊ အကုသိုလ်အကျိုး ကလွစ်နှောင်းအရပ်နပ် အံ့ဉ်ထောင်းလာလာ။

နားဟားတရာယိုအကျိုး

ဟော်တရာယို ကထင်းသွတ်နပ် ရဟန်းသီးဖုံးနပ် လလွသောတာပတ္တိဖိုလ် (ထွာလွသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်) ကတျိုးလွဉ်ဒါးလို့အာအတားတဲ့ ထွာငါးတရာ အကျိုးအဝ်းနောင်သွ။

**ဟော်ထွားသွဉ်ဗား “တယောဇန”ဝတ္ထုယိုတဲင်
လဗဟုသုတ လသတိနဲင်းယို -**

- ၁။ ပေါးစူ၊ ဒေါသ၊ သမဉ်းလျားထာနဝ်၊ မာမားယောဒါးထာ၊
ဒေါမားယောဒါးထာ -
- ၂။ ပေါးမားသီတဝ်း ဝင်္ဂသက်နဝ် (နဝ်အတွက်) ထုံတဝ်း
ငါးရဲင် -
- ၃။ ပေါးမားယူပက်ဗားဝင်္ဂနဝ်၊ ခံးဗားလွှိထာယူပက် -
- ၄။ အကုသိုလ်းအကျို၊ အုံမဲ့င်ကိုတဲယဝ်း လဲတလွမ်တဝ်း -
- ၅။ အကုသိုလ်းအကျို၊ ကလွမ်ထိုအရပ်နဝ်၊ အဲဉ်ထဝ်းလာ၊
လာ - စတဲင်နဲင်းနဝ်၊ သေထွေလအိသတိအာတန်သွ။

၁၂၇။ တရာဂါးထား ငေါဝ်းလကား

- ၁။ အကုသိုလ်းကျို၊ ၊ ဝွေလဲထို၊ ၊ အမျို၊ လွမ်နွောင်တဝ်း။
- ၂။ အကုသိုလ်းကျို၊ ၊ ကလွမ်ထို၊ ၊ ရပ်မျို၊ တအဲဉ်ထဝ်း။

(၁၁၉)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၉)

၁၂၇။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

အကုနဝ်၊ရာ - ပေါးမာ၊လွဉ်၊မား
အုံမဲ့င်၊ကိုယဝ်း - လွဉ်တဝ်း လာ၊လာ၊
အကုသိုလ်းကံး - ဝွေ၊ခံးချာဗား
လွဉ်ခံးဗား - အဝ်းဒါး ရပ်မဲ့င်၊ဟာ ။

တယောနဝတ္ထု၊ ထွ၊ယိုသွ၊

ကျော့မား တွမ်၊ ရှော့ငါး

၁။ ပေါးမာ၊မား အကုသိုလ်းနဝ်၊ အုံထား၊ သ၊ချမ်၊သား
တဝ်း ။

၂။ ဝွေ၊အကုသိုလ်းကံးနဝ်၊ ဝွေ၊အီးလွေ၊ခံးဗား။

၃။ မဉ်းခံးဗား အကုသိုလ်းကံးနဝ်၊ “ကျော့မား-ဒုက္ခ” ။

၁။ ပေါးမာ၊ဗား ကုသိုလ်းနဝ်၊ အုံထား၊ သ၊ချမ်၊သားငါး။

၂။ ဝွေ၊ကုသိုလ်းကံးနဝ်၊ ဝွေ၊အီးလွေ၊အံးဗား ။

၃။ မဉ်းအံးဗား ကုသိုလ်းကံးနဝ်၊ “ရှော့ငါး - သုခ” ။

၁၂။ သုပ္ပဗုဒ္ဓသားကီးဝင်းခွန်တန်ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝ်းအုံနီဂြောဓါရုံကျောင်းကိုအတွင်း ပွိုင်းပွို၊ တွမ်း ဒေဝဒဟခမ်းဗွေ “ သုပ္ပဗုဒ္ဓ - သားကီးဝင်းခွန်တန် ” တင် ဟော်၊ဟး “ န အန္တလိက္ခေ ” စတင် တရားယိုသွ။

သုပ္ပဗုဒ္ဓသားကီးဝင်း ခွန်တန်နောင်ရိုး -

“ ပါ၊ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား - ဂေါတမဘုရားနဝ်၊ အွဉ်းကွဲင်ထို၊ ခွေပိုမူ၊ နင်းယသေား - တေားထွက်ထန်းထို၊တခြာ၊ အွဉ်းပိုင်သွ။ ခွေပိုခို ဒေဝတတ်တဲ့ ခွေပိုခိုနဝ်၊ ဝွေမတ်ချား ရန်းသူး ”

ဝွေယူးနဝ်၊ နီချက်တင် ဝွေကေးနပ်တင်းဘုရား၊ ဝွေဒိုးခါ၊ ဘုရားနောင်သွ။

တို့တနီ၊တော့၊ ဝွေရိုး -

“ ဟန်းနီ၊ - ဗွေဘုရားယို ပါ၊ကပင်းခါ၊အရပ်၊ ဝင်းကအီး ကပ်သွမ်းသူ၊ ခွေဖေးလွေတင်း၊ ခွေအီးရဲခါ၊ ”

ရိုးနင်းနဝ်၊တင် အွေမွန်၊ဒေါပ်ထွ။ခါ တွမ်းအလို၊ဖုံး အုံတာ ရီးခါ၊ ဘုရားကအီးကျွ၊ တဖူးသ၊ကိုနောင်သွ။

အချိန်းနဝ်၊ကို ဗွန်ထိုဗွေဘုရား၊ အာပါ၊သံဃား တို့လွဉ် ခန်းချား သုပ္ပဗုဒ္ဓခွန်တန်သီး ကအဝ်းအုံတာခါ၊ထူးနောင်သွ။

အလို၊ရိုးနင်းယို -

“ သုပ္ပဗုဒ္ဓ ခွန်တန်ဗွေသြ -

အိုးသူ၊ - အိုးသူ၊ ဘုရားဗွေမျှတ် ကျွဲလွင်သွ။ ”

သဲစ်ကဟွန်ငေါင်းနပ်၊တင် သုပ္ပဗုဒ္ဓနတ်တန်ရိုး -

“လွေ၊ - နီလွေအုံတာခါ၊ တဖူးယို၊ ဒေါ၊ခြောင်လွနင်းယို
နော - ‘ဂေါတမယိုနပ်၊ အသက်တန်လဲဦးခွေ ဖွေးတင်း၊ ကွပ်နပ်၊မ၊
တဖူးယိုနပ်၊ ဂေါတမအတာ၊ ဖေးလွေ၊ခရားလို၊တင်း’ ခြောင်လွ
ငေါင်းနင်းနောင်၊နော”

အလို၊ဖုံးတဲ့ ခြောင်လွနပ်၊အတိုင်၊ ဝွေ၊သီးအုံတာဗွေခါ၊
တဖူးနောင်၊သွ။

(ဗွေးဘုရားရိုး -

တကားခွန်တန် သုပ္ပဗုဒ္ဓနပ်၊ ခွေတကားမပွိုးနင်းတန် မဟား
မားယား၊ ဖူးခိုယားယားချား၊ ခွေကအင်းလမ်းခါ တကားခွန်တန်
သုပ္ပဗုဒ္ဓနပ်၊ ထွာခွေဖူးချား၊ ဗွေးဘုရားသီး ကအီးကျွဲလွေ၊ခါ၊ တဖူး
နပ်၊ ရဲခါ၊နင်းယိုဒါ၊တင်း၊ အပဲစ်တန်ငါးကွေး တကား ”

ဗွေးဘုရားရိုးသွ။နင်းနပ်၊ ကားမုင်၊လဲင်းလဲင်းတဲ့ ဝွေ၊သီး
အင်းအုံရဲခါ၊ချားစွ။စွ။၊ အင်းအုံတွ။ခါ၊ချားတိတ်၊တိက်၊) နီဗွေး
ဘုရားနပ်၊ အဖူးခွန်တန် သုပ္ပဗုဒ္ဓသီး တခံးဖိုင်းတင်း တဖူးနပ်၊တင်
ခွယ်ချာကျွဲသင်၊ထို၊ဗား၊ တဆင်းပေးချား နီဗွေးဘုရား ငပယျမ်း
စွဉ်းချားထာ၊ ဗွေးဘုရားတငါတော၊ အရောင်းဗွာဗွာ၊ လေတောင်း
ငါလွေ၊တင် ဗွေးအာနန္ဒာ၊ထီးလ၊ ကွပ်နောင်၊မ၊ လောင်းရီထွ။စွဉ်း
နင်းယို -

“ဩဗ္ဗေ -

နီဗ္ဗေဘုရား ကဗပယျုမ်းထားနင်၊ အကျောင်းအခရားအဝ်း
ဒါးနိုင်းမု်င်၊ ဗ္ဗေဩ”

“တပဲ့၊ အားနန္ဒာ -

တကားသုပ္ပဗုဒ္ဓ ကအံတာခါ၊ ခွေတဖူးကိုနင်၊ နားထီးနေ
ဟောင်း”

“ထီးချား ဗ္ဗေဩ”

“အားနန္ဒာ - နားယူးစံးဟိုင်း ဘုရားတန်သွ။ နိုင်းခွေယို
တဖူးကိုရဲခါ၊ ဖေးကျွဲတောင်းဘုရား၊ ဝွေကမားနိုင်းနင်၊ အပဲစ်
တန်ဗ္ဗေစွဉ်းထား၊ ကွပ်အပဲစ်တန်ငါးနောင်မ၊ တဲးဟန်းနီ၊ တွက်ငါ
နွတ်၊ နီမဉ်းဗ္ဗေ အနီ၊ သူနောင်၊ ဟံးအီးများဝွေ၊ ဝွေတဒေါင်ခင်း
ထျ၊ နောင်သွ။”

ခွန်တန်သုပ္ပဗုဒ္ဓနင်၊ ဗ္ဗေဘုရားခွယ်ချာ ကထွိုင်းကျွဲသင်၊
တင် ထွဉ်းအလိုတဖြာ၊ (နားတေ့ထား) -

“ယို - နားမားနိုင်းမသူးမသေ ထေလွဉ်ဂေါတမသူဟိုင်း၊
ဂေါတမ ဒေါ့ငေါင်းနိုင်းမု်င်၊ နိုင်းမု်င် - ကရိုနင်၊ နားစိုင်းစိုင်းထွူခါ
သင်ဒေါ့နယ်လို့လို့ချာခွေနေ” ထွဉ်းအလိုနိုင်းနင်တင် အလို
တဖြာ၊ ကနားတေ့ထားနင်၊ သင်ထေ့ချာ ခွန်တန်သုပ္ပဗုဒ္ဓထျ၊
ခွန်တန်သုပ္ပဗုဒ္ဓ ရီဆွမ်း နိုင်းယို -

“နီဝေးမူးပို ဂေါတမနင်၊ အဒေါ့ခွေခရား နိုင်းမု်င်နင်”

“ရဲခါဘုရားတဖူ၊ နီဗ္ဗေဒကမာ၊ နှဲင်းသူနပ်၊ အပဲစ်တန်မွေး
စွဉ်းထာ၊ - တဲ့၊ ကွပ်နပ်မ၊ တဲးဟန်းနီ၊ တွက်ငါ မဉ်းဗွေန္တုတ်၊ နီ၊
သူနပ်၊ ဟံးအီးများနီဗ္ဗေဒ၊ အိဉ်း နီဗ္ဗေဒတဒေါင်ခင်းထျှ၊ နောင်ကို
တဲ့အော်” ခွန်တန်သုပ္ပဗုဒ္ဓ ကတိန်းဟွန် အလို၊ ကလောင်း ငေါင်း
ငမ်းခရားနပ်၊ တဲင် ယူးယော့တဝ်၊ ဟးစွဉ်းချားနပ်၊ သွ။

ယူးယော့တဝ်၊ ထွေတွေ့၊ ဝွေဒေါ၊ ငေါင်း (၃)ချက် -

၁။ နီဝေးမှု၊ နင်မဟာမားယားပိုဆို ဂေါတမဘုရား၊ ငေါင်းယို
မဲဉ်းမကောင်/မဲဉ်းတင်းမကောင် လ၊ သေတင်းခွိုန်း၊ ပိတ်ခန်း
အမဉ်းမဲဉ်းမွေး ငေါင်းနပ်၊ အတိုင်းတဲ့ယင်း ယိုခါနောင်၊ တဲး
“ဂေါတမဘုရား ဒေါ၊ လဲဉ်လဲးကွို၊ ထာ၊” ခွေအီးဒေါ၊ တောက်၊
ချ၊ ခါ၊ ကနှဲင်းနောင်၊ -

၂။ ဂေါတမနပ်၊ “န္တုတ်၊ နီ၊ မဉ်းဗွေ ဟံးအီးများခွေ ဝွေ၊ ကရို၊
နပ်၊ ဒေါ၊ သာမညနေ မွေးတင်း၊ ‘ဟံးအီးများ ခွေတဒေါင်
ခင်းထျှ၊ အရပ်နပ်ကို’ ဝွေ၊ အွဉ်းနယ်ပါ အခင်းလမ်းနှဲင်း
နပ်၊ တဲင် တဲးဟန်းနီ၊ ယိုမာ၊ ငါ လွေတင်းအရပ်နပ်ကို”။

၃။ ပေါးခွေတလွေတင်း အရပ်နပ်ကိုနပ်၊ ဟံးတများတင်း
ခွေ တဒေါင်ခင်းထျှ၊ အရပ်နပ်ကို၊ ကွပ်နပ်မ၊ ‘ဂေါတမ
ငေါင်း တမဲဉ်းတင်း (ဂေါတမဘုရား - လဲဉ်ကွို၊ ထာ၊)’
နေးတွမ်းမုသာဝါဒနောင်၊ အတွက်တဲင် ခွေအီးနီစွက်ဟး
ဟပ်ဟပ်ကဝွေ၊” ဝွေဒေါ၊ (၃)ချက် နှဲင်းနပ်၊ သွ။

နပ်၊ထွေ၊ထွေ၊ ဝေ၊တ၊ဦ၊ အသွံ၊အဆောင်း ကားကအင်း
ဖုံးနပ်၊ တောထင်းလို့စွဉ်းချား ဝေ၊ဟော်ပျသာဒ် နွတ်၊ထပ်ကိုကီ၊
အင်းကီထောင်လင်း စောင်၊တန်၊တဒေါင်ဖုံးနောင်၊တဲ့ ထွဉ်းလွတ်၊
ထို၊လို့လို့၊ အင်းကိုင်တခါ၊ နွတ်၊ထပ်နပ်၊တဲ့ အွဉ်းပေးခါ၊လို့လို့၊
တခါ၊ငါ၊ တငါ၊တငါနပ်၊ ထွဉ်းစူတုပ်၊သား နီဖြာ၊နီဖြာ၊ အံ့ပေးခါ၊
ဟောင်ဟောင်။

“နွတ်၊နီ၊အကိုယို အနီ၊မဲ့၊တရိုးတင်း အချိန်မဲ့၊တရိုးတင်း
ခွေအွဉ်းဖေင်၊နမ်းတင် ပိတ်ခန်းခွေမဉ်းလင်းမားတဲ့ ဖေးလင်းမွန်း
ခွေ၊ ရဲခါ၊လုလု၊နော”

ထွန်းသေးခေါင်းသေးချား အလို၊ဖုံးနင်းနပ်၊ထွေ၊တင် ဝေ၊
(သုပ္ပဗုဒ္ဓ)နပ်၊ အံ့သော့၊ချား အလွတ်၊အထူ၊ အွိုးနွတ်၊ထပ်ကိုကီ
သူ၊နောင်၊သွ။

လွတ်၊တဒေါင် ပေးတခါ၊ ဝေ၊အံ့နီ၊ချားထာ၊ အွိုးနွတ်၊ထပ်
ကိုကီအကျောင်၊ ပေးဘုရာ၊ ကထင်းဟွန်တင် -

“တပဲ့၊ ရဟန်း၊သီးဖုံးဟွေး -

ခွန်တန်သုပ္ပဗုဒ္ဓနပ်၊ အထင်းအံ့ခန်း ပျသာဒ်နာကီတဲ့ယင်း၊
အထင်းအံ့ခန်း မို့၊လောင်းတဲ့ယင်း၊ တွမ်းပြီတဟး အလွင်းလွေခန်း
ထီသမုဒ္ဒရာကိုတဲ့ယင်း၊ တရေကောင်ခါ၊ လွေအံ့နီ၊ခန်းချား ထမ်း
ကိုတဲ့ယောင်း ခွေငေါင်းနောင်၊ တမားနွောင်၊တောင်းလာ၊လာ၊
ဘုရာ၊သီးငေါင်းငါ၊ တထွာနွောင်၊တောင်းနီစား ထွားထွားသော့နော

(၁၂၅)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၉)

‘သုပ္ပဗုဒ္ဓနဝ်၊ ဟံးအီးမျေားဗား ခွေကဒေါ့ဒါး (တဒေါင်ခင်းထျှ၊)
အရပ်နဝ်ကိုနောင်၊သွ။’ မိန်းထွဲနင်းနဝ်၊ခါ ဟော်၊ငါပါဒျား တရာ၊
ဂါးထားနင်းယိုသွ။ -

၁၂၈။ န အန္တလိက္ခေ န သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ၊ န ပဗ္ဗတာနံ ဝိဝရံ ပဝိဿ။
န ဝိဇ္ဇတိ သော ဇကတိပ္ပဒေသော၊ ယတ္ထဌိတံ နပ္ပသဟေယျ
မဇ္ဈ။ ။

၁၂၈။ ဂါးထားအနက် -

(နိသီဒတု) အန္တလိက္ခေ - အုံခန်းမှို့လောင်းတဲ့ယဝ်း၊ န
(မဇ္ဈသ္မာ) - တလွစ်နောင်တဝ်းထားသီ၊ (ပက္ခန္ဓတု) သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ-
လွင်းနွဲ့သော့ခန်း ထီသမုဒ္ဒရာကိုတဲ့ယဝ်း၊ န (မဇ္ဈမှာ) - တလွစ်
နောင်တဝ်းထားသီ၊ ပဝိဿ ပဗ္ဗတာနံ ဝိဝရံ - လွင်းနွဲ့သော့ခန်း
ထမ်းကောင်ဆလတဲ့ယဝ်း၊ န (မဇ္ဈသ္မာ) - တလွစ်နောင်တဝ်း
ထားသီ၊ ယတ္ထ ဇကတိပ္ပဒေသေ ဌိတံ - အရပ်မိုင်တဲ့ယဝ်း ပေါးအုံ
ဝွေယို၊ မဇ္ဈ နပ္ပသဟေယျ - ထားသီနိစ္စက်နောင်တဝ်း၊ သော
ဇကတိပ္ပဒေသော - အရပ်အမျိုးနဝ်၊နဝ်၊ န ဝိဇ္ဇတိ - တအဲဉ်ထဝ်း
လာလာသွ။ ။

၁၂၈။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -

အုံခန်းမှို့လောင်းတဲ့ယဝ်း တလွစ်နောင်တဝ်းထားသီ၊

လွင်းနွဲ့သော့ခန်း ထိသမုဒ္ဒရာကိုတဲ့ယင်း တလွစ်နှောင်တင်း
ထားသီ၊ လွင်းနွဲ့သော့ခန်း ထမ်းကောင်ဆလတဲ့ယင်း တလွစ်
နှောင်တင်းထားသီ၊ အရပ်မဲ့တဲ့ယင်း ပေါးအုံ ဝွေယိုထားသီ
နိစ္စကံနှောင်တင်း၊ အရပ်အမျိုးနပ်နပ် တအဲဉ်ထင်းလာလာသွ။

၁၂၈။ **ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အရွတ်** -

အုံခန်းမို့လောင်းတဲ့ယင်း၊ လွင်းနွဲ့သော့ခန်း ထိတဲ့ယင်း၊
အုံခန်းထမ်းကိုတဲ့ယင်း တလွစ်နှောင်တင်းထားသီ၊ ထားသီကလွစ်
နှောင်အရပ်နပ် အဲဉ်ထင်းလာလာ။

စားဖားတရာယိုအကျိုး

တရာယို ကထင်းသွတ်နောင်၊ လိုအာဖုံးနောင်၊ လေလွ
သောတာပတ္တိဖိုလ်း - (ထွာလွသော့တားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း)စတင် နှင်းနပ်
ဖုံးသွ။

နွတ်နီကထင်းဗွေနီ၊ ကအုံတာခါ၊ တွံးသွမ်းတဖူ၊ အချိန်း
နပ်နပ်၊ ပျသာဒိဆလကအောင်းဒါ၊ သုပ္ပဗုဒ္ဓထုမ်းတား သေထီး
မင်္ဂလာနောင်၊ ငမ်းမွေးထားသေ၊ အုံစူထားလေ၊ ခြောင်သန်
အင်္ဂါဝင်း၊ အခင်းပတ်ပစ်စွဉ်း အဖွေင်း။

ခွန်တန်သုပ္ပဗုဒ္ဓ သစ်ကဟွန် ဝွေသေမင်္ဂလာ၊ ခြောင်သန်
အင်္ဂါဝင်းနောင်တင် -

“ငေါင်းယို ထမဲ့င်၊ငေါင်းယို”

“နီဗွေးသေထီး မင်္ဂလာ၊ အထွာဒါ၊ ထမဲ့င်၊မကောင်၊ ငမ်း
ထာ၊သ၊ဝ၊ အအုံစွူထာ၊လ၊ဒွါမ်၊ ခြောင်သန်အငေါင်း၊ အခင်းပတ်၊
ပစ်၊စွဉ်း အဖွေင်၊ ဗွေးဩ”

သေထီးမင်္ဂလာနပ်၊ ပေါးထီးဟးအဗွေး (သုပ္ပဗုဒ္ဓ)မ၊ အုံစွူ
ထာ၊လ၊ ပေါးထီးဟးတင်း အဗွေး (သုပ္ပဗုဒ္ဓ)နောင်၊ နှင်းစွဉ်း
အဟး - တဲ့ (ပွိုင်းလင်းလင်းတဲ့ ထွာနှင်းနပ်၊နေနေ)။

ကွပ်နပ်၊မ၊ ခွန်တန်သုပ္ပဗုဒ္ဓနပ်၊ မည်ဆွမ်းအသေ၊ မည်ဖြူ၊
အသေတင် အင်းအလွတ်၊ကိုထန်း၊ လော့လွေ့စွဉ်း တခါ၊ငှါ၊
(ဆန်၊မွေးစွဉ်းထာ၊) တခါ၊ဖုံးတဲ့ အင်းလျိုးလျိုးကားကားမွှောင်၊
တဒေါင်ကလွတ်၊ခါ၊ဖုံးနပ်၊တဲ့ အင်းလျိုးလျိုးကားကား ဟော့၊ချာ
ဒျား၊ လို၊ကပွေးဒါ၊ တခါ၊ငှါ နီဖြာ၊နီဖြာ၊နပ်၊တဲ့ တသေရဲခါ၊တင်း
သုပ္ပဗုဒ္ဓ၊ ဆဲမ်းလဆဲမ်းလလင်၊ထင်းတော့ဒျား၊ ပျသာဒ်တထပ်
ထွူတထပ်၊ တခါ၊တငှါထွူတငှါ၊ သုပ္ပဗုဒ္ဓနပ်၊ လင်၊အင်းပြားစွဉ်း
ထာ၊ စောင်၊တန်၊တဒေါင်ခင်းထျ၊။

ဟံးပထဝီ၊ ပ၊စွဉ်းနီခေါင်၊ ခြောင်စွဉ်းအငေါင်း ခွန်တန်
သုပ္ပဗုဒ္ဓတဲ့ တန္တော့တန၊၊ သ၊ဝီးသ၊ဝ၊၊ ထိုင်းချာလ၊ဒွါမ်၊ ထဲ့သော့၊
တန၊၊ ဟံးပ၊အကို၊ မူးခိုအောင်းထွားတွင်၊ ဟံးမေားလင်၊ခန်းဒျား
သုပ္ပဗုဒ္ဓ ယွယွ-ယွယွတင် တျိုးလင်၊စွဉ်းဒျား ငါးရဲင်၊အဝီစိသု၊သွူ။

**ဟော၊ထွားသွဉ်ဗား “သုပ္ပဗုဒ္ဓသာဓကီဝင်းခွန်တန်”
ဝတ္ထုယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ လ၊သတိနွှင်းယို -**

- ၁။ ကဲဉ်းဖေး ပိုမူးပိုခိုတားတဲ့ နမ်းထဲဗားတော ငါးရဲင် -
- ၂။ ရဲခါ၊ (အံတာခါ) ပွေးဘုရာ၊တဖူး၊ငါတဲ့ လင်၊ထဲဗားငါးရဲင်-
- ၃။ လို၊မာ၊အကုသိုလ်း ဖေးကထဲမွှန်းငါးရဲင်၊နပ်၊ ကယ်းဖေး တလ၊တောင်း -
- ၄။ ဘုရာ၊ဖူးဝေးခန်းတဲ့ ပေါးမာ၊အကုသိုလ်းနပ်၊ ဟံးမျေားဒျား၊ ထဲဗားဒျားငါးရဲင် -
- ၅။ ထာ၊သီနပ်၊ အံ့မဲ့င်၊ကိုတဲ့ယင်း လဲ၊တလွစ်တမ်း -
- ၆။ ထာ၊သီကလွစ်ထို၊ အရပ်နပ်၊ အဲဉ်ထမ်းလာ၊လာ - စတင် နွှင်းနပ်၊ သေထွ၊ လ၊အိသတိ၊ အာတန်သွ။

**ဟောင်တောင်၊ခရား ဘုရာ၊စွိုးစွိုး၊
ပွေးဘုရာ၊တကာဖါ ဖူးဝေး (၇)ဖြာ -**

ခွန်သုဒ္ဓေါဒန၊ ဓောတောဒန၊ သက္ကောဒန၊ သုက္ကောဒန၊
အမိတောဒန၊ နင်၊အမိတာ၊ နင်၊ပါလိတာ (အခိုဝင်၊ဖြာ၊ အမူး
နီဖြာ၊ ခွန်သုဒ္ဓေါဒနနပ်၊ ပွေးဘုရာ၊တကာဖါ)

ပွေးဘုရာ၊တကာမဗ္ဗိ၊ ဖူးဝေး (၄)ဖြာ -

နင်၊မဟာမာယာ၊ နင်၊ပဇာပတိဂေါတမီ၊ ခွန်ဒဏ္ဍပါဏိ၊
ခွန်သုပ္ပဗုဒ္ဓ (အမူးဝင်၊နီ၊ အခိုဝင်၊နီ၊ မဟာမာယာနပ်၊ ပွေးဘုရာ၊မိုး)

(၁၂၉)

ဓမ္မပဒ အမည် (၉)

၁၂၈။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကား

၁။ ထာ၊သီကရီ၊ ၊ လွင်းလဲ့ထို၊ ၊ အမျို၊ လွစ်နှောင်တင်း။

၂။ ထာ၊သီကရီ၊ ၊ ကလွစ်ထို၊ ၊ ရပ်မျို၊ တအဲဉ်ထင်း ။

၁၂၉။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကားကဗျာ

အကုနောင်ရာ၊ - ပေါးမာ၊လွဉ်မာ၊

အုံမိုင်၊ကိုယင်း - လွစ်တင်း လာ၊လာ၊

ပါ၊မိုင်၊တွဲယင်း - လွစ်တင်း သီဗာ၊

ရပ်မိုင်၊ယောင်း - သီတောင်း အင်းနဲ့ဟာ။

သုပ္ပဗုဒ္ဓသားကီးဝင်းခွန်တန်ဝတ္ထု၊ ထွ၊ယိုသွ၊

အပဲစ် တွမ်း တံး

၁။ ပထမတဖြာ၊နောင်၊ ထူးတခွန်၊ ဝင်းရွဉ်တသိန်၊
(တသဲဉ်) အံးစိုင်းဗားလို့ဒျား၊ မော့ဗားတံး၊ ခံးဗား
အပဲစ်တနီ၊လွမ်၊ ။

၂။ ဒုတိယတဖြာ၊နောင်၊ စွန်ပါ၊လ၊ရွဉ်တသောင်း၊ အံးစိုင်း
ဗားငတ်ရောင်၊ မော့ဗားတံး၊ ခံးဗားအပဲစ်တလာ ။

၃။ တတိယတဖြာနဝ်၊ ခီမ်ပါရွှည်လ၊တရေင်၊ အံးစွဲင်း
ဟးတဝ်းတပဲက်ပဲက်၊ မော့ဟးတံး၊ ခံးဟးအပဲစ်
တနောင်း ။

နေးတွမ်းဝိဘဏ္ဍဉ်း ဝွေးဖန်းစံးဟိုင်း -

ပထမတဖြာနဝ်၊ - သား

ဒုတိယတဖြာနဝ်၊ - မဲဉ်းရား

တတိယတဖြာနဝ်၊ - နစ်နား

သုပ္ပဗုဒ္ဓ - တဖြာနဝ်၊ “ သား ” နဲ့
“ မဲဉ်းရား ” နဲ့
“ နစ်နား ” နဲ့

သုပ္ပဗုဒ္ဓနဝ်၊ အံတဘါ၊ ဗွေးဘုရားတဖူ၊ တဆင်းပေး
ဒျား (မိနစ်ပဲင်၊ ကျိလွှမ်း) ကထိုင်းမော့တံး၊ ကထင်းခံး
ဟး အဝီစိငါးရဲင်၊ သူနဝ်၊ ကားမိုင်းဘဝ၊ ညမရမကငါး၊
အကုသိုလ်းကံး ဆွံးဖျတ်တရာသား၊ ဆွံးဖျတ်တရားရား
ဒျား၊ မာနစ်နားဝွေ၊ မွေးတဝ်း၊ အမျိုးတမာတဝ်း ဝွေမာ
မား၊ “ဝွေမွိုက်တံး - ဝွေထွိုက်ခံး” နိုင်းနဝ်၊ ဒျားသွူ။

(၁၃၁)

ဓမ္မပဒ အမည် (၉)

ငေါင်းရီလွှာခန့်၊

- ၁။ ကေသာဋ္ဌကပုဏ္ဏားယို အတိတ်ဘဝချာသူ၊ နှစ် -
(က) ဘုရားအဆူးမိုင်စိုး (ခ) ဝွေမဉ်ဖိုခိုင်းမိုင်၊
တဲမ်းနယ်သွေ့လှဲင်း ။
- ၂။ သေယျသကမထေရ်နှစ် - (က) ဝွေဗွေဆရာပါးမိုင်၊
(ခ) ဝွေဗွေထွာတပဲ့အမျိုးမိုင်၊ (ဂ) ဝတ္ထုယိုကို ကလ၊
ဗဟုသုတ အမိုင် (၁)နှစ်တဲ့ တဲမ်းပါသွေ့ဟဲ့င်း ။
- ၃။ ဗွေမဟာကဿပ ဝင်းစာချာနီး -
(က) မိုင်ကို (ခ) ကားမိုင်နီး (ဂ) နင်းလူမူးလာဇာ
ဝတ္ထုကို လအိသတိ၊ အမိုင် (၁)နှစ်တဲ့ တဲမ်းပါသွေ့နော။
- ၄။ အနားထပ်ဏ်းသဋ္ဌေနောင် -
(က) ထင်းထေ့ဗွေဘုရား တနီးကားမိုင်လဲင်း
(ခ) အချိန်းမိုင်၊ အီးထင်းပါ တဠိလူးအမျိုးမိုင် ။
- ၅။ (က) အသညတပရိက္ခာရ ရဟန်းဝတ္ထု ဗဟုသုတ
အမိုင်(၁)နှစ် တဲမ်းနယ်ထွေတဲင် (ခ) ဗိဇ္ဇာလပဒကသဋ္ဌေ၊
ဝတ္ထုကို လူးထာနယ်၊ အမိုင်(၄)နှစ်တဲ့ တဲမ်းနယ်ပါလှဲင်း။

- ၆။ မဟာဓနက္ခန္ဓာသယံတန်ဝတ္ထုကို -
(က) ဘဝသွံပါနပ်၊ အပ္ပန်ပီနင်းမိုင်၊ (ခ) ခွ၊သ၊ချမ်းသာ၊
ဖေးကထွာနပ်၊ အုံဗားအရပ်မိုင်၊ ။
- ၇။ နိဗ္ဗေဒဘုရားဟော်၊ “ကုက္ကုဋ္ဌမိတ္တမုဆိုဝတ္ထု”နောင်၊ -
(က) ဟော်၊ခမ်းမိုင်၊ (ခ) ဟော်၊ကျောင်းမိုင်၊
(ဂ) သဋ္ဌေပိုမူး အုံမိုင်ကို (ဃ) အလွေ့အုံပွေ အဝင်၊ခို
အရပ်မိုင်၊ ။
- ၈။ ကောကထိမုဆိုဝတ္ထုကို (က) ကောကမုဆိုယိုဇာတ်ကရီး
ထွာဖိုပါမိုင်၊ (ခ) အံးလဲဉ်ပါမိုင်၊ (ဂ) ဝွေ၊သီဗားထာ၊နင်းမိုင်၊
တမ်းအဲဉ်းအဲဉ်းငါနော ။
- ၉။ (က) ဒိုယွဲးသားလမ်းနပ်၊ မထေရ်းအပါ၊မိုင်၊ ကျွဲ၊သဲင်၊
(ခ) ပါးမိုင်၊ပတ္တများလွှဲ၊ (ဂ) ဝါးမင်းသီထွေ၊ လွေ့ကျွတ်မိုင်၊
ကို တမ်းမဲဉ်းမဲဉ်းသွေ့လဲဉ်း ။
- ၁၀။ တယောဓနဝတ္ထုကို (က) ပထမရဟန်းစွါ၊ ထီးဆန်၊ထမိုင်၊
(ခ) ဒုတိယရဟန်းစွါ၊ ထီးဆန်၊ထမိုင်၊ (ဂ) တတိယရဟန်း
စွါ၊ အထွာထမိုင်၊ (ဃ) သုပ္ပဗုဒ္ဓနောင်၊ တွမ်းဘုရားရော၊
ဖူးဝေးနင်းမိုင်၊ (င) ဝွေ၊ထဲငါးရိုင်၊ အမျိုးမိုင်၊ ။

ငေါင်းရီလွှာခန့် အဖြေမဲဉ်း

- ၁။ (က) ဝိပဿီဗွေဘုရားစိုး (ခ) “မဟာဧကသာဓကပုဏ္ဏား”
- ၂။ (က) လာဠုဒါယီမထေရ် (ခ) သဒ္ဓိဝိဟာရိက
(ဂ) ၁။ ဆရာဟောင်းတမ္ဗေတန်းတော်၊ ဒေါသဉ်ဖေးဒါး
ထားမားမား ။
- ၃။ (က) ဝိပလိထမ်းကို (ခ) နွတ်နီ၊
(ဂ) ထားလူ့နောင်၊ ဆွေပေး အငိုတတန်းတန်းစဉ်းတွဲ
ကွပ်စေးတနား သဒ္ဓါတန်တင် အကျိုးတန်ချား ။
- ၄။ (က) သွံလဲင်း (ခ) မွူးရောင်ခိုးစောင်းစောင်း အီထင်း
သွမ်းယာဝု၊ အံ့ဒဲဉ်ရောင်ထွူ အီထင်းထောပတ် - စတင်
တသီးဖုံး၊ မွူးဟာခိုးနပ်၊ အီထင်းကောင်းနံးသာ၊ ပိတ်ယား
(သင်္ကန်း) စတင် နှင်းနောင်သွူ ။
- ၅။ (က) ပရိက္ခရာ၊ တဠိအသွံအဆောင်းနပ်၊ အဉ်းလွင်လိန်၊
ဗားတင်းထား၊ အခင်းလမ်းတွမ်း အခင်းလမ်း အဉ်းသိမ်၊
ဟောင်ဟောင်ဗား (ခ) လိုယင်ဟန်းနပ်၊ နမ်းတွဲလူးတန်၊
ဝင်၊တွဲ ဝွေတမာပါ၊ ပါနပ်နပ်၊ ဘဝမိုင်၊ ဘဝမိုင်တွဲယင်း
ခြွေတွဲခြွေခြား၊ သွေခွတွဲအာငါး ။

- ၆။ (က) တွမ်းစွန်သား ကအံ့ပွေးယား၊ တွမ်းကအံ့ပွေး
ကျုံးထူး၊ တွမ်းတဖူးရန်းသူး အင်းနပ်၊ ဗွန်ပီလို့ဝင်း၊
(ခ) ဘေးရန်းတအဲဉ်ထင်းအရပ်၊ အကျိုကအင်းရာ၊
အရပ် - အံ့ဗားအရပ်နှိုင်းနောင်သွ။ ။
- ၇။ (က) ရာဇကျိုဟ်းခမ်း (ခ) ဝေဠုဝန်းကျောင်၊
(ဂ) ပျသာဒိန္နုတ်ထပ်လောင်းကီ (ဃ) တခါငွါ ။
- ၈။ (က) ထွာဖိုဆရာတဖြာ (ခ) အံးလဲဉ်ပါပေးဖုံး
(ဂ) ရူးအဲင်းသီ ။
- ၉။ (က) တိဿမထေရ်း (ခ) ခွန်ပသေနဒီကောသလ
ပတ္တများလွံ၊ (ဂ) ကွတ်ဒိုယွဲသားမာဟိုကို ။
- ၁၀။ (က) မေးခိုးစောက်အားမှို့လောင်း ၊
(ခ) ပါးမူးတဖြာ ဝင်းအွဉ်းဟွဲးသိုင်းဖွိုင်းတဲင် ဝင်းလွဉ်း
သော့ထီ ၊
(ဂ) အင်းခံထမ်းကိုနွတ်နီ၊ ၊
(ဃ) ဘုရာသီးမွိုးဖူးခို ၊
(င) အဝိစိငါးရဲင် ။

ဧဝါဝိရီလွှာခန့်၊ အဖြေမဲဉ်းထွယိုသွ။

ငေါင်းရဲပ်နီဂုံး ကဗျာ

- ၁။ သွဉ်ဒါးထွူခါ - သင်ချာရပ်ရား
 သွဉ်ဖေးဝင်၊ နော - ကူးကေားအမျာ၊
 နီဒါး-ဝင်၊ သေ - မဲ့လေ ချမ်းသာ၊
 ယိုဆိုင်၊ တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။
- ၂။ သွဉ်ဒါးထွူခါ - သင်ချာရပ်ရား
 သွဉ်ဖေးဝင်၊ သြ - ကူးကေားအမျာ၊
 နီဒါး-ဝင်၊ သေ - မဲ့လေ ချမ်းသာ၊
 ယိုဆိုင်၊ တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။
- ၃။ ဓမ္မပဒ - ယံကျသွဉ်ထင်း
 ကထင်းသွဉ်ဒါး - သံဃား ခွန် နင်၊
 နမ်းယိုတွမ်းသာ - ဝိမ်းခွ၊ သွိုးသွင်း
 သွံချမ်းသာ - လ၊ ဗား ဗွန်ပီဝင်၊ ။
- ၄။ ဓမ္မပဒ - ယံကျထေထင်း
 ကောသွဉ်ဖေးဒါး - ဆရားသွူရင်၊
 နမ်းယိုတွမ်းသာ - ဝိမ်းခွ၊ သွိုးသွင်း
 သွံချမ်းသာ - လ၊ ဗား ဗွန်ပီဝင်၊ ။

ငေါင်းရဲပ်နီဂုံးတွမ်း ငေါင်းဆုတောင်း

ကတဲမ်းဖေးဖျင်ဒါး “ဓမ္မပဒ အမုင်(၉)” ယိုတဲ့ ထွဲဖျင်
လဲဉ်းသွ။

ကွပ်နပ်မ၊ ကထင်းလွဉ် ကသွဉ်ဒါး ကလ၊ဒါးထာ၊သေ
တရာ၊ယိုအတိုင်း နီတွက်ဝင်၊တား ချမ်းသာ၊ကထွာအီ အချက်ဖုံး
နပ်၊ လောက၊နားကျင်၊သွံ၊လွေ၊သွော့ ပငါပရာ။ ။

မဉ်းလောက၊နား ကျင်၊သွံ၊လွေ၊နဲင်းနောင်မ၊ လို၊ချမ်းသာ၊
လူ၊ချမ်းသာ၊ နီဗ္ဗာန်၊ချမ်းသာ၊ ချမ်းသာ၊ယိုသွံပါ၊ ကျို၊စာ၊အဓိပ္ပါယ်
ထွိုက်ရာ၊ လ၊ဗားနောင်၊သွ။

ဓမ္မပဒသွဉ်ထူး ခိုမူးခွန်နပ်၊ ဗွေးစင်၊ဗွေးသျှင်၊ ထွဲအောင်း
မျှင်၊လဲဉ်းသွ။တင် ခြိုင်းခြိုင်းသန်၊သန်၊ ချမ်းချမ်းသာ၊သာ၊ ကသေ
ကဒါးအတိုင်း လောက၊နားထူးသွံ၊နောင်၊ထွဲထွော့၊ ချမ်းသာ၊
သွံပါ၊ ကမဉ်လ၊ရာ၊အတိုင်း မွိုင်မွိုင်ခွ၊သ၊ ယံကလ၊လွေသွော့
စွမ်းဝီးစွမ်းပါ၊ စွမ်းပြီးစွမ်းဖြာ၊ ပငါပရာ၊ကွို၊နဲ သွဉ်တန်၊ကထင်း
ဗွေးသျှင်၊ဗွေးစင်၊ ခွန်နပ်၊သီးယာဟွေး ။ ။

ဗွေးဗွန် - ကောဝိဒ

ဝေဇာရာမလိတ်သွဉ်တို့က်

ဝေင်၊ (သထုံ၊ပေး) သီးသင်း

(၁၃၇)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၉)

ထွားအားကျို့၊ ပိဋကတ်ကျမ်၊

၁။ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ၊

၂။ ပုံတော်စုံ - ဓမ္မပဒ ဝတ္ထုတော်ကြီး (ပထမတွဲ)
(အရှင်ဓမ္မသာမိဘိဝံသ)

တွဲချ်း - စင်္ဂသုတာစာရ

စစ်ဆေး - ၁၃၇၉-ဗား၊ ဝါးခေါင်းလောင်း (၆)နီ၊

မွူးနီ၊ - တနဇွဲး (၁၃-၈-၂၀၁၇)

ကွန်ပျူတာ - ဗဟိုရိုမ်၊ကွန်ပျူတာ

ဝေင်္ဂသီးသဲင်း